The Latvian newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, JUNE 25, 1958.

LATVIJA
AMERIKA

51./692. n-rs. TREŠDIEN, 1958. G. 28. JŪNIJĀ 8. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60 Tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

TERRORS UNGĀRIJĀ VĒL VIENMĒR TURPINĀS

APVIENOTĀS NĀCIJAS REAĢĒ UZ UNGĀRU REVOLŪCIJAS VADOŅU NOSLEPKAVOŠANU

Apvienotās Nācijās, Ņujorkā. Reakcija, ko brīvajā pasaulē izraisīja Ungārijas brīvības cīņu vadoņu noslepkavošana, ar katru dienu pieņemas spēkā, un lietpratēji domā, ka tā jau sen pārsniegusi to sašutuma robežu, ar kuru rēķinājās Padomju Savienība, savu noziegumu atklājot. Pretkomūnistiskās demonstrācijas, kas pagājušajā nedēļā lika birt padomju sūtniecību logiem Rietumeiropā, tagad pārsviedušās uz Ziemeļamerikas kontinentu. Nedēļas nogalē ungāru demonstranti uzbruka padomju delegācijas galvenajai mītnei Apvienoto Nāciju namā Ņujorkā, to apmētājot akmeņiem. Arī Kanadas galvaspilsēta pieredzēja ungāru sašutumu, demonstrantiem 22. jūnijā apšķaidot padomju sūtniecības nama sienas ar tinti asins sarkanumā.

Daudz nopietnāka un ar daudz tālejošākām sekām par ungāru bēgļu naidu ir Rietumu valdību nostāja pret Padomju Savienību sakarā ar agrākā ministru prezidenta Nadža un viņa tuvāko līdzstrādnieku noslepkavošanu. Kanadas ministru prezidents Difenbeikers paziņoja, ka viņa valdība sūta protesta notu Maskavai. Sav. Valstu prezidents Eizenhauers Vašingtonā lika saprast, ka ungāru likvidēšana amerikāņos izraisījusi tādu sašutumu, ka pašreiz par valdību galvu konferenci ar Padomju Savienību nevar būt ne runas. Padomju Savienībai oficiālu protesta notu gatavo arī Dienvidslavijas prezidents Tito, no kura sūtniecības Budapeštā padomju leļļu premjērs Kadars izvilināja tur patvērumu atradušos ungārus, ko pēc tam nekavējoties apcietināja Maskavas drošības policija.

Ar lielu nopietnību atsākt Ungārijas jautājuma pārrunāšanu gatavojas savā laikā tieši šādam uzdevumam sastādītā Apvienoto Nāciju komiteja, kas savā pagājušās nedēļas nogales sēdē asi nosodīja Padomju Savienības rīcību.

Noslepkavodama Ungārijas brīvības cīņas vadoņus, Padomju Savienība ir atrakusi kaut ko tādu, kas, no tās viedokļa raugoties, būtu daudz labāk bijis palicis aprakts un aizmirsts.

Atsākdama debates, Apvienoto Nāciju komiteja Ungārijas jautājumā deklarēja, ka **terrors, ko Ungārijā ieveda padomju bruņotie spēki, apslāpējot brīvības cīņas, vēl vienmēr turpinās, ungāru tautas apspiešana vēl nav beigusies, lai gan kopš brīvības cīņu sākuma pagājuši jau turpat divi gadi.**

Atzīstot nepiedodamā terrora turpināšanos, Apvienoto Nāciju piecu valstu komiteja paskaidroja, ka Padomju Savienības un Ungārijas valdības bijušas ārkārtīgi skopas savā informācijā par brīvības cīņu apspiešanu. **Lai iegūtu šīkākas ziņas par brīvības cīņu apspiešanu, arestiem, tiesas sēdēm un nāves sodiem, komiteja aicina visas Apvienoto Nāciju valstis, kam vien būtu kāda informācija par notikumiem Ungārijā, to nekavējoties tai iesniegt.** Ļoti iespējams, ka komiteja pieprasa Ungārijas jautājuma caurskatīšanu Apvienoto Nāciju pilnsapulcē, kas sanāks šī gada septembrī.

Ziņas, kas saņemtas no Ungārijas, liecina, ka ministru prezidenta Nadža un viņa tuvāko līdzstrādnieku noslepkavošana ir tikai vispārēju pretkomūnistu un 1956. gada brīvības cīnītāju likvidēšanas viļņa sākums. Agrāko ungāru politisko ieslodzīto padomes priekšsēdis Fabians Ņujorkā preses pārstāvjiem izteicās, ka pēdējās dienās Budapeštā nāves sods izpildīts revolūcionārās strādnieku padomes priekšsēdim, padomes prezidentam un viņa vietniekam. Tai pašā laikā ungāriem izdevies saņemt ziņas, ka Budapeštā, vislielākajā slepenībā norisinoties vēl vairākas prāvas. Fabians paskaidroja, ka viņam izdevies saņemt informāciju par trim šādām prāvām. Vienā tiesājot Košutas militārās akadēmijas audzēkņus un skolotājus; kādā citā — grupu ungāru ārstu, kas brīvības cīņu laikā aprūpējuši ievainotos patriotus. Trešajā prāvā par „valsts nodevību tiesas priekšā" bijis jāstājas 47 ungāru juristiem, kas brīvības cīņu laikā gāzuši komūnistisko vadību, bet nav laikus paspējuši izkļūt no Ungārijas.

PAD. SAVIENĪBA UN UNGĀRIJA JĀIZSLĒDZ NO APVIENOTAJĀM NĀCIJĀM

Ārkārtēja sēde Apspiesto nāciju asamblejā

Apspiesto Eiropas Nāciju asamblejas priekšsēdis Dr. V. Māsēns nosūtījis telegrammas Apvienoto Nāciju pilnsapulces prezidentam, ģenerālsekretāram un brīvo nāciju valdību galvām un delegātiem pie AN ar ierosinājumu sasaukt AN speciālu pilnsapulci, lai apspriestu Ungārijas jautājumu. Bez tam AEN asambleja ierosina Pad. Savienību un Ungāriju izslēgt no Apvienotajām Nācijām.

16. jūnijā AENA ģenerālkomiteja sanāca uz speciālu sēdi, kurā piedalījās arī visi Ņujorkā dzīvojošie asamblejas delegāti. Sēde bija veltīta Ungārijas jautājumam, kas atkal kļuvis akūts sakarā ar revolūcijas vadītāju nogalināšanu.

AENA ģenerālkomitejas locekļi apmeklēja visus mums draudzīgo valstu delegātus pie AN un iepazīstināja tos ar viņu viedokli Ungārijas jautājumā.

ANEA priekšsēdis V. Māsēns pag. nedēļā apmeklēja Ārlietu ministriju Vašingtonā.

Ungāru delegācijā AEN asamblejā ilgāku laiku valdīja zināmas domstarpības starp vecajiem emigrantiem, t. i., kas Ungāriju atstāja pēc Otrā pasaules kara un jaunajiem emigrantiem, kuŗi izbēga no Ungārijas pēc revolūcijas. Tagad starp abiem šiem nogrupējumiem panākta saprašanās un izraudzīts jauns delegācijas sastāvs ar mons. Bela Varga priekšgalā.

HAMMERŠĪLDS VIDĒJOS AUSTRUMOS

VAI NEMIERUS DIRIĢĒ NASERS?

Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs apmeklē Libānu, Jordānu, Izraēlu un Apvienoto Arabu Republiku.

Kairo. Kopš pagājušās nedēļas, kad Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršilds kārtējo reizi izlidoja uz Vidējiem Austrumiem, lai personīgās sarunās mēģinātu likvidēt uz dažādām robežām briestošo saspīlējumu, viņš paspējis apmeklēt visas paredzētās valstis un otrreiz ierasties Libānā. Beiruta bija AN ģenerālsekretāra pirmais pieturas punkts.

Lai gan pats Hammeršilds par savas darbības gaitu Vidējos Austrumos nekādu oficiālu informāciju līdz šim nav sniedzis, labi informētas aprindas zina stāstīt, ka sarunas ar Libānas, Apvienotās Arabu Republikas, Jordānas un Izraēlas valdību galvām nav devušas gaidītos panākumus. Ģenerālsekretāra izturēšanās liekot secināt, ka viņš noteikti atbalstot Libānas prezidentu Šamūnu un pēdējā cīņu pret Apvienotās Arabu Republikas apgādātiem nemierniekiem. Tas pierādījies viņa vizītes laikā Beirutā, kad ģenerālsekretārs liedzies pieņemt un uzklausīt nemiernieku vadoņus. Optimisti paskaidro, ka Hammeršilda nostāja Libānas nemierniekus padarījusi visai domīgus. Tas tomēr vēl nenozīmē, ka tur pilsoņu karš būtu mazinājies. Pat vizītes laikā prezidentam Šamūnam lojālās armijas vienības turpināja izcīnīt vietēja rakstura cīņas pret labi apbruņotām nemiernieku grupām. Pašreiz vēl nav nekādu ziņu, ka prezidents Šamūns būtu prasījis Apvienoto Nāciju bruņoto spēku iejaukšanos Libānas pilsoņu kara apspiešanai.

Pēc sarunām ar Libānas valdības galvu Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs devās tālāk uz Jeruzālemi, kur sastapās ar Jordānas un Izraēlas valdību pārstāvjiem, apspriežot neskaidro Skopusa kalna piederības jautājumu. Svētdien Hammeršilds jau bija Apvienotās Arabu Republikas galvaspilsētā Kairo, kur pavadīja ilgāku laiku sarunās ar ārlietu ministru Favzi un prezidentu Naseru. Rietumu diplomātiskie lietpratēji paskaidro, ka Kairo sarunas ieskatāmas par izšķirīgām visā ģenerālsekretāra miera misijā Vidējos Austrumos. Un, proti, visu Vidējo Austrumu saspīlējuma aizmugurē stāv Apvienotā Arabu Republika. Lai gan šāds spriedums vēl pagaidām var būt pāragrs, ņemot Nasera izteicienus par mērauklu viņa politikai, atliek vienīgi secināt, ka Kairo sarunas beigušās bez panākumiem. T. i. dienu pirms Hammeršilda vizītes Nasers Gānas ministru prezidentam Nkrumam par godu rīkotajās pusdienās izteicās, ka Hammeršilds ieradies Vidējos Austrumos vienīgi, lai sagatavotu ceļu Rietumu lielvalstu bruņotās iejaukšanās nodrošināšanai Vidējos Austrumos. Grūti iedomāties, ka Nasers pēc šāda izteikuma būtu nodomājis sadarboties ar Apvienotajām Nācijām.

Izstādei Dziesmu svētku laikā pieteikušies 100 gleznotāju

Dziesmu svētku goda prezidijs izraudzīts šādā sastāvā: sūtnis Dr. A. Spekke, ALA's priekšsēdis Dr. P. Lejiņš, Apspiesto Eiropas Nāciju asamblejas prezidijs Dr. V. Māsēns, komponistu saimes seniors prof. A. Ābele un mirušā skaņraža J. Vītola dzīves biedre brīvmāksliniece Annija Vītola.

Godalgām ienākuši vēl šādi ziedojumi: Daugavas Vanagu ASV valde ziedojusi Kārļa Skalbes kopotus rakstus un apgāds Imanta, Dānijā — Latviešu tautas dziesmu komplektu.

Tēlotājas mākslas izstādei pieteikušos dalībnieku skaits pārsniedzis 100. Mākslinieki pieteikušies no ASV, Kanadas, Dienvidamerikas, Eiropas, Austrālijas un Jaunzēlandes. Katrs mākslinieks piedalās caurmērā ar trīs darbiem. Gleznas izstādē novietos pēc virzieniem: modernistiem, naturālistiem, amatieriem, u. t. t., būs katram savs nodalījums.

Izraudzītas šādas žūrijas un godalgošanas komisijas: tēlotājas mākslas komisijā — prof. A. Annuss, prof. J. Kuga un prof. J. Siliņš; tautas tērpu godalgošanas komisijā — prof. A. Annuss, O. Grīns (Daiļamatnieku savienības priekšsēdis), A. Dzērvitis, H. Kļaviņa, H. Riekstiņš (bij. Rīgas pilsētas vēsturiskā mūzeja vadītājs). M. Eše un E. Bundža; koŗu un dziedātāju godalgošanas komisijā — Lilija Āboltiņa, Elija Druva un E. Šaumanis (koŗu inspektors); ceļojošās kokles piešķiršanas komisijā — B. Skulte, V. Bērzkalns un A. Līdacis; daiļamatniecības godalgošanas komisijā — prof. A. Annuss, O. Grīns, H. Mercs, A. Šampiņa, J. Riders, A. Graudiņa, K. Ulmanis, Ž. Lakstīgala un H. Brencsons. Godalgošanas virskomisijā: prof. A. Annuss, B. Skulte un L. Āboltiņa.

Dziesmu svētku dalībniekiem, kas ieradīsies svētku vietā ar automašīnām, būs visai ērta novietošana pie apkārtējās ielās un laukumos bez maksas. Ja kāds gribēs atstāt savu automašīnu pa nakti, to varēs novietot privātā laukumā pret samaksu (laukumā vietas apm. 100 mašīnām.).

PRETKOMŪNISMA DEMONSTRĀCIJĀ BOSTONĀ

500 plakātu ar zīmīgiem saukļiem 13. un 14. jūnijā demonstrācijā pret komūnismu un Moisejeva baleta izrādēm Lieciņāja, ka apzinīgie apspiesto nāciju piederīgie neatlaidīgi cīnās par savu tautu atbrīvošanu. V. Grāviša foto

ĶIPRAS PĀRVALDES PLĀNS NEAPMIERINA

TURCIJA UN GRIEĶIJA NORAIDA ANGĻU VALDĪBAS PLĀNU ĶIPRAS SALAS PĀRRAUDZĪBAI

Londonā. Pagājušās nedēļas noslēgumā Anglijas valdība paziņoja savu jaunāko plānu Ķipras salas pārvaldei, ar to iepazīstinot arī Turcijas un Grieķijas valdības. Lai gan angļi bija cerējuši, ka viņu plāns palīdzēs apspiest nesaskaņas Ķipras salā grieķu un turku starpā un būs pirmais solis ceļā uz salas politisku pašnoteikšanos, plāna radītā reakcija Ankarā un Atēnās liek domāt, ka Londonas lēmums nekādas pārmaiņas nebūs paspējis atnest.

Ziemeļatlantijas organizācija, kas ir ieinteresēta Ķipras nemieru izbeigšanā un Turcijas un Grieķijas attieksmju normalizēšanā, ar dažiem izņēmumiem atbalsta angļu plānu, un palīdzēs pēdējiem to daļēji īstenot. Tās plāna fazes, kuŗās paredzēta Grieķijas un Turcijas sadarbība, būs jānoraksta zaudējumos.

Ķipras salas pārraudzības plāns, ar ko angļu parlamentu iepazīstināja prezidents Mekmillens, paredz, ka:

1. Ķipras salas pārvaldē tieši jāpiedalās arī Turcijas un Grieķijas valdībām, kuŗām jāizrauga pārstāvji, kas sadarbotos ar angļu gubernātoru plāna reālizēšanā.

2. Jāsastāda vietēja rakstura valdība, ar kuŗas starpniecību grieķu un turku sektori varētu baudīt zināmu neatkarību.

3. Jāpiešķir Turcijas un Grieķijas pavalstniecība Ķipras salā dzīvojošiem turkiem un grieķiem, kam, tai pašā laikā, atļaujams paturēt britu pavalstniecību.

4. Nākamo septiņu gadu laikā Ķipras stāvoklis starptautiskā mērogā paliktu nemainīts. Šai periodā angļi paredz īstenot savu plānu grieķu un turku sadarbības stiprināšanai.

5. Jāizveido Ķipras salas valdība, ko pārstāvētu salas grieķu un turku deputāti un Grieķijas un Turcijas valdību reprezentanti.

Piektais un pēdējais paragrafs nozīmē, ka Ķipras salas valdībā būs savs tautas pārstāvju nams grieķiem un savs turkiem, kas teiks pēdējo vārdu katra sektora lokālpolitikā. Iekšpolitiku visas salas apmērā un aizsardzību pārraudzīs īpaša padome, kuŗā ietilps salas angļu gubernātors, Turcijas un Grieķijas valdību pārstāvji un seši ministri — četri grieķi un divi turki — kuŗus izraudzīs katras atsevišķas nācijas tautas pārstāvju nami. Ārpolitika atradīsies pilnīgi angļu gubernātora rokās, kas visus jautājumus tomēr pārrunās ar Turcijas un Grieķijas valdībām. Arī jaunu likumu izlemšana un pieņemšana būs saistīta ar Ankāru un Atēnām. Lai plāns sekmētos, domā Anglijas ministru prezidents Mekmillens, Ķipras salā jāizbeidzas grieķu un turku savstarpējiem nemieriem un nesaskaņām un jātiek pārtrauktiem uzbrukumiem angļu bruņotiem spēkiem.

Reakcija Ķipras salā, Grieķijā un Turcijā, pēc angļu valdības plāna publicēšanas, tomēr bija negaidīti negatīva. Ankāra un Atēnas angļu plānu nekavējoties noraidīja un tādu pašu atbildi gubernātoram Futam deva arī Ķipras salā dzīvojošo grieķu un turku pārstāvji. Kā vieni, tā otri ar vislielāko sīkstumu turas pie savām agrākām prasībām: grieķi, Makariosa iedvesmoti, grib panākt Ķipras salas pievienošanu Grieķijai.

ALŽĪRIJA FORMĒ EKSILA VALDĪBU

IECERĒTĀ TUNISIJAS UN MAROKAS FEDERĀCIJA CER SAVĀ VIDŪ IESAISTĪT ARĪ BRĪVU UN NEATKARĪGU ALŽĪRIJU.

Tunisā. Kamēr Francijas ministru prezidents de Golls domā par alžīriešu un eiropiešu vienlīdzību un ciešāku Alžīrijas piesaistīšanu Francijai, nacionālistu nemiernieki vēl vienmēr sapņo par neatkarīgu valsti, kas, iegūstot patstāvību, pieslietos iecerētai Tunisijas un Marokas federācijai. Abas pēdējās neatkarību no Francijas ieguva pirms diviem gadiem. Pagājušās nedēļas nogalē Tunisā beidzās četru dienu ilgas sarunas Alžīrijas nacionālistu nemiernieku, Tunisijas un Marokas valdību starpā, pieņemot lēmumus par Ziemeļafrikas arabu apvienošanu. Alžīrija līdz neatkarības iegūšanai apvienībā piedalīsies ar savu eksila valdību. Kā Tunisija, tā Maroka atbalsta Alžīrijas neatkarības tieksmes un paskaidro, ka par mieru Ziemeļafrikā varēs runāt tikai pēc tam, kad Alžīrija būs atbrīvojusies no Francijas virskundzības un ieguvusi tādu pašu pašnoteikšanos kā Maroka un Tunisija.

ARĪ MASKAVĀ „DEMONSTRĒ"

Komūnistu policijas mūris gādā, lai akmeņiem bruņotie demonstranti kārtīgi padara savu darbu.

Bonnā. Ziņa par agrāka Ungārijas ministru prezidenta Nadža un viņa tuvāko līdzstrādnieku nogalināšanu izrādījusies visai dārga Padomju Savienības sūtniecību logiem, kas jo sevišķi smagi cietuši pretkomūnistiskās demonstrācijās Rietumeiropā. Loti labi padomju sūtniecības apstrādāšana ir bijusi noorganizēta Bonnā un Kopenhāgenā, kur policija atļāvusi miermīlīgas demonstrācijas padomju sūtniecību priekšā, iepriekš nepārliecinoties, kas demonstrantiem kabatās.

Atbildot Rietumeiropas pilsoņu demokrātiskai brīvībai, savas „tiesības" Maskavā nodemonstrēja arī komūnisti. Atmaksājot Kopenhāgenas sūtniecības apstrādāšanai kāds labi organizēts padomju pūlis, apgādāts ar akmeņiem un komūnistiskiem saukļiem, Maskavā uzbruka Dānijas sūtniecībai, to no ārpuses pamatīgi apstrādājot. Dāņu sūtniecības darbinieki, kas uzbrukuma laikā atradušies notikuma vietā, stāsta, ka 200-300 vīru lielajam demonstrantu pūlim visapkārt atradušās policijas vienības, kas „mēģinājušas" pūli izklīdināt, bet īstenībā tikai drīz vienu, drīz atkal otru pūļa daļu spiedusi tuvāk pie sūtniecības. Pēc „municijas" izlietošanas, demonstranti izklīduši. Neviens apcietināšanas gadījums neesot novērots.

PASKAIDROJUMS

PAR RENŠU SAŅEMŠANU ĀRZEMĒS DZĪVOJOŠIEM NEVĀCU KARA INVALIDIEM

Sakarā ar rakstiem presē par renšu pieprasīšanu ārzemēs dzīvojošiem mūsu tautiešiem-invalidiem, DV Centrālās valdes prezidijs jaskaidro:

Ārzemēs dzīvojošo baltiešu kara invalidu renšu lietas tika sāktas kārtot jau ar 1952. gadu. Šīs lietas kopēji kārtoja visas baltiešu centrālās komitejas, izdarot vairākus iesniegumus, kā arī tieši apmeklējot Rietumvācijas federātīvās republikas darba ministriju. Šo pūliņu rezultātā panāca, ka jau 1954. gadā izceļojušie baltiešu kara invalidi varēja saņemt medicinisko un ortopēdisko aprūpi. Izkārtot renšu saņemšanu ārzemēs dzīvojošiem mūsu tautiešiem-invalidiem līdz šim vēl nav sekmējies, jo līdzšinējais Bundesversorgungsgesetz (BVG) paredz, ka rentes nevācu kara invalidi var saņemt tikai tad, ja tie dzīvo Rietumvācijā vai Berlīnē, un ja viņiem par kara ievainojumiem nav pretenziju pret savu zemi resp. valsti.

Līdz šim likums paredz, ka tikai Vācijas pavalstnieki var saņemt rentes, dzīvojot ārzemēs, un tikai tādā gadījumā, ja uzturēšanās laiks nepārsniedz 6 mēnešus. Uzturēšanās iemesli būtu: a) veselošanās nolūkos, b) dienesta lietās iestāžu uzdevumā, c) izglītības turpināšanai ārzemju augstskolās, d) jūrnieki, kas strādā uz ārzemju rēdereju kuģiem, e) strādājošie uzņēmumos, kuŗu sēdeklis atrodas Rietumvācijā vai Berlīnē.

Tātad šis likums nav nemaz tik labvēlīgs arī vācu kara invalidiem, jo tas nosaka, ka rentes var maksāt tikai tiem, kas ārzemēs uzturas pārejošu laiku resp. līdz 6 mēnešiem.

DV Centrālās valdes prezidijs par pašreizējo stāvokli ir saņēmis informāciju, ka, pamatojoties uz Bundesversorgungsgesetz (BVG) 8.§, komisija, kuŗā ietelp darba, finanču un ārlietu ministrijas darbinieki, apsvērs iespēju par renšu izmaksāšanu ārzemēs dzīvojošiem nevācu kara invalidiem. Šī komisija sanāks jau š. g. jūnija beigās un par rezultātiem mēs saņemsim attiecīgu informāciju, kas var būt pozitīva vai arī negātīva.

Piezīmējams, ka vācu konsulātu darbinieki ārzemēs bieži vien sniedz informāciju, sakarā ar noteikumiem par renšu saņemšanu vācu pavalstniekiem.

Ankešu iesniegšanai tagad ir tikai reģistrācijas nozīme, bet pilnīgi nepareizi ir tas, ka rentes varētu pieprasīt kollektīvi, jo „Vesorgungsamti" apskatīs katru gadījumu individuāli.

Kas attiecas uz ārstēšanās izdevumu atlīdzināšanu un ortopēdisko aprūpi, tad starplaikā nekas nav mainījies. Par šīm lietām ir rakstīts mūsu trimdas presē un DV Centrālās valdes apkārtrakstos, jau sākot ar 1954. gadu. D.V.C.V.

ZINAĪDAS LAZDAS PELNUS ŠŪPO BALTIJAS JŪRA

Stokholmā (E. S.) Īsā, svinīgā ceremonijā, **Jānim Grīnam sakot atvadu vārdus, urnu ar Zinaīdas Lazdas pelniem, kuru A. Ozoliņa un Vald. Kārkliņš no Oregonas, ASV, pārveda uz Stokholmu, 14. jūnijā uz Zviedrijas ūdeņu robežas iegremdēja Baltijas jūrā. Tāda bija mirušās dzejnieces pēdējā vēlēšanās, ko tagad īstenoja Lazdas piemiņas fonda valde. Ceremonijā, ko ievadīja aizlūgums, klāt bija arī LNF Skandināvijā valdes pr. Andrejs Eglītis, sabiedrisko organizāciju pārstāvji un dzejnieces kollēgas, draugi un cienītāji.**

Notikumu plaši aprakstīja arī zviedru lielie laikraksti.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

TELPU JAUTĀJUMS VAR KLŪT IZŠĶIRĪGS

Toronto jau daudzus gadus darbojas TLB sestdienas skola un pēdējos gados arī TLTA latviešu ģimnazija, kam ir ļoti liela nozīme mūsu tautas nākotnei. Visu laiku abām minētām skolām telpas devusi Pirmā ev.-lut. draudze sv. Andreja baznīcā, ko, kā zināms, tā iegādājusi un apsaimnieko kopīgi ar vietējo igauņu draudzi. Pēdējā laikā abu draudžu darbība ievērojami paplašinājusies un līdz ar to radušās lielākas vajadzības pēc telpām, it sevišķi nedēļas nogalēs, kad notiek dažādas sanāksmes, veicami dažādi priekšdarbi sarīkojumiem un notiek to uzvedumi. Tai pašā laikā visas apakšējā stāva blakus telpas aizņem ģimnazija piektdienas vakaros līdz plkst 9.00, bet sestdienās pamatskola līdz pl. 2.00 pēcpusdienā. Tā kā piektdienās telpu sadale abām draudzēm ir vienlīdzīga, tad Pirmā ev.-lut. draudze savu daļu praktiski jau izmantojusi ar apakšējā stāva blakus telpām ģimnazijas vajadzībām, kas savukārt nozīmē, ka draudzes un citām vajadzībām telpas var izmantot tikai vēlās vakara stundās vai arī tās nedabū nemaz. Arī sestdienās par pamatskolai izmantotām telpām jādod igauņu draudzei kompensācija pēcpusdienās, kas arī praktiski nozīmē, ka latvieši tās var izmantot tikai pēc plkst. 7.00 vakarā.

Latviešu draudzei vienmēr bijušas labas un draudzīgas attieksmes ar igauņu draudzi, un tādas tā vēlas uzturēt arī nākotnē. Tāpat Pirmā ev.-lut. draudze vienmēr bijusi atsaucīga, ierādot telpas iespējamības robežās dažādiem latviešu sarīkojumiem un sabiedriskajiem pasākumiem.

Lai tas tāpat varētu turpināties arī nākotnē, neradot traucējumus draudzes darbā un lapas kaimiņu attieksmes ar igauņiem, draudzes vadība bija sasaukusi apspriedi, kurā bez draudzes vadības piedalījās latviešu ģimnazijas un sestdienas skolas vadība un darbinieki. Apspriedi atklājot, uz pašreizējiem apstākļiem norādīja draudzes priekšnieks R. Roze, bet vispusīgu pārskatu par telpu izmantošanu sniedza māc. A. Cops. No draudzes puses ģimnazijas vajadzībām telpas piedāvāja pirmdu vienību, tūliņ pēc izlaiduma akta tanī pieteicās bez izņēmuma visas 24 absolventes, tas pats notika ar zēniem gadu vēlāk. Vēl šobrīd Klīvlendas jaunās studentes gandrīz vai visas ir rosīgas lielgaidas un nesamaksājamas palīdzes vienības priekšniecei. Šādā kārtā latviskās audzināšanas darbs līdz ar svētdienas skolas durvju aizvēršanos neizbeidzas, bet turpinās jo intensīvi tālāk, balstoties uz tiem drošajiem pamatiem, ko izveidojusi Lilija Ūdre ar šavām palīdzēm — skolotājām.

No skolotāju vidus īpaši jāpiemin māte un meita Meiraudz ko sasniegt, to jo spilgti rānes, kuŗām virs resp. tētis, pacis dzimtenē. Irēna un Biruta Klīvlendas skola. Īpaši te izceļama skolas pārzine Lidija Ūdre, kas jūtami pārsniedz agrāko gadu veikumus skolas organizēšanā un vadīšanā.

Gandrīz vai visi zēni un meitenes ir skauti, gaidas, guntiņas un tādā kārtā abās piemīnētās organizācijas un skola strādā nešķiramu, vienotu darbu. Dibinot pirms 4 gadiem gaiakta tanī pieteicās bez izņēmuma visas 24 absolventes, tas pats notika ar zēniem gadu vēlāk. Vēl šobrīd Klīvlendas jaunās studentes gandrīz vai visas ir rosīgas lielgaidas un nesamaksājamas palīdzes vienības priekšniecei. Šādā kārtā latviskās audzināšanas darbs līdz ar svētdienas skolas durvju aizvēršanos neizbeidzas, bet turpinās jo intensīvi tālāk, balstoties uz tiem drošajiem pamatiem, ko izveidojusi Lilija Ūdre ar šavām palīdzēm — skolotājām.

No skolotāju vidus īpaši jāpiemin māte un meita Meirāne, kuŗām virs resp. tētis, pacis dzimtenē. Irēna un Biruta Klīvlendas skola. Īpaši te izceļama skolas pārzine Lidija Ūdre, kas jūtami pārsniedz agrāko gadu veikumus skolas organizēšanā un vadīšanā.

Gandrīz vai visi zēni un meitenes ir skauti, gaidas, guntiņas un tādā kārtā abās piemīnētās organizācijas un skola strādā nešķiramu, vienotu darbu. Dibinot pirms 4 gadiem gaiti.

Skolas pārzine Lidija Ūdre apbalvo absolventi Ināru Balodi, kuŗa ir čaklā gaida un ar solo dejām allaž kuplina latviešu sarīkojumus, bet izlaiduma vakarā dejoja pašas improvizētu „Skudru karalienes" deju.

A. Neļpora uzņ.

Mācītājs V. Šēfers Montreālā Sv. Pāvila draudzē salaulājis Janinu Pinku ar Jāni Kalniņu. Foto J. Baltiņš

Kanadas latviešu draudžu dzīve un darbs 1957. g.

1957. g. Kanadā noturēti 699 (724) pieaugušo dievkalpojumi (iekavās 1956. g. skaitļi) ar 37809 (38763) apmeklētājiem. Bez tam 8 draudzēs noturēti vēl 38 bērnu dievkalpojumi. Par daudzmaz organizētu jaunatnes darbu ziņas ir no 4 draudzēm. Sevišķi rosīgs jaunatnes darbs Hamiltonas Kristus draudzē, kur jaunatne iedalīta 3 vecuma grupās, kuŗu dalībnieki regulāri apmeklē savas sanāksmes. Visai svarīgs ir darbs, ko veic bērnu vasaras kolonijas, piem., Toronto draudzes Sidrabenē un Saulainē. Tās nes jo lielu svētību kā bērnu veselībai, tā viņu reliģiskai un ētiskai audzināšanai. Šim divām pagājušajā gadā pievienojās trešā, Tērvete, Montreālā.

Dzimuši 158 (177); iesvētīti 96 (115); laulāti 71 (58) pāris, no tiem jauktas laulības 9 (13); miruši 39 (44). Draudzēs rīgiski trēti 8702 (8529), t. i., 78,3% no visiem Kanadas latviešu luterāņiem — apm. 11.100. Dievgaldnieku bijis 3080 (3191). Draudžu budžetu (nodokļu un kollekšu) ienākumu kopsumma $91.079 ($79.426).

Baznīcu svētdienas skolas darbojas 20 draudzes ar 507 bērniem.

Palīdzības darbā izlietoti $17.200 ($13.500). Toronto sv. Jāņa draudze mēģinājusi ievākt ziņas, cik plašos apmēros šejienieši cenšas palīdzēt saviem tuviniekiem izsūtījumā un mūsu dzimtenē, pie kam noskaidrojies, ka 85 tautieši nosūtījuši saiņus kopvērtībā par $28,038. Protams, šiņš skaitļos nav ietverti visi.

Pagājušais gads Kanadas mācītāju saimei bijis visai sāpīgs zaudējumu gads: 16. jūlijā aizsaulē aizgāja māc. T. Aviks, 52 g. v., un 16. nov. Adolfs Gaudiņš, 53 g. v., Londonas, Niagaras un sv. Katarīnes dr. ieguva jaunu draudzes ganu — māc. J. Praulipu, kuŗš savā jaunajā dzīves vietā, St. Katarīnēs, ieradās no Čikāgas. Dieva mierā aizgājušā māc. A. Gaudiņa vietā Montreālas Trīsvienības draudze ievēlēja māc. A. Voitku.

Vankuveras draudzi un tās filiāli Viktorijā pag. gadā apkalpoja māc. Edmunds Maģs no Takomas, bet Vindzoru, tāpat kā agrāk — Detroitas māc. V. Liventāls.

A. S.

Izlaiduma aktā bērni un vecāki čaklās skolotājas apveltīja ziedu klēpjiem un dāvanām, un skolas vadītāja beidzot vairs nespēja rokās saturēt lielo rožu klēpi. Arī bērni saņēma daudz dāvanu par čaklumu un stāju, bet katrs absolvents — skaistu grāmatu.

Ar patiku varēja vērot rūpīgi sagatavotos priekšnesumus, kur dzirdējām koŗa dziesmas, klavieru, vijoles un čella solo, deklamācijas u. t. t., bet noslēgumā — E. Svennes 3 cēlienuludziņu „Kopējā darbā." Bija redzami zēni, meitenes, mežamāte, sargi un daudz citu personu, bet krāšņāko iespaidu atstāja mazās, brūnās skudrītes, ar savu karalieni, kad ar šim 5-10 g. vecajām meitenēm piebira pilna lielā skatuve. Mazākās no „skudrītēm" augumos tiešām daudz neatšķirās no istajām . . .

Lai Dievs palīdz arī turpmāk skolai un viņas prikšniecei Lidijai Ūdrei nešaubīgi stāvēt par tiem principiem, par kuŗiem norēķinus kādreiz prasīs tauta. Dažam šis būs baiļu un morālo zaudējumu laiks, kad trimdas svētdienas skolu skolotājus tauta apveltīs ar pateicību un atzinību.

Gribas šīs rindas nobeigt ar zīmigajiem Zinaīdas Lazdas vārdiem, kuŗi bija ierakstīti skolas pārzinei L. Ūdrei dāvātā grāmatā „Staru viesulis":

Augstē lūkojies, pār acīm pārliec plaukstu:
Dzidri zilās tālēs lido putns,
Ugunskurs nav pili apdzisis. —
J. Kalnietis.

SKATUVĒ SABIRST BRŪNĀS SKUDRĪTES...

Klīvlendas ev. - lut. draudzes svētdienas skola atkal noslēgusi ļoti sekmīgu darba gadu. Šo skolu pirms septiņiem gadiem izveidoja sirmais Rīgas skolotājs Kārlis Purviņš, kuŗš nu jau atdusas otru gadu. Purviņa laikā skolēnu skaits nedaudz pārsniedza simtu, tagad — nedaudz zem simta. Ir labi zināms, ka ar tiem vecāko grupu bērniem, kas skolā mācījās pirms 4 un vairāk gadiem, darbs bija vieglāks, jo viņi gandrīz vai visi nesa līdz Vācijas laika latviešu pamatskolu zināšanas un tradicijas. Un tomēr — ka arī ar tagadējiem „amerikāņu" bērniem, iespējams daudz ko sasniegt, to jo spilgti rāda katru mīļu gadu pierāda rosīgā Klīvlendas skola. Īpaši te izceļama skolas pārzine Lidija Ūdre, kas jūtami pārsniedz agrāko gadu veikumus skolas organizēšanā un vadīšanā.

Gandrīz vai visi zēni un meitenes ir skauti, gaidas, guntiņas un tādā kārtā abās piemīnētās organizācijas un skola strādā nešķiramu, vienotu darbu. Dibinot pirms 4 gadiem gaiti.

Skolas pārzine Lidija Ūdre apbalvo absolventi Ināru Balodi, kuŗa ir čaklā gaida un ar solo dejām allaž kuplina latviešu sarīkojumus, bet izlaiduma vakarā dejoja pašas improvizētu „Skudru karalienes" deju.

A. Neļpora uzņ.

PA LATVISKO BAGĀTĪBU CEĻU

Svinīgs latviešu skolas izlaiduma akts Niagārā

1. r. no kr.: Pēteris Šteinbachs, Andrejs Skalde, Ieva Liģere un Juris Skalde. Aizmugurē: J. Pļavinska, A. Skalde, LNAK skolu daļas vad. J. Mežaks, skolas pārz. A. Skalde, L. Linde, E. Šteinbacha un M. Eizāne. J. Liģera uzņ.

Šogad Niagaras latviešu skolu absolvēja 4 jaunieši: **Andrejs Skalde, Ieva Liģere, Juris Skalde un Pēteris Šteinbachs.** Svinīgo aktu atklāja skolas pārzinis A. Skalde. Sekoja LNAK skolu daļas vadītāja J. Mežaka uzruna un sveicieni no LNAK.

Kodoligos un sirsnīgos vārdos Toronto viesis pasvītroja latviešu skolu raženos darba augļus, kas vākti še, svešumā, un panākti ciešā, kopīgā sadarbībā skolai ar vecākiem, prasot no abām pusēm lielu uzupurēšanos, spēku un izturību.

Ja nebūtu vecāku lielā atbalsta un audzināšanas ģimenēs, tad latviešu skola savus audzēkņus, kas sanāk kopā tikai reizi nedēļā, nevarētu vadīt pa to latvisko ceļu, kāds ejams mūsu jaunatnei šeit svešumā, svešajā vidē, lai izaugtu par latviešiem. **Jāpriecājas par to latvisko stāju, kāda vēl valda mūsu trimdas saviedrībā, un tas mums liek cerēt, ka arī nākotnē latviešu skolu darbs neapsīks.**

Savā runā skolu daļas vadītājs pateicās absolventiem, par krietni paveikto darbu un labajām sekmēm mācībās, mudinot nezaudēt interesi par latviešu valodās mācībām, bet tās turpināt neklātienes ģimnazijā, būt rosīgiem dalībniekiem skautu, gaidu un jaunatnes pulciņos. „Skola jums ir parādījusi latvisko bagātību ceļu — ejiet pa to, un nenovirzieties!" savu runu nobeidzot, uzsvēra viesis.

Skolas pārzinis A. Skalde izdalīja apliecības un pateicās skolotājiem, tāpat visiem darba darītājiem, kas sekmējuši skolas darbību. Sekoja organizāciju pārstāvju apsveikumi un bagātīgs labvēļu dāvināto grāmatu klāsts absolventiem, gan no Niagāras, gan no LNAK un LPB Kanadas kopas.

Noslēgumā bija skolēnu priekšnesumi, kas sākās ar koŗa dziesmām un pašu mazāko klasīšu uzvedumu. Skola vidējo klašu uzvedums „Kā Jēcis aizdzina nelabo" — skolotājas E. Šteinbachas vadībā. Tad nāca vakara lielākais pārsteigums, kad skatītāju priekšā stājās absolventi ar savu uzvedumu klases audzin. A. Skaldes vadībā. Atvērotiem priekškaram, ludziņā „Laimes mātes smaids" skatītājiem pavērās krāšņi zīmētas dekorācijas, rādot kādreizējo latviešu bajāra sētu un bagātos laukus. Izrādījās, ka dekorācijas bija zīmējuši paši absolventi — Andrejs un Juris Skalde. Patika labi sagatavotie skolēnu priekšnesumi un vakara svinīgais, īsti latviskais kopiespaids.

J. L.

Atkal demonstrācija pret Meņšikovu

Baltimorā īsā laikā jau notikušas divas baltiešu demonstrācijas, vērstas pret padomju sūtni Meņšikovu. 11. jūnijā Meņšikovs ieradās Baltimorā Amerikānu juristu apvienības (Bar Association) aicināts. Viņš teica runu amerikāņu juristiem, pie kam uzsvēra koeksistences nepieciešamību. Komūnisti esot pārliecināti, ka reiz pienāksot laiks, kad visa pasaule būšot sociālistiska. Ja arī tagad valdot divi atšķirīgi pasaules uzskati, tas tomēr netraucējot abām pusēm mierīgi sadzīvot. Padomju Savienība negribot iejaukties citu tautu iekšējās lietās.

Šinī vietā atskanēja starpsauciens no klausītājiem: „Kas notika Ungārijā?" Meņšikovs izturējās tā, it kā nebūtu šo jautājumu dzirdējis. Pēc runas bija paredzēti jautājumi no klausītāju puses. Daži no šiem jautājumiem Meņšikovam bija diezgan nepatikami.

Tai pašā laikā, kad Meņšikovs runāja, ārpusē ap 150 cilvēku „piketēja" ēku. Tie bija latvieši, lietuvieši, igauņi un ukraiņi. Viņi nesa plakātus ar komūnistiem naidīgiem uzrakstiem. Piketēšana turpinājās vairākas stundas. Notikums plaši aprakstīts Baltimoras presē, sniedzot arī attēlus.

KANADĀ TORONTO

Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba dalībnieki, kas vēlas piedalīties Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba rīkotās basu makšķerēšanas sacensībās 28. jūnijā Westlake ezerā, aicināti pieteikties līdz 22. jūnijam pie H. Stefanija, tālr. RO 7-5919. Toronto kluba internās makšķerēšanas sacensības notiks 6. jūlijā Haribarlo ezerā (turpat, kur iepriekšējā gadā). Veiksmīgākiem makšķerniekiem paredzētas trīs vērtīgas godalgas, no kuŗām uzvarētājs saņems celojošo balvu — laivas motoru. Kluba dalībniekiem jāpiesakās kā iepriekš minēts, līdz 30. jūnijam. Starta nauda $2,-.

Internās sacensības māla baložu šaušanā notiks kluba lauku īpašumā Bērzainē 12. jūlijā, pl. 11,00 dienā. Šaušanas disciplīnas paredzētas individuāli, handikapu klasē un dubultšaušanā. Dalības maksa $1,- katrā disciplīnā. Turpat un tanī pašā laikā notiks arī šaušanas sacensības ar mazkalibra šautenēm.

Latviešu mednieku un makšķernieku kluba rīkotās ekstern-ās šaušanas sacensības notiks 26. jūlijā, kluba lauku īpašumā Bērzainē, un tajās varēs piedalīties arī nebiedri.

● TLB sestdienas skolas vecāku padomes sanāksmē pieņēma pēdējo sarīkojumu norēkinus un plašākas pārrunas veltīja ierosinājumam par skolas telpu fonda organizēšanu. Šim fondam sīkāku projektu izstrādās vasaras periodā, lai rudenī ar to varētu iepazīstināt vecāku pilnsapulci. Ja latviešu nama jautājums kādreiz tiktu reālizēts, tad, kā skolas pārzine A. Martinsone izteicās „arī latviešu skola ar savu ārtavu varētu taiā iebūvēt kādu logu, pa kuŗu arī skolai ieplūstu vairāk gaismas."

● Jaunatnes svētku rīcības komitejā turpmāk kā lielgaidu pārstāve darbosies B. Neimane, bet E. Ozoliņa kā ASV vidienes apgabala priekšnieka vietniece. Informācijas nozarē darbosies Dagnija Vidiņa. Rīcības komitejas pēdējā sēdē nolēma Jaunatnes svētku goda prezidijā aicināt Kanadas ministru prezidentu Dž. Difenbeikeru, Ontario provinces prezidentu Frostu, Toronto pilsētas lielvecāko N. Filipu, Latvijas sūtni ASV prof. A. Spekki un ģenerālkonsulu R. N. Braisonuu.

Tuvākā nākotnē izdos Jaunatnes svētku reklāmas brošūru, kocentīsies izplatīt arī ASV latviešu Dziesmu svētku laikā. Brošūras izdošanu līdz šim atbalstījuši 15 latviešu saimniecisko pasākumu vaditāji, katrs iemaksājot $5,00. Svētku galvenais sarikojums — „Jaunatnes pausme" — paredzēts 1959. gada 3. jūlijā. un tai telpas jau nodrošinātas Varcity arēnā.

Svētku zīmes meta sacensības jau noslēgušās, un konstatēts, ka no trim dalībniekiem labāko metu iesūtījis Pēteris Rasiņš.

Jaunatnes svētku laikā paredzētas arī sacensības šachā, kuŗām noteikumus apsolījies izstrādāt Toronto YMCA's klubs, dodot arī vajadzīgās telpas. Visu sacensību veiksmīgāko dalībnieku izraudzīs pēc zināmas punktu sistēmas.

Šī gada jūlija vidū rīcības komiteja sasauks Jaunatnes svētku atbalstītāju sanāksmi ,lai organizācijas un atsevišķus tautiešus iepazīstinātu ar līdz šim paveikto darbu un dzirdētu ierosinājumus nākotnei.

Latviešu daiļamatnieku savienība izteikusi gatavību Jaunatnes svētku laikā iekārtot plašu skati, ja šim nolūkam atvēlētu atsevišķas telpas. Šādu daiļamatniecības izstādi iekārtotu H. Merca vadībā.

Rīcības komiteja nolēma lūgt LNJAK un ALJA'u, kā arī Kanadas gaidu jendu palīdzēt sagādāt Jaunatnes svētku organizēšanai vajadzīgos aizdevumus no lokāliem pulciniem.

● Piektdienas vakarā no Argentīnas uz Kanadu pārcēlās atkal viena latviešu ģimene — Gotfrīds Ozoliņš ar dēliem Imantu, 13 g., un Artūru, 12. g. Zēnu māte brīvmākslinīece Bergholce - Ozoliņa pirms dažiem gadiem mira Argentīnā, atstādama dēliem mantojumā lielu mīlestību uz mūziku, kas īpaši izpaužas Artūra lieliskajā klavieru spēlē.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 10

PIRMAIS GRADUETAIS
(C.L.U.)
LATVIEŠU APDROŠINĀTĀJS
ar visilgāko pieredzi
I. ANDREJSONS
84 ABBOTT AVE., TORONTO.
Tel. RO 2-0372 # LE 5-3197.

LASĪTĀJU vēstules

SKIROSIM DRAUGUS NO LIEKUĻIEM

Latvijas Amerikā redakcijai:

Pārdomājot pagātnes notikumus un pievērsoties trimdas darbības iespējām, liekas, mūs ir pārņēmis vienaldzības un samierināšanās gars. Ļoti daudz esam zaudējuši no pagātnes cīņas spara, vienaldzīgi uzklausām draugus, kā arī liekuļus.

Arvien vairāk demokratisko valstu politiķi apzinās emigrantu spējas darboties līdzi valsts lietās un vienprātīgo nostāju pret komūnismu. Viņi labprāt ierodas mūsu svinīgos atceru brīžos teikt runas, apsveikumus vai piesūta telegrammas. Parasti mēs aplaudējam skaistiem vārdiem, neskiŗodami politikus, kas uzsmaida arī krievu komūnismam un nekautrējas izdevīgā brīdī mūs traucēt ar savām liškībām. Vai šāda nostāja neizpaudās arī šogad?

Kādēļ mūsu nostāja nevar būt stingra pret liekulīgiem politiķiem? Nesmaidīsim tam, kas smaida sātanam, slēgsim durvis liškiem, un būsim kurli tos uzklausīt! Mūsu svinīgos brīžos informēsim visus, saukdami vārdā tos, ka palīdzējuši komūnismam iekarot daudzas valstis Eiropā, tos, kas meklē jaunuŗ ligumus posta un ciešanu vairošanai komūnismam nodotajām tautām, kā arī sauksim vārdā „paradīzes" apcejotājus un slavinātājus. Meklēsim un cienīsim tikai tos valstsvīrus, kam rūp drosme un taisnība, kas grib un spēj vīsur cīnīties mūsu brīvības labā. Iepazīsimies ar jaunumu, pirms cināmies par taisnību.

R. P., Toronto.

RŪSA FILADELFIJĀ

Latvijas Amerikā redakcijai:

Filadelfijā šogad tautas sēru dienas sarīkojums nenotika. Šī kauna vēsts būtu jāraksta neizdzēšamiem uguns burtiem, lai tā deg pāri pasaulei, lai tā iedegās ikviena latvieša acīs un sirdī kā smeldzoša vaiņaģa apziņa par savu aizvestō un nomocīto tautiešu, draugu un pat tuvu piederīgo piemiņas aizēnošanu ar sīkām ikdienas rūpītēm un ērtībām, par savu nevēlēšanos aptvert tautas mocekļu piemiņas nozīmi, par savu nespēju šo piemiņu turēt svētu, lai kaut reizi gadā sanāktu kopā, lai tos, kas gājuši moku ceļu, godam pieminētu. Filadelfijā šogad tas nenotika.

Par spīti tam, ka šai gadā 14. jūnijs iekrīt sestdienā, tātad visizdevīgākajā nedēļas dienā, aizvesto piemiņas aktu visas šejienes latviešu saimes apmēros neizdevās noorganizēt. Nelīdzēja nekādas šejienes organizāciju sadarbības centra vadības pūles „glābt, kas vēl glābjams". Likās, ka neviens sadarbības centra aicinājumus neievēro, bet it kā strādā tiem pretim. Tad nu arī iznāca tā, ka organizāciju vaditāju ieskati un līdz ar to iespējas kaut ko noorganizēt mainījās tik strauji, ka tiem nespēja sekot ziņojumi laikrakstos, ne arī tos bija iespējams laikus papildināt, labot vai atsaukt. Tādēļ arī visi tie, kam neizdevās nākt tiešā kontaktā ar organizāciju sadarbības centru, jutās ļoti pārsteigti un vīlušies, ka nekas nenorisinās tā, kā ziņots laikrakstos.

Saprotams, pēc šādas kauna pilnas nevarības sarīkot savas tautas mocekļiem reizi gadā piemērotu piemiņas aktu, Filadelfijas sabiedrība jautā vienā jautāšanā, kas vainīgs? Diemžēl, vainīgo atrast nav viegli, jo vainīgi visi. Te vainojami ne vien biedrību priekšnieki un prezidenti, kasieri un sekretāri, bet tiem līdzi arī itin visi biedri un nebiedri — par savu nevērību un neatsaucību, par gulēšanu saldā pārēšanās miegā brīdī, kad jāiet talkā ar darbu un padomu. Gribētos ticēt, ka ar tautas sēru dienas neievērošanu saistītās kļūdas kļūs par brīdinošām signālugunīm sabiedrības darbiniekiem turpmākajās gaitās un par to norādījumu citiem tautiešiem, sargāties no trimdas rūsas.

K. ,Filadelfijā.

Redakcija patur tiesības manuskriptus salsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai inicīļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī mantōlot redakcijas viedoklim.

VIENAM ROKĀ PLAKĀTS, (

PLAŠAS DEMONSTRĀCIJAS B

Kaut arī Bostonas latviešu organizāciju savienība (BLOS) noraidīja savienības priekšsēža V. Lamberga ierosinājumu 13. un 14. jūnijā rikot visu savienībā ietilpstošo 18 organizāciju demonstrāciju Bostonas Gārdena priekšā, kur notika Moisējeva baleta izrādes, tad tomēr demonstrācijas abās dienās notika. Latviešu un citu pārējo komūnisma apspiesto tautu piederīgo piedalīšanos demonstrācijās organizēja V. Lambergs, bet amerikāņu piedalīšanos organizēja mācītājs O. Blūmītis, rediģējot arī speciālo izdevumu „Kad brīvība raudāja."

13. jūnija vakarā demonstrācijas vietā tika nogādāti 500 plakāti ar pretkomūnistiskiem saukļiem: „Apturiet tūlīt komūnismu", „Ir vēlāks, nekā jūs domājat" un „Mums patik Niksons". Visvairāk demonstrācijā piedalījās latviešu, mazāk pārējo apspiesto tautu piederīgo, bet amerikāņi tikai daži, kaut gan dažas dienas pirms 13. jūnija amerikāņu legionāriem Belmontā bija vētraina sapulce par piedalīšanos demonstrācijās. Vairāk kā 100 cilvēku nesa plakātus un izdalīja 10 tūkstošu lieliem Moisējeva izrādes apmeklētāju straumei speciālo literātūru.

14. jūnijā demonstrantu bija mazāk, jo latviešiem DV namā notika Aizvesto atceres akts, kas bija pulcējis pilnu zāli apmeklētāju. Demonstrācijas abās dienā notika ļoti disciplinēti, netraucējot pašas izrādes, un tādēļ pastiprinātiem policijas spēkiem un Bostonas preses fotografiem un žurnālistiem nebija gaidīto sensāciju, **ja par tādu neskaita poļu brīvības cīnītāju, kas ar savu plakātu bija nemanīts iekļuvis izrādes telpās un pēc baleta izrādes beigām, vēl nemitīgiem aplausiem atskanot, uzlēca ar savu plakātu uz skatuves, kur to lasīja sajūsminātie baletomāņi, to vidū arī vairāki desmiti latviešu dāmu un kungu.**

Preses fotografu un baleta apmeklētāju vislielāko ievērību guva V. Lamberga plakāts par deportācijām Baltijas valstīs: **„13. un 14. jūnija dienas ir Aizvesto dienas Baltijas valstīs, kad Kremlis deportēja tūkstošiem mākslinieku, mūziķu, rakstnieku u. c., kas milēja kultūru un brīvu dzīvi tāpat kā jūs. Kad pienāks jūsu kārta?"** Sevišķi pēdējie vārdi izsauca gan naidu, gan simpatiju apliecinājumus. So plakātu dabūja izlasīt arī latvieši, kas steidzās uz baleta izrādi. Bostonas preses un radiofona nostāja pret demonstrantiem ir visumā izprotoša un labvēliga. Hersta laikraksts ievietojis pat interviju ar mācītāju O. Blūmīti par to, ka Moisējeva baleta trupā ir arī 5 čekisti-spiegi, bet Boston Globe pirmajā lapas pusē ievietojis uzņēmumu, kuŗā redzami V. Lambergs ar plakātu par Baltijas valstīm, O. Blūmītis u. c. demonstranti.

Bet demonstrantiem bija jādzird arī asi, apvainojoši vārdi no daudziem baleta apmeklētājiem. „Muļķi", „trakie", „kaunities te demonstrēt pret mākslu", un citi sašutuma vārdi bija vērsti pret demonstrantiem. **Misijas draudzes mācītājam N. Ozolam kāds sacījis, ka Kristus bijis pirmais komūnists, un tādēļ nevajagot demonstrēt pret Maskavas baletu. (!).**

Sajās demonstrācijās, jo kuplā skaitā piedalījās arī jaunatne, sevišķi Misijas draudzes jaunieši. Divi amerikāņu jaunieši ari bija nopirkuši biļetes uz baleta izrādi, bet pie ieejas kāds no demonstrantiem iedeva viņiem plakātu. Jaunieši pievienojās demonstrantiem, nometot iejās biļetes zemē. Latviešu ģimenēs notika jo dedzīgas pārrunas — iet vai neiet uz krievu baleta izrādēm? Vairākās ģimenēs, kur jau bija biļetes nopirktas, domas dalījušās, daļa no ģimenes gājusi uz izrādi, bet citi nopirktās dārgās biļetes tomēr pēdējā brīdī aizmetuši projām vai pārdevuši.

Demonstrācijas ierosinātājam un organizētājam V. Lambergam vārda patiesā nozīmē bijis jāiztur liels „spiediens" no dažādām pusēm, lai viņš atsakās no demonstrācijas rīkošanas. V.

Bostona (L. B.) – kojumam Bostonā š priekšvēsture sakar nos Bostonā 13. un dienas izvērtās gan

Lambergs bija arī apsp tu organizāciju pārst sprežu vaditājs par d cijas organizēšanu. U ziņoja, ka demonstrāc dalīsies, jo New York ja nosodoši rakstījis p demonstrācijām Moisē ta izrāžu laikā Nujork tuviešu, igauņu, poļu rumāņu organizācija demonstrācijās pied demonstrācija pret b šot negātivu noskaņo rikāņu sabiedrībā. monstranti bija jāor organizāciju piedalīš

Arī BLOS'a sanāk drīz visu latviešu pārstāvji nostājās p zētu piedalīšanos d jās to pašu mākslas Kādas draudzes pā apgalvoja, ka demon šot nelikumīga, un t jusi arī demonst Kremļa vēstnieku S kai Korporāciju ko fonda un Misijas d stāvji bija par de rikošanu katros aps šī nevienprātība ra

Lai gan Rokforde lielākam Illinoijas mēr tikai aptuveni tur atraduši savu vietu. Apkārtējās m pilsētiņās gan dz 60-70 latvieši, kas jas Rokfordā, lai manuela baznīcā s lodā vienotos kop jumā.

Nu jau vairāku fordas aizvesto p kalpojumus kuplin vīru koris, parast pojuma nelielajai nijai sniedzot tā Šis ir lielākais fordiešu dzīvē gad dēļ to parasti ap vieši 80 jūdžu rad

Lai šo nelielo, atsaucīgo latviešu dā sevišķi pagod valde bija noliku des sēdi svētku Rokfordā. Tā n mājās, pīedalotie des locekļiem, dzīvojošais vald Vilis Hāzners b ceļu no austrum

Valdes sēdī at priekšnieks teica rā godināja un tos latviešu ta kas varmāku ai tās 1941. gadā pāncijas laikā.

Pasvītrojot s nīgās dienas ar las vaditājs J. izsūtīto tautie šim iziletots pā arī daudzos g palīdziba slima mu veidā.

Tālāk valde kus palīdzības šķir dažām ap nām nelielus devumus. Lūg jas, ka arī AS darba gadījum ši nonāk beziz liecina, ka pa vietām nākot vēl lielāka vē

Kultūras d Aparjods iep priekšdarbiem dziesmu krāj Līdz šim iesū dziesma no 9 vēl apsolītas no citiem k dzams, ka si šējais viru jums izdot būs stipri p mantos dzies bu brīvā pas mūsu vecās kompo

JA JŪS SŪTĀT DĀVANU

un vēlaties, lai Jūsu piederīgie saņemtu labā ces par iespējami zemākajām cenām un ple kā, tad saiņu sagatavošanu un nosūtīšanu prasiet mūsu cenrādi, ierakstot šai sludinā adresi un atsūtot to mūsu firmai: DA SERVICE, Bellmansgatan 15, Stockho

Mr., Mrs., Miss .....

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
3210 VICTORIA AVE. APT. 16

PIRMAIS GRADUETAIS
(C.L.U.)
LATVIEŠU APDROŠINĀTĀJS
ar visilgāko pieredzi
J. ANDREJSONS
84 ABBOTT AVE., TORONTO.
Tel. RO 2-0372 # LE 5-3197.

LASĪTĀJU vēstules

SKĪROSIM DRAUGUS NO LIEKUĻIEM

Latvijas Amerikā redakcijai:

Pārdomājot pagātnes notikumus un pievēršoties trimdas darbības iespējām, liekas, mūs ir pārņēmis vienaldzības un samierināšanās gars. Ļoti daudz esam zaudējuši no pagātnes cīņas spara, vienaldzīgi uzklausām draugus, kā arī liekuļus.

Arvien vairāk demokratisko valstu politiķi apzinās emigrantu spējas darboties līdzi valsts lietās un vienprātīgo nostāju pret komūnismu. Viņi labprāt ierodas mūsu svinīgos atceru brīžos teikt runas, apsveikumus vai piesūta telegrammas. Parasti mēs aplaudējam skaistiem vārdiem, neskiņdami politiķus, kas uzsmaida arī krievu komūnismam un nekautrējas izdevīgā brīdī mūs traucēt ar savām lūkšībām. Vai šāda nostāja neizpaudās arī šogad?

Kādēļ mūsu nostāja nevar būt stingra pret liekuļīgiem politiķiem? Nesmaidīsim tam, kas smaida sātanam, slēgsim durvis liekiem, un būsim kurli tos uzklausīt! Mūsu svinīgos brīžos informēsim visus, saukdami vārdā tos, ka palīdzējuši komūnismam iekarot daudzas valstis Eiropā, tos, kas meklē jaunus līgumus posta un ciešanu vairošanai komūnismam nodotajām tautām, kā arī sauksim vārdā „paradīzes" apcelotājus un slavinātājus. Meklēsim un cienīsim tikai tos valstsvīrus, kam rūp drosme un taisnība, kas grib un spēj visur cīnīties mūsu brīvības labā. Iepazīsimies ar jaunumu, pirms cīnāmies par taisnību.

R. P., Toronto.

RŪSA FILADELFIJĀ

Latvijas Amerikā redakcijai:

Filadelfijā šogad tautas sēru dienas sarīkojums nenotika. Šī kauna vēsts būtu jāraksta neizdzēšamiem uguns burtiem, lai tā deg pāri pasaulei, lai tā iedegās ikviena latvieša acīs un sirdī kā smeldzoša vaiņa apzīma par savu aizvesto un nomocīto tautiešu, draugu un pat tuvu piederīgo piemiņas aizēnošanu ar sīkām ikdienas rūpītēm un ērtībām, par savu nevēlēšanos aptvert tautas mocekļu piemiņas nozīmi, par savu nespēju šo piemiņu turēt svētu, lai kaut reizi gadā sanāktu kopā, lai tos, kas gājuši moku ceļu, godam pieminētu. Filadelfijā šogad tas nenotika.

Par spīti tam, ka šai gadā 14. jūnijs iekrīt sestdienā, tātad visizdevīgākajā nedēļas dienā, aizvesto piemiņas aktu visas šejienes latviešu saimes apmēros neizdevās noorganizēt. Nelīdzēja nekādas šejienes organizāciju sadarbības centra vadības pūles „glābt, kas vēl glābjams'. Likās, ka neviens sadarbības centra aicinājumus neievēro, bet it kā strādā tiem pretim. Tad nu arī iznāca tā, ka organizāciju vadītāju ieskati un līdz ar to iespējas kaut ko noorganizēt mainījās tik strauji, ka tiem nespēja sekot zinojumi laikrakstos, ne arī tos bija iespējams laikus papildināt, labot vai atsaukt. Tādēļ arī visi tie, kam neizdevās nākt tiešā kontaktā ar organizāciju sadarbības centru, jutās loti pārsteigti un vīlušies, ka nekas nenorisinās tā, kā ziņots laikrakstos.

Saprotams, pēc šādas kauna pilnas nevaības sarīkot savas tautas mocekļiem reizi gadā piemērotu piemiņas aktu, Filadelfijas sabiedrība jautā vienā jautāšanā, kas vainīgs? Diemžēl, vainīgo atrast nav viegli, jo vainīgi visi. Te vainoiami ne vien biedrību priekšnieki un prezidenti, kasieri un sekretāri, bet tiem līdzi arī itin visi biedri un nebiedri — par savu nevērību un neatsaucību, par gulēšanu saldā pārēšanās miegā brīdī, kad jāiet talkā ar darbu un padomu. Gribētos ticēt, ka ar tautas sēru dienas neievērošanu saistītās kļūdas kļūs par brīdinošām signālugunīm sabiedrības darbiniekiem turpmākajās gaitās un par to norādījumu citiem tautiešiem, sargāties no trimdas rūsas.

K. Filadelfijā.

Manuskriptus saīsinām.
Nesūtītajām vēstulēm neuzglabājam, bet uz vēlēšanos sūtīto aploksni ar pastmarku.
Vēstulēm ar parakstītajos rakstos izteiktās domas nepievienojas.

VIENAM ROKĀ PLAKĀTS, OTRAM – BIĻETE UZ BALETA IZRĀDI

PLAŠĀS DEMONSTRĀCIJAS BOSTONĀ 14. JŪNIJĀ PRET KRIEVU BALETU

Kaut arī Bostonas latviešu organizāciju savienība (BLOS) noraidīja savienības priekšsēža V. Lamberga ierosinājumu 13. un 14. jūnijā rīkot visu savienībā ietilpstošo 18 organizāciju demonstrāciju Bostonas Gārdena priekšā, kur notika Moisējeva baleta izrādes, tad tomēr demonstrācijas abās dienās notika. Latviešu un citu pārējo komūnisma apspiesto tautu piederīgo piedalīšanos demonstrācijās organizēja V. Lambergs, bet amerikāņu piedalīšanos organizēja mācītājs O. Blūmītis, rediģējot arī speciālo izdevumu „Kad brīvība raudāja."

13. jūnija vakarā demonstrācijas vietā tika nogādāti 500 plakāti ar pretkomūnistiskiem saukļiem: „Apturiet tūlīt komūnismu", „Ir vēlāks, nekā jūs domājat" un „Mums patīk Niksons". Visvairāk demonstrācijā piedalījās latviešu, mazāk pārējo apspiesto tautu piederīgo, bet amerikāņi tikai daži, kaut gan dažas dienas pirms 13. jūnija amerikāņu leģionāriem Belmontā bija vētraina sapulce par piedalīšanos demonstrācijās. Vairāk kā 100 cilvēku nesa plakātus un izdalīja 10 tūkstošu lielajai Moisējeva izrādes apmeklētāju straumei speciālo literatūru.

14. jūnijā demonstrantu bija mazāk, jo latviešiem DV namā notika Aizvesto atceres akts, kas bija pulcējis pilnu zāli apmeklētāju. Demonstrācijas abās dienā notika ļoti disciplinēti, netraucējot pašas izrādes, un tādēļ pastiprinātiem policijas spēkiem un Bostonas preses fotografiem un žurnālistiem nebija gaidīto sensāciju, **ja par tādu neskaita poļu brīvības cīnītāju, kas ar savu plakātu bija nemanīts iekļuvis izrādes telpās un pēc baleta izrādes beigām, vēl nemitīgiem aplausiem atskanot, uzlēca ar savu plakātu uz skatuves, kur to lasīja sajūsminātie baletomāņi, to vidū arī vairāki desmiti latviešu dāmu un kungu.**

Preses fotografu un baleta apmeklētāju vislielāko ievērību guva V. Lamberga plakāts par deportācijām Baltijas valstīs: **„13. un 14. jūnija dienas ir Aizvesto dienas Baltijas valstīs, kad Kremlis deportēja tūkstošiem mākslinieku, mūziķu, rakstnieku u. c., kas milēja kultūru un brīvu dzīvi tāpat kā jūs. Kad pienāks jūsu kārta?"** Sevišķi pēdējie vārdi izsauca gan naida, gan simpatiju apliecinājumus. Šo plakātu dabūja izlasīt arī latvieši, kas steidzās uz baleta izrādi. Bostonas preses un radiofona nostāja pret demonstrantiem ir visumā izprotoša un labvēlīga. Hersta laikraksts ievietojis pat interviju ar mācītāju O. Blūmīti par to, ka Moisējeva baleta trupā ir arī 5 čekisti-spiegi, bet Boston Globe pirmajā lapas pusē ievietojis uzņēmumu, kurā redzami V. Lambergs ar plakātu par Baltijas valstīm, O. Blūmītis u. c. demonstranti.

Bet demonstrantiem bija jādzird arī asi, apvainojoši vārdi no daudziem baleta apmeklētājiem. „Muļķi", „trakie", „kaunieties te demonstrēt pret mākslu", un citi sašutuma vārdi bija vērsti pret demonstrantiem. **Misijas draudzes mācītājam N. Ozolam kāds sacīja, ka Kristus bijis pirmais komūnists, un tādēļ nevajagot demonstrēt pret Maskavas baletu. (!).**

Šajās demonstrācijās, jo kuplā skaitā piedalījās arī jaunatne, sevišķi Misijas draudzes jaunieši. Divi amerikāņu jaunieši arī bija nopirkuši biļetes uz baleta izrādi, bet pie ieejas kāds no demonstrantiem iedeva viņiem plakātu. Jaunieši pievienojās demonstrantiem, nometot ieejas biļetes zemē. Latviešu ģimenēs notika jo dedzīgas pārrunas — iet vai neiet uz krievu baleta izrādēm? Vairākās ģimenēs, kur jau bija biļetes nopirktas, domas dalījušās, daļa no ģimenes gājusi uz izrādi, bet citi nopirktās dārgās biļetes tomēr pēdējā brīdī aizmetuši projām vai pārdevuši.

Demonstrācijas ierosinātājam un organizētājam V. Lambergam vārda patiesā nozīmē bijis jāiztur liels „spiediens" no dažādām pusēm, lai viņš atsakās no demonstrācijas rīkošanas. V. Lambergs bija arī apspiesto tautu organizāciju pārstāvju apspriežu vadītājs par demonstrācijas organizēšanu. Ungāri paziņoja, ka demonstrācijā nepiedalīsies, jo New York Times bija nosodoši rakstījis par ungāru demonstrācijām Moisējeva baleta izrāžu laikā Ņujorkā. Arī lietuviešu, igauņu, poļu, ukraiņu, rumāņu organizācijas atteicās demonstrācijās piedalīties, jo demonstrācija pret baletu radīšot negātīvu noskaņojumu amerikāņu sabiedrībā. Tādēļ demonstranti bija jāorganizē bez organizāciju piedalīšanās.

Arī BLOS'a sanāksmēs gandrīz visu latviešu organizāciju pārstāvji nostājās pret organizētu piedalīšanos demonstrācijās to pašu mākslas iemeslu dēļ. Kādas draudzes pārstāvji pat apgalvoja, ka demonstrācija būšot nelikumīga, un tāda esot bijusi arī demonstrācija pret Kremļa vēstnieku Soboļevu. Tikai **Korporāciju kopas, Zīberga fonda un Misijas draudzes pārstāvji bija par demonstrācijas rīkošanu katros apstākļos. Visa šī nevienprātība radīja diezgan daudz rūgtuma un pārmetumu, bet demonstrāciju izdošanās tomēr ir visus asumus izlīdzinājusi.**

Mūsu tautiešu vienprātība jo skaisti izpaudās Aizvesto atceres aktā sestdien, 14. jūnijā DV namā. Trimdas draudzes māc. A. Galiņš aizlūdza par aizvestajiem un Latvijas brīvības atgūšanu, bet mācītāja A. Galiņa dēls Ivars Galiņš teica runu. Viņš sacija, ka visās deportācijās un čekas slepkavībās bojā gājuši 300.000 latviešu jeb katrs sestais latvietis. Mums jābūt skaidrībā, ka Latviju un latviešu tautu grib iznīcināt. Bet ja kāda tauta mirst, tad tas ir gals uz visiem laikiem. **Tomēr Aizvesto dienas skaistākā atbilde ir, ka komūnistiem Latvijā nav panākumu. Latvijā mūsu tautas domas izteic 3 vārdi: agrāk bija labāk. Latviešu sirdīs dzimtenē jo spoži mirdz brīvības zvaigznes.** Daudz bēdīgākas zīmes redzamas brīvo latviešu vidū. Ievērojamu tēvu dēli un meitas, aizmirstot 14. jūnija draudu, atgriezušies Latvijā. Daudzās viesās organizācijas sanīdušās tik līdz šim nav dziesmu krājumos ievietoti. Valde nolēma krājumu izdot 1.000 eksemplāros un tā cenu noteica uz $2,-, pie kam koriem paredzēta atlaide.

Pārrunājot latviešu skolu uzturēšanas jautājumu, valde atkārtoti konstatēja, ka DV piedalās latviešu skolu uzturēšanā, bet kur skolas nepastāvētu, tur tās organizējamas un veidojamas. Pieskaņoties skolotāju atalgojuma jautājumam, valde, vērtējot šī lielā darba nozīmību mūsu tautiskuma saglabāšanā, izteica vēlamību, ka skolotāju darbs latviešu skolās būtu atalgojams.

Pārrunās par agrāk zemes valdes pieņemto un DV ASV delegātu kongresā apstiprināto lēmumu par zinātniskās stipendijas piešķiršanu kādam latviešu studentam, valde nolēma saziņā ar DV valdēm Kanadā un Austrālijā, sastādīt komisiju stipendijas noteikumu sagatavošanai, kas sastāvētu no visu triju zemju DV priekšniekiem un četriem mūsu prominentiem zinātniekiem.

Sakarā ar ALJA's sagatavoto un izsūtīto aicinājumu par 14. jūnija necilvēcīgā akta apgaismošanu amerikāņu draudzēs, valde piešķira ALJA i nelielu atbalstu izdevumu segšanai.

Sekretārs V. Lagzdiņš ierosina domu par iespaidīga pieminekļa uzstādīšanu kādā lielākā pilsētā, kas paustu gaŗamgājējiem par lielo postu un pārestību, ko komūnisma varmācībā piedzīvo apspiestās nācijas. V. Hāzners, kas ir arī KLB loceklis, solījās šo ierosinājumu pārrunāt ar citu apspiesto nāciju pārstāvjiem.

Informācijas daļas vaditājs Edg. Daniņš nāca ar vairākiem ierosinājumiem attiecībā uz DV Mēnešraksta darbības aktivizēšanu un vēlamiem pārkārtojumiem saturā, kas, sakarā ar abonentu skaita pieaugumu ASV, būtu nozīmīgi turpmākai darbībai.

Vispārējiem Dziesmu svētkiem Ņujorkā zemeņu valde ziedo balvām dzejnieka Kārļa Skalbes kopotos rakstus, kas piešķirami ar zināmiem nosacījumiem.

(Nobeigums 4. lpp.)

LIELĀ SVĒTKU DIENA ROKFORDĀ

14. JŪNIJĀ AIZVESTO PIEMIŅAS DIEVKALPOJUMS UN DV MILVOKU VĪRU KOĻA KONCERTS

Lai gan Rokforda ir viena no lielākām Illinoijas pilsētām, tomēr tikai aptuveni 35 latvieši ir tur atraduši savu trimdas mājvietu Apkārtējās mazajās lauku pilsētiņās gan dzīvo vēl kādi 60-70 latvieši, kas retumis pulcējas Rokfordā, lai luterāņu Emmanuela baznīcā savā mātes valodā vienotos kopējā dievkalpojumā.

Nu jau vairākus gadus Rokfordas aizvesto piemiņas dievkalpojumus kuplina Milvoku DV vīru koris, parasti pēc dievkalpojuma nelielajai latviešu kolonijai sniedzot lāčplēšu koncertu. Šis ir lielākais notikums rokfordiešu dzīvē gada laikā, un tādēļ to parasti apmeklē visi latvieši 80 jūdžu radiusā.

Lai šo nelielo, bet apzinīgo un atsaucīgo latviešu grupu Rokfordā sevišķi pagodinātu, DV ASV valde bija nolikusi arī savu valdes sēdi svētku dienā, 15. jūnijā, Rokfordā. Tā notika A. Karpa mājās, piedaloties visiem 7 valdes locekļiem, jo arī Ņujorkā dzīvojošais valdes pr-ka vietn. Vilis Hāzners bija mērojis tālo ceļu no austrumu piekrastes.

Valdeņ sēdi atklājot, DV ASV priekšnieks teica īsu uzrunu, kurā godināja un pieminēja visus tos latviešu tautas piederīgos, kas varmāku aizrauti vergu gaitās 1941. gadā un drūmajā okupācijas laikā.

Pasvītrojot skumjās un liktenīgās dienas atceri, aprūpes daļas vaditājs J. Utināns ziņo, ka izsūtīto tautiešu palīdzībai līdz šim izlietots pāri par $9.000,-, kā arī daudzos gadījumos sniegta palīdzība slimajiem zāļu sūtījumu veidā.

Tālāk valde skata cauri vairākus palīdzības lūgumus un piešķir dažām aprūpējamām personām nelielus pabalstus un aizņem devumus. Lūgumus lasot, atklājas, ka arī ASV slimību un bezdarba gadījumos vairāki tautieši nonāk bezizejas apstākļos, kas liecina, ka palīdzības darbam uz vietām nākotnē būs piešķirama vēl lielāka vērība.

Kultūras daļas vaditājs V. Aparjods iepazīstina valdi ar priekšdarbiem jaunā vīru koŗu dziesmu krājuma sagatavošanā. Līdz šim iesūtīta 31 jauna koŗa dziesma no 9 autoriem, pie kam vēl apsolītas vairākas dziesmas no citiem komponistiem. Paredzams, ka šis krājums (iepriekšējais vīru koŗu dziesmu krājums izdots pirms 50 gadiem) būs stipri plašs un ka tas iemantos dziesmu cienītāju atzinību brīvā pasaulē, jo krājumā būs mūsu vecās un jaunākās paaudzes komponistu darbi, kas vēl tālu, ka neriko šogad Aizvesto atceri. Daudzi jau pieticībā kļuvuši par Kārļa Skalbes pasakā aprakstītām nobaŗotām lakstigalām, kas nespēj padziedāt — brīvības dziesmu. Šodien nedrīkst būt vidusceļa, bet jācīnās uz dzīvību un nāvi. Mēs spētu daudz, ja mēs daudz gribētu. Neaizmirsīsim, ka mūsu Latvijas armija bijusi vienīgā, kas līdz šim kaŗā uzvarējusi komūnistus. Mums jāvienojas ticībā, ka vēsture atkārtosies.

Rīcības komitejas priekšsēdis V. Lambergs nolasīja Masačuzetas valsts gubernātora Fostera Fērkolo proklamāciju, ka 15. jūnijs izsludināts par Baltijas valstu brīvības dienu un aicinājumu amerikāņiem palīdzēt baltiešu centienos par viņu valstu atbrīvošanu.

Svinīgo atceres aktu noslēdza patriotisks koncerts Ligas koŗa izpildījumā ar diriģentu Jāni Austrumu un Māras Efertes klavieŗu sniegumu. Ļoti nozīmīgu skatuves dekorējumu bija veicis jaunais gleznotājs Gunārs Straumēns, ot jaunus ceļus dekorēšanā: atuves centrā bija liels nokaltis koks.

Arī latviešu radio raidījums 16. jūnijā bija veltīts Aizvesto atcerei. Mācītāis V. Freimanis teica aizlūgumu bet aktieŗi Valfrīds Streips un Marta Sala skandēja dzejaņ aizvestajiem.

Savienotas VALSTIS

KALAMAZŪ

● Latviešu skolas bibliotēka, kurā pašreiz ir 940 grāmatu, pa vasaras brīvlaiku būs atvērta pirmdienas un otrdienas vakaros no plkst. 7.30 — 8.00 — skolas mītnē, Kalamazū latv. ev.-lut. draudzes namā, 828 S. Rose ielā. Kā bibliotekāres darbosies skolas absolventes R. Skupšķele un B. Kaugara. Grāmatas lasīšanai izsniedz visiem tautiešiem.

● 12. jūnijā Kalamazū Centrālo vidusskolu beidza un diplomus saņēma: L. Blankenburģis, L. Braukis, J. Grīnbergs, J. Ievāns, J. Ķeņģis, S. Klauvētājs, A. Kleinbergs, R. Kupsis, I. Licis, I. Līdums, V. Rava, J. Ritums, L. Valters un K. Zeltkalns. Visi beidzēji mācības turpinās augstākās mācības iestādēs, tepat Kalamazū vai arī kur citur. J. Ķeņģis izvēlējies studēt medicīnu un jau uzņemts universitātē.

● Studente M. Zadiņa, kurai par labām sekmēm mācības tika piešķirta stipendija 3 mēn. studijām Francijā, 14. jūnijā uzsāka tālo ceļu. Viņai uzturēšanās paredzēta kādā franču ģimenē, bet nodoms katrā ziņā apmeklēt arī latviešus. Tāpat viņai cerības apmeklēt arī Briseles pasaules izstādi.

● Traģiskā nāvē mirušā jaunieša Teodora Jumiķa kapu kopiņa isā laikā jau apzagta divas reizes. Pirmo reizi nozagti 8 podi ar jaukām puķēm. Pēc tam piederīgie novietojuši to vietā citas puķes, bet arī tās nozagtas. Par notikušo ziņots policijai, kas uzsākusi vainīgo meklēšanu.

● Kalamazū pilsētā darba apstākļi nav vairs tādi, kādi bija agrāk, un darbu fabrikās atrast tikpat kā neiespējami. Dažas fabrikas strādā tikai 4 dienas nedēļā. Sevišķi darbi sarukuši metalla fabrikās, bet papīra fabrikas, kuŗas nupat noligušas jaunos līgumus, pieliekot algas, strādā ar pilnu jaudu. Šinīs fabrikās arī visvairāk nodarbināti mūsu tautieši. Daži veic atbildīgus darbus.

Kalns.

POKIPSIJĀ (N. Y)

● 14. jūnija sēru dievkalpojumu vadīja māc. A. Anšēvics no Bruklinas. Šoreiz dievlūdzēju skaits bija diezgan kupls. Pēc tam notika dievkalpojumu kopas, kuŗu gribēja likvidēt, ārkārtējā pilnspulce, kas tomēr nolēma darbību turpināt. Daudzus tautiešus no iestāšanās kopā atbaidīja nekārtības vadībā, par ko varēja pārliecināties arī šajā pilnsapulcē. Kaut gan par sapulces vaditāju ievēlēja agr. A. Ziemiņu, viņš tikpat kā netika pie vārda, jo sapulces vadību un runāšanas iniciātīvu paturēja kopas sekr. E. Līcis. Tomēr izdevās pieņemt kases pārskatu un budžetu. Uz Ed. Līča ierosinājumu pieņēma statūtu grozījumus. Pēc jaunajiem noteikumiem pilnsapulce būs pilntiesīga pie katra kopas dalībnieku skaita. Valdes sastāvā turpmāk būs priekšsēdis un 2 locekļi, kā arī 2 valdes kandidāti. Pilnsapulce sasaucama reizi pa 3 (trīs) gadiem ! !

Kaut gan visi uzstādītie kandidāti savas kandidatūras atsauca, tomēr par priekšnieci ievēlēja līdzšinējo — E. Dubovicu. Valdes vēlēšanās sādi rezultāti: E. Līcis (20 b.), Dr. Zariņš (20 b.), A. Balodis (18 b.), A. Palkaunieks (16 b.) un A. Ķēkabsons (11 b.). Bet Dr. Zariņš atteicās no valdes locekļa pienākumiem; jo dzīvo ārpus pilsētas un strādā slimnīcā. Tāpēc vienojās, ka otrs valdes loceklis būs A. Balodis, bet Dr. Zariņš paliks pirmais valdes kandidāts. Pokipsijā dzīvo ap 130 latviešu no kuŗiem kopā iestājušies ap 60.

● Neatkarīgi no kopas, darbojas svētdienas skolīņa, kuŗas adjunkte ministrātivos pienākumus veic agr. A. Ziemiņš, bet par skolotāju darbojas A. Šmits. Drīzumā skola beigs mācības gadu.

Vecāki, kas savus bērnus vēlētos sūtīt uz Ņujorkas ev.-lut. draudzes vasaras nometni Katskiļa kalnos, lūgti attiecīgās anketas pieprasīt E. Dubovicai, East Dorsey Lane, Paughkeepsie 33.

● Tradicionālais Līgo vakars (grozīņu vakara veidā) ar ugunskuru notiks P. Dubovica un A. Ziemiņa īpašumā, s. g. 28. jūnija vakarā. Visi laipni aicināti.

JA JŪS SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS

un vēlaties, lai Jūsu piederīgie saņemtu labākās kvalitātes preces par iespējami zemākajām cenām un pie tam visisākajā laikā, tad saiņu sagatavošanu un nosūtīšanu uzticiet mums. Piepraisiet mūsu cenrādi, ierakstot šai sludinājumā savu vārdu un adresi un atsūtot to mūsu firmai: DAUGAVA PARCEL SERVICE, Bellmansgatan 15, Stockholm 25, Sweden.

Mr., Mrs., Miss .....

JAUNATNE 14. JŪNIJA ATCERES SARĪKOJUMOS

Latviešu tautaņ sēru dienas, 14. jūnija atzīmēšanā visos lielākajos latviešu centru svinīgajos sarīkojumos, dievkalpojumos, sanāksmēs un gājienos aktīvi piedalījās latviešu jaunatnes pulciņi, skauti un gaidas.

Tas pierāda, ka arī tā mūsu tautas daļa, kas nav bijusi šo notikumu aculiecinieki, arī še, svešumā, dzīvo un aug visciešākajā kontaktā ar savu tautu.

Uzņēmumā vienā no šādiem sēru dievkalpojumiem Sv. Katarīnes skautu un gaidu vienība ar vadītājiem Egonu Ķēkabsonu un Rasmu Sakari — ierodas baznīcā goda sardzē aizvesto piemiņai ar skautu karogu.

14. JŪNIJS HAMILTONĀ

Kā latviešu pārstāvis 14. jūnija svinīgajā aktā Hamiltonā runāja Ojārs Ieviņš. **Viņš dedzīgiem vārdiem aicināja tautiešus neaizmirst komūnisma nozieguma pret latviešu tautu un ik dienaņ uz katra soļa cīnīties pret komūnistu melu propagandu, kas tagad plaši parādās kanadiešu presē, radiofonā un TV.**

Uzņēmumā : Ojars Ieviņš runas laikā.

Foto Rasma Bērziņš

Baltiešu inženieŗi sadarbojas

Latviešu, lietuviešu un igauņu inženieŗu biedrību locekļi devās kopīgā izbraukumā no Ņujorkas uz Stony Brook Lodge, Longailendā. Viņi sapulcējās uz dineju kādā viesnīcā, kuŗas īpašnieks ir lietuvietis. Latviešu vārdā runāja inž. L. Pāvels, lietuviešu — architekts Svipas un igauņu — inž. V. Brumbergs. Runātāji uzsvēra, ka nepieciešams izveidot ciešāku sadarbību baltiešu technisko grupu starpā, jo tām nākotnē būs jāstrādā kopā pie savu valstu jaunuzbūves. Izbraukumā piedalījās 60 cilvēku, to skaitā 12 latviešu inženieŗi. Vakars noslēdzās ar tautas dziesmām.

Alfrēds Vinčels

58. PASAULES IZSTĀDE BRISELĒ

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO BRISELES

IV

EKSOTISKĀS VALSTIS

Eiropietim mazāk pazīstamās zemes sniedz eksotisku burvību. Nevar vienaldzīgi paiet garām Filipīnu pāļu būvei, kas rotāta bagātīgiem kokgriezumiem. Arī Tunisija un Maroka rāda īpatnības, kas modina lielāko interesi. Marokāņi izveidojuši dabas ainavas panorāmu, ar dažādām gaismām un mūziku, rādot dienas norisi no rīta līdz rītam. Tomēr skatienu visvairāk apbur Taizemes (Siamas) paviljons, kuŗu par tādu būtībā nemaz nevar saukt: tas ir viens vienīgs Budas templis, kuŗa marmora pamata iekšpusē iekārtota neliela skate. Tomēr šī paviljona uzcelšana radījusi varbūt vislielākās grūtības. Eksotiskais templis, kas lielumties veidots zeltā, lidmašīnās attransportēts uz Briseli, kur par jaunu uzstādīts — akmeni pie akmeņa, plāksnīti pie plāksnītes, kāpni pie kāpnes! Zelta templis paceļas tieši ASV un Pad. Savienības gigantisko celtņu tiešā tuvumā, neviens tam nevar paiet garām, un tā tas kļuvis par mūžības triumfu pār to, ko mēs šodien saucam par nākotni!

DIENVIDAMERIKAS PAVILJONI

Nenoliedzama romantika un pievilkšanas spēks piemīt arī Dienvidamerikas zemju paviljoniem. Venecuēla, Kolumbija, Urugvaja, Meksika, Peru un Argentīna cenšas rādīt sev rakstūrīgo, bet visvairāk apmeklētāju pulcējas Brazilijas divstāvu bezkāpņu celtnē, kuŗā slīpa likloču grīda apved visapkārt telpai un noved „pagrabā", kur spēcīgā orchideju smaržā apmeklētājs var veldzināties ar karstu un spēcīgu braziliešu kafiju vai ar vēsu matē - tējas glāzi, gan neizdibinot šī garšīgā dzēriena jaukšanas recepti. Par 5 fr. jau arī var tikai dzert, ne iegūt noslēpumus!

EKSPONĀTI, KAS NĀKUŠI NO LATVIJAS

Latviešu apmeklētāja interesi dabiski saista Pad. Savienības paviljons, **jo katrs tur cer redzēt izstrādājumus, kas nākuši no okupētās dzimtenes.** It sevišķi vēl pēc tam, kad Rīgas radiofons un laikraksti vēstījuši, kādus Latvijas ražojumus Briselē izstādīs. Kuŗš trimdinieks gan varētu palikt tik „ciets", lai demonstrātīvi nespertu ne soli Padomju Savienības stikla sprostā, ja tur gaida eksponāti, kas atgādina dzimteni, kas garā ļauj aizstaigāt tekas uz laimīgajām pagātnes dienām un it kā rada saites ar zemi, kuŗā kārts mūsu vēju apžūžotais šūpulis?

Apmeklētājs arī neviļas. Kaut padomju paviljonā nav atsevišķu republiku stendu, kaut viss nacionālais paslēpts kopuma masā, vērīga acs **tomēr atklāj daudz lietu, kuŗas ražotas vai darinātas Latvijā.** Visprīms skatiens meklē priekšmetus, kuŗu padomju prese jau iepriekš bija pieteikusi, kopskaitā ap 2.500. No VEF'a produkcijas bija pieteikti 5 radiogramofoni un 2 augstākās klases radio aparāti, kuŗus dzimtenē pagatavojuši latvieši, bet tiem tomēr doti krieviski nosaukumi — Rubin, Almaz (ar 8 skaļruņiem!) u. c. Tomēr acs atklāj VEF'a ražotu uztvērēju, kuŗam sudraba burtiem uzrakstīts nosaukums „Latvija". Nav šaubu, ka VEF'am padomju rūpniecībā ir ievērojamā loma, tādēļ tikpat nešaubīgi var apgalvot, ka padomju skatē ieviētoti arī citi Latvijas elektrotechniķu ražojumi, tomēr nezinātājam pēc krieviskajiem nosaukumiem tos grūti „atšifrēt". Kā jau sacīts, visi ražojumi izstādīti pēc rakstura, ne pēc republiku veikumiem, kādēļ pārblīvētajā paviljonā dzimtenes eksponāti jāmeklē kā adata siena kaudzē.

Budas templis Taizemes paviljonā.

Tāpat pēc padomju preses ziņām bija zināms, ka kombinātā Rīgas Audums izstādē būs pārstāvēts ar lielu zīda izstrādājumu klāstu, kamēr Sarkanais Rīts un Somdaris reprezentēšoties ar galantērijas izstrādājumiem, bet Māra ar trikotažas kostimiem. Trūkstot firmu uzrakstiem, šos eksponātus grūti atrast, pat neiespējami, jo auduma paviljonā daudz.Tas pats sakāms par Rīgas porcelāna fabrikas (bij. Jessens) un Rīgas porcelāna un fajansa rūpnīcas (bij. Kuŗnecovs) izstrādājumiem, kuŗi arī pieteikti lielā vairumā, bet skatē ar noteiktību nav nosakāmi. Arī starp parfimērijas preču kaudzēm nav izšķirojami eksponāti, kuŗus devušas fabrikas Sarkanā Ausma un Dzintars. Skaidrs tomēr viens: Pad. Savienība noteikti nav varējusi attureties no Latvijas ražojumiem, kas taču pieder pie augstvērtīgākajiem „strādnieku paradīzē", kādēļ arī nepieciešami reprezentācijai. Tātad — okupētās Latvijas izstrādājumi ir kā starp audumiem, tā arī porcelāna un parfimērijas preču vidū; paliek vienīgi jautājums: kuŗi īsti? To neizdodas noskaidrot, jo padomijas paviljonā „uzraugi" lielāko tiesu ir beļģi, kas šajos jautājumos nav informēti, bet retie padomju cilvēki izrāda ārkārtīgu nerunību, tikko mana, ka jautātājs cēlies no „viņas puses" . . .

Pārtikas preču nodaļījumā redzams labi pazīstams zeltīti brūns konservu iesaiņojums ar uzrakstu „Šprotes eļļā". Bundžas ārējais veids saglabājis savu izskatu. Daudzo konservu vidū, kas tāpat, iespējams, ir Latvijas ražojumi (ķilavas, salaki, siļķes un reņģu kārbas), pavīd arī sena Rīgas speciālitāte „Melnais balzāms", un nedaudz tālāk Rīgas degvīna kombināta ražotais „Ālažu ķimelis". Fabrikas „17. jūnijs" (bij. Ķuze) meistari Briselei pagatavojuši marcipāna vāzi ar puķēm, grozus ar augļiem un panorāmu ar motiviem no pasakām, bet šokolādes un pralīnes liecina, ka rosīgi darbojas arī Laima.

Pad. Savienība uzņēmumos un attēlos centusies parādīt arī savas pilsētas, to skaistumu un īpatnību. Tā vieta ierādīta arī mūsu sirmajai Rīgai, kuŗas ainas latviešu apmeklētājam izstādē šķiet kā klusa laimes sala citu padomijas pilsētu vidū. Uz caurspīdīga auduma zīmēti Māras baznīcas torņi un Daugava, bet šī ainojuma priekšplānā izveidots vairāku metru liels ūdens baseins, pie kuŗa sakarināti dažāda veida kuģu modeļi. Vai šis ūdens simbolizētu mūsu dzintara krastu pie Baltijas jūras, Rīgas jūrmalu, kuŗas liedagam joprojām piemīt liels pievilcības spēks?

Visas lielās „padomju preču noliktavas" malās atrodami ražojumi, kuŗi ļoti labi varētu būt nākuši no Latvijas, jo boļševiku preses minētajam eksponātu skaitam gribas ticēt, bet pēdas sadzenamas tikai niecīgai daļai, tik labi viss „nomaskēts" vai iejaukts citu republiku reprezentācijas masā. Visvairāk Latvijas eksponātu nenoliedzami tomēr novietots skates daļā, kas veltīta kultūras dzīvei.

(Turpinājums sekos)

CEĻA VĀRDI

Par aizmūžā aizgājušajiem zina tikai tik daudz, cik pieminas viņi atstājuši zemes virsū.

☆

Vairāk kā citkārt daudzināts šodien ir Mātes Latvijas vārds; vairāk kā citkārt nāk viņas bērnu, pulcējas kopā bēdpilnām sejām, domā un jautā: Kas būs nu? Kur padomu smelsim?

★

„Kur gūšu Latvijas spēku?" — Pats viņas spēks ja tiksi. — „Kā celšu Latvijas ēku?" — Sirdi ja pamatā liksi. —

Anna Brigadere

ATVAĻINĀJUMS BRITU GVIĀNĀ – SAŠAS ZIEMEĻA PĒDĀS

A. PLŪDUMS UN J. VANAGS DIMANTU UN JAGUĀRU MEDĪBĀS

6. jūnijā, pēc turpat 4 mēnešu atvaļinājuma ceļojuma Britu Gviānā, Bramptonā atgriezušies Arturs Plūdums un Jānis Vanags. Par saviem iespaidiem un redzēto A. Plūdums LA līdzstrādniekam izteicās:

„Strādāju par būvgaldnieku, un tā kā ziemas sezonā darba ir mazāk un pagājušā ziemā bija pilnīgs darbu pārtraukums, bez cerības to pirms pavasara atkal dabūt, nolēmu šo brīvo laiku izmantot, apskatot citas zemes.

Par Britu Gviānu biju dzirdējis jau agrāk kā par tropisku zemi, kur esot labs medību vieta un bez tam atrodot arī dimantus. Arī J. Vanagam interesēja svešas zemes, un viņš izlēma man piebiedroties. Šī gada 18. februārī ar lidmašīnu devāmies ceļā, lai pārceltos no ziemas un aukstuma vasaras tveicē — Britu Gviānā. Pārmaiņas tūlīt bija jūtamas ne tikai klimata ziņā, bet arī visā dzīvē. Iedzīvotāju lielākā daļa tur ir nēģeri, indiāņi, indieši un arī ķīnieši. Baltās rases piederīgie vispār ir mazākumā. Bet visiem minētiem ir arī visu rašu jaukumi.

Apmēram 2 nedēļas nodzīvojām galvaspilsētā Džordžtaunā (Georgetown), iepazīstoties ar vietējiem apstākļiem un sagādājot arī vajadzīgās atļaujas. Tāda vajadziga arī dimantu meklēšanai. Papētot apstākļus tuvāk, uzzinājām, ka tālākā došanās zemes iekšienē vieglāk iespējama pa ūdens ceļiem — upēm. Sauszemes ceļi savieno tikai lielākos centrus, un arī ne visā zemē. Iespējama jau gan došanās zemes iekšienē arī ar lidmašīnām, kuŗām ierīkotas vairākas nolaišanās vietas. Šis ceļojuma veids ir dārgākais un mazāk var redzēt apkārtni, kas tieši mūs interesēja.

Laiva mums pašiem nebija jāpērk, jo pasta piegādes laivas pārvadā arī pasažierus. Džungļu mednieku un dimantu meklētāju pārtikas pamats ir rīsi, kas katram jāņem līdzi. Iegādājušies tos, kā arī miltus un konservus (vietējie tos gan ieskata par luksu, jo esot par dārgu) un, protams, arī ieročus, devāmies ceļā.

Ceļojuma pirmā posmā devāmies pa Mazarumi upi un tās pietekām uz zemes ziemeļu pusi. Ceļošana veicās samērā lēni, jo upēs daudz krāču un arī ūdenskritumu, kas jāapiet pa sauszemi. Zemes lielāko tiesu apklāj džungļi, kur lieliem kokiem pa apakšu aug sīkāki koki un krūmi, tomēr tie nav tik biezi, ka nebūtu caurejami. Upju tuvumā vietu vietām ir dimantu meklētāju nometnes. Varbūt pēc daudziem gadiem kādas no šīm nometnēm izveidosies par pilsētiņām, bet pagaidām līdz tam vēl ir tālu. Šādās nometnēs apmetās arī jauni pienācēji, kas tad var izmēģināt laimi dimantu meklēšanā vai arī medībās. Ja nekas nelaimējas, vai nepatīk vairs tai vietā, var dotieš atkal tālāk.

Pašus dimantus meklē, vai pareizāk sakot — skalo — no grants upes dibenā. Šim nolūkam ir nepieciešams ūdenslīdēja tērps; šo darbu nevar veikt viens cilvēks. No laivas piesūknē gaisu un arī uzvelk augšā granti, kuŗu ūdenslīdējs apakšā vienkārši sagrabj maisā. Ūdens, kā nāciņš no kalniem, ir diezgan auksts, un tādēļ tani ilgi nav iespējams uzturēties. Izcelto granti skalo sietos. Sieta vidū paliek kādi melni, vulkaniskas izcelsmes akmeņi un event. arī dimanti, kas ir vienā smagumā ar iepriekš minētiem akmeņiem. Dimanti atrodami tikai tur, kur esot minētie melnie akmeņi, un ja tos kādā vietā neatrod, tad arī dimantus tur neesot ko cerēt sameklēt.

Bez individuāliem dimantu meklētājiem strādā arī nelielas sabiedrības, kur uzņēmējs gādājot ūdens līdēju tērpus un uztur ru un skalotājs piedaloties ar savu darba spēku. Laimīgā gadījumā atraduma vērtību tad sadalot starp atradēju un finančētāju. Lielāku, rūpnieciska rakstura uzņēmumu nav. Kādreiz tādi gan radušies, bet vai nu pilnīgi nobankrotējuši, vai arī peļņa bijusi par niecīgu, lai uzņēmums pastāvētu. Dimantus skalo arī no sauszemē izrakstas grants, bet to tāpat var darīt tikai kādas džungļu upītes tuvumā.

Dimantu meklētāju nometnēs uzturas arī dimantu uzpircēji, un tā ir iespējams atradumu tūliņ pārvērst naudā. Nometnēs par dimantiem maksā gan mazāk kā pilsētā. Par apm 1 karatu smagu dimantu 75 — 85 Gviānas dolaru. 1 Kanadas dolars līdzinās 1,80 Gviānas dolariem. Par vairākiem mazākiem dimantiem, kas kopsvarā ir ap 1 karātu, cena jau ir tikai ap 40 Gviānas dolari. Vērtīgāki, protams, ir lielākie dimanti, kuŗu cena pieaug vairākkārt nekā proporcionāli svars. Piem., par 2 karāti smagu dimantu jau maksā virs 200 dolaru u. t. t. Dimantu meklētāji zināja stāstīt, ka vispār lielākais, kāds tur esot atrasts, sveris ap 80 karatu. Britu Gviānā atrodamie dimanti ir balti — bezkrāsaini vai viegli iezaļgani toni.

Iepriekš minētā vērtība ir tikai tādiem dimantiem, kas der rotaslietām. Tā saucamie rūpnieciskos dimanti, ar plaisām un neskaidri, ir ar mazu vērtību. Vārds karāts (angliski — carat) radies no karobas (carob tree seed) koka sēklas vārda, ar kuŗām senāk dimanti atsvērti. Tagad 1 karāts angļu svara vienībās ir 1/142 unces. No 1913. g. lielākā daļa valstu pieņēma metrisko karātu, kas ir mazliet mazāks par veco angļu karātu. 1 metriskais karāts līdzinās 200 miligramiem.

Ceļojuma otrā posmā devāmies pa dažādiem ceļiem un upēm uz zemes dienvidu daļu. Neaizmirstami šeit bija skati pie Kaičo (Kaieteur) ūdenskrituma, kas oficiāli tiek atzīts 741 pēdu augsts (Niagaras ūdenskritums ir tikai 167 pēdu augsts). Pēc vietējo atzinuma Kaičo ūdenskritums esot vēl augstāks. Lai šo ūdenskritumu apietu, nācās 4 jūdzes iet pa džungļu likloču takām, kas vietām bija neiedomājami stāvas. Mums šis ceļš bija jāmēro 2 reizes, lai pārnestu visas savas mantas un pārtiku. Augšpus krituma ceļojumu veicām tālāk citā laivā. No klints augšas atvērās brīnišķīgs skats uz upi lejā un džungļiem. Ūdenskritums ir robeža arī daudzām zivīm, kas augšpusē vairs nav sastopamas. Piemēram, augšpusē vairs nav elektriskais zutis, kas apdullina savu ēsmu ar elektrisku sitienu, un plēsīgās piranjas. Šīs pēdējās esot tik plēsīgas, ka nedaudz minūtēs varot pilnīgi saplosīt ūdenī iekluvušu cilvēku vai dzīvnieku, tā ka pāri paliekot tikai skelets, ja kāda ievainojuma dēļ šis zivis sajūtot asins smaku.

Savā ceļojumā bijām jau pietuvojušies Brazilijas robežai, kas palika dienu vai divas gājuma attālumā. Laiks tomēr kļuva nepatīkamāks, jo līdz ar lietus perioda iesākšanos maija beigās viss kļuva mitrs un sāka pelēt. Mitruma iespaidā, kā tas noskaidrojās vēlāk, bija sabojājušies arī daudzie izdarītie krāsu uzņēmumi. Tad devāmies atceļā.

Uz jautājumu, kā veicies ar dimantu meklēšanu, A. Plūdums atbild: „Redzēju gan kādu atradumu — pirksta gala lielumā dimantu, bet ne man pašam, no arī ceļa biedram tādus nelaimējās atrast." Medībās Plūdumam bijusi lielāka laime, jo viņš nomedījis vienu jaguāru (āda kā trofeja pārvesta mājās), vienu buku un pāris meža cūkas. Mazākos medījumus viņš neskaita, jo tādi bijuši visā ceļā, un tā viņi apgādājušies ar svaigu gaļu.

A. Plūdums (stāv pa kr.) un J. Vanags (3. no kr.) džungļu draugu vidū.

Atceļš esot bijis ātrs, un lidojums no Britu Gviānas līdz Maltonai Kanadā esot ildzis tikai apm. 20 stundas. Džungļi nu esot redzēti. Citreiz varēšot domāt par citu vietu skatīšanu. **J. Ronis**

LATVIEŠU EKSKURSANTI LIDO UZ EIROPU

55 latvieši 16. jūnijā izlidoja no Ņujorkas uz Frankfurti pie Mainas, Vācijā. Šo ekskursantu vidū ir arī viena latviete no Kanadas. Lielākā daļa latviešu nāk no Ņujorkas un tās apkārtnes, bet ir arī no Čikāgas, Grand Rapidiem un pat no Losandželosas. Ekskursiju organizēja D. Krogzemis, kas strādā kādā gaisa satiksmes sabiedrībā. Lai dabūtu lidojuma maksas pazeminājumu — 290 dol. turp un atpakaļ — vajadzēja sadabūt 80 pasažieŗus un norīkot īpašu lidmašīnu. Pārējie pasažieŗi ir igauņi un lietuvieši.

Lidmašīna ar ekskursantiem atgriezīsies Ņujorkā 4. jūlija rītā — tieši laikā, lai varētu piedalīties Dziesmu svētkos.

APKĀRT ZEMES LODEI

● Pēdējais Šveices modes jaunums ir naktīs mirdzoši un gaismu reflektējoši apģērbi, kuŗiem jānovērš satiksmes nelaimes. Līdz šim tamlīdzīgi mēģinājumi ar gaismu reflektējošām īpašībām, lai pasargātos no sabraukšanas, drīz iecienīšot visā pasaulē.

● Pēdējā gada laikā Rietumvācijā atklāti neskaitāmi vīnu viltošanas gadījumi. Vīnu viltošanas skandāli un tiesu procesi ir kļuvuši gandrīz par ikdienas parādību. Vīnu „pagrabu un etiķešu" grāmatas bieži izrādas viltotas, kāds pagraba meistars pat no ķimikālijām brūvējis tik īstu „Echter Mosel" un citu slavenu marku vīnus, ka tos pat lietpratējiem bijis pagrūti atšķirt no īstajiem.

● Indiešu fakīrs Merindrahs Burmahs nesen uzstādījis jaunu badošanās rekordu, iztiekot bez barības 107 dienas. Līdzšinējais badošanās rekords piederēja brazīlietim Silkī, kas bez ēšanas izturējis 106 dienas. Jaunais rekordists un fakīrs ir indiešu un francūžu jauktenis. Badošanās laikā viņš ik dienas izdzēris apmēram četrus litrus sāļa ūdens.

MĀCĪTĀJA JUBILEJA KALAMAZŪ

Kalamazū ev.-lut. latviešu draudzes mācītāja Artura Piebalga 25 gadu ordinācijas piemiņas dievkalpojums notika 18. jūnijā vecajā Ciānas baznīcā. Dievnams šim gadījumam bija jauki greznots palmām, ziediem, ozola vītnēm u. t. t. Pirms dievkalpojuma dievnamā ienāca skauti un gaidas, prāvesti: A. Birznieks, A. Rumpēters un A. Mitulis, aiz kuŗiem sekoja jubilārs ar savu draudzes priekšnieku J. Gaili, bet aiz viņiem mācītāji J. Turks, V. Vārsbergs, P. Langins un K. Hermanis. Dievkalpojumu ievadīja prof. Ā. Ābele ar ērģeļu solo, atskaņojot Bubeka Meditāciju. Altāŗa runu teica prāv. A. Rumpēters, ievada liturģiju — mācītāji J. Turks un V. Vārsbergs, spredikoja prāv. A. Mitulis, lūgšanu teica mācītājs P. Langins, ziņojumus sniedza māc. K. Hermanis, bet gala vārdus teica archibīskapa pārstāvis prāv. A. Birznieks. Dievkalpojumu kuplināja ar vijoles solo prof. V. Ruševics, prof. Ā. Ābeles ērģeļu pavadījumā.

Prāvesti un mācītāji runāja ļoti sirsnīgi, cildinot jubilāra Artura Piebalga lielos nopelnus un sasniegumus draudzes veidošanā un kopšanā. Savas vienkāršības, saticības un izpalīdzības dēļ māc Piebalgs ir ļoti iecienīts. Kaut dievkalpojums notika darbdienas vakarā, vecā Ciānas baznīca bija pārpildīta līdz pēdējai vietai, jo bija ieradušies ne tikai viņa draudzes locekļi, bet arī no otraš latviešu draudzes ,citu konfesiju piederīgie un daudzi no tālākām vietām.

Visiem pieceļoties, tika nolasīts archibīskapa prof. T. Grinberga apsveikums jubilāram.

Māc. A. Piebalgs dzimis Zemgalē, Poņemunes pagastā (agrākā Budbergas), kur viņa vecāki bija lauku māju īpašnieki. A. P. savam darbam nodevies ar vislielāko rūpību; bez Kalamazū draudzes apkalpo arī Saginavas latviešu draudzi, ir vietējās latviešu skolas skolotājs, un skautu un gaidu novada mācītājs. Sevišķu vērību viņš piešķir mūsu jaunatnei, lai tā augtu latviska. Savas latviskās stājas dēļ mācītājam Piebalgam ne vienu vien reizi ir bijis jādzird pa rūgtam vārdam no vietējās baznīcas vadības. Bet visu to viņš pārvar un ar vislielāko enerģiju vada savu draudzi, kuŗas locekļu skaits arvien pieaug.

Pēc dievkalpojuma visi draudzes locekļi pulcējās baznīcas apakšējās telpās, kur jubilāru sumināja, apsveica un pasniedza veltes.

Kalns.

ROKFORDĀ . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

AKTS UN KONCERTS ROKFORDĀ 14. JŪNIJĀ

Agrā pēcpusdienā rokfordieši ar viesiem no Milvokiem, Čikāgas un apkārtējām pilsētām pulcējās uz sēru dievkalpojumu, ko vadīja mācītājs J. Štrauss, bet ērģeļu mūziku sniedza viešņa G. Veidemane. Fr. Šūberta Pax Vobiscum dziedāja DV Milvoku vīru koris dir. V. Aparjoda vadībā, bet F. Šūberta Ave Maria — A. Kitta.

Pēc dievkalpojuma svētku viesi pucējās baznīcas pagraba telpās un noklausījās V. Hāznera referātu par starptautisko stāvokli un pašreizējiem apstākļiem dzimtenē. Ļoti saistošā stāstījumā referents klausītājiem pavēstīja tādas lietas, kas daudziem nebija zināmas un kas reljefi parādīja komūnisma viltus ceļus starptautiskā politikā un Padomijas tagadējo valdnieku nedrošību politiskā spēlē.

Referātam sekoja DV Milvoku vīru kora koncerts dir. V. Aparjoda vadībā, ar solistu A. Paegli un pianisti I. Prūsi pie klavierēm.

Plašo, pa lielākai daļai no jaunām dziesmām sastādīto programmu koris izpildīja saskanīgi un iejutīgi; nācās dot arī piedevas. Koncerta spilgtākus panākumus traucēja pagraba telpu sliktā akustika.

Sekojošā groziņu vakarā mājinieki ar viesiem pavadīja pāris jaukas stundas. Rokfordiešiem par izcilo viesmīlību pateicās DV ASV priekšnieks A. Vanags, kam atbildēja sarīkojuma organizētāji — DV Rokfordas un apkārtnes kopas priekšnieks J. Miķelsons un vietējās dievkalpojuma kopas vadītājs A. Velmeris.

Noslēgumā svētku dalībnieki saziedoja $81,- palīdzībai tautiešiem aiz dzelzs aizkara.

— ep.

ANNAS BRIGADERE

Šī gada 25. jūnijā paiet 25 gadi no dižās rakstnieces Annas Brigaderes nāves dienas. Kaut gan gadi aiztecējuši, latviešu intelligence, Brigaderes cienītāji, pat visa latviešu tauta, arvien vēl nespēj aizmirst lielo zaudējumu. Reti kāds no aizsaulē aizgājušajiem latv. rakstniekiem ir tautā tik iemīļots kā Anna Brigadere, jo rakstniece savos darbos ir ielikusi tik daudz sirsnīga latviskuma, cēlas tikumības un dabas milestības, kas silda un veldzē mūsu sirdis vēl šodien, lai kur mēs katrs atrastos. Viņas darbus ar interesi lasa tiklab skolu jaunatne kā pieaugušie, tiklab laucinieki kā pilsētnieki , jo rakstniece labi pazist gan lauku, gan pilsētas dzīvi, un tāpēc viņas tēlojumi ir tik dabiski un dziļi izjusti. Īpaši sieviešu tipu tēlošanā Brigadere ir lieliska meistariene. Viņas darbos sastopam gan sievietes - mātes, sirsnīgas, dziļi tikumīgas, iekšēji stipras, gan sievietes - baudītājas, vieglas, tukšas, hetēriskas. Lai atceramies tikai Ilgu, Maiju, princesi Gundegu; vai arī karaliені Jānu, Zeņu Valdmani, Antrini un daudzus citus sieviešu tipus, gan pozitīvos, gan negatīvos. Annas Brigaderes atstātais literārais mantojums ir tik liels, ka vesela paaudzes vēl ilgi varēs tani gremdēties.

Ja Brigadere savā mūžā būtu uzrakstījusi vienīgi triloģiju „Dievs, daba, darbs", „Skarbos vējos" un „Akmeņu sprostā", arī tad viņa pelnītu lielu rakstnieces godu, bet viņas publicēto darbu krājums aptver vairākus desmitus sējumu. Tur atrodam gan dzeju, gan prozu, gan dramatiskus darbus. Dzejā Brigadere vairāk bija intellektuāla dzejniece sarežģītākas izteiksmes dēļ un tautā mazāk populāra, bet prozas darbos un īpaši pasaku drāmā, viņas vienkāršā valoda raiti tecēja un tēlu bagātība bija sevišķi liela.

To visu Brigadere veica ar iedzimto talantu un novērošanas spējām raibā ikdienas dzīvē. Dzimusi trūcīgu rokpeļņu ģimenē (Tērvetes pagastā, 1861. g.) Brigadere agri iepazīstas ar sūro darba dzīvi un jau no bērna dienām mācās pacietību, izturību un neatlaidību. Ganu gaitas, skola, dzīve svešās mājās pieradināja nākošo rakstnieci pie vienkāršības un pienākumu pildīšanas. Trīspadsmit gadu vecai nomira tēvs, kuŗu viņa ārkārtīgi mīlēja. Tad bija jādomā pašai par maizes pelnīšanu. Pelnījās gan kā šuvēja, pārdevēja, istabene un mājskolotāja. Ap 1892. gadu sākās viņas pirmie mēģinājumi rakstniecībā. 1893. gadā viņa saslima un veseļoda-

mās uzrakstīja savu pir
tu „Slimnīcā", ko gan
tikai 3 gadus vēlāk. 1
vasarā ārstējās Ārensb
pēc tam pārnāca uz
brāļa, ar kuŗa labvēlib
atmest agrāko maizes
nas darbu un nodot
rakstniecībai. „Baltijas
si" un „Berga bazāra
rā" iespieda viņas pir
bus, un ar to Brigade
rās ceļš uz rakstniecīb
li. Bet pirmais ievērc
darbs „Spriditis" parā
klātībā tikai tad, kad
cei bija jau 42 gadi. V
kos darbus Brigadere
stījusi, kad bija jau
mūžam un pilnīgi nobr
vos uzskatos.

Par bērnību Brigad
rakstīt, kad bija pāri 6
bet ar tik dzīvu atmi
viss tēlotais būtu tik
noticis. Sava labākā p
ba — triloģijas — pē
„Akmeņu sprostā" vi
dza tikai mūža beigā
sākumā. Zenta Mau
studijā par Annu Brig
sta, ka pēc triloģijas
nas Brigadere viņai p
jusi un sacījusi: „Nu
Galveno mūža darbu
kusi", un patiešām
drīzi vien pēc tam sa
gripu un sirds lēkmēn
kusi uz „Spridīšiem",
bija piešķirti dzimtaj
Brigadere gan druskı
bet gluži vesela vair
1933. g. 22. jūnijā ko
li vēl pastaigājusies
un, kā paredzēdama
par savām pēdējām

ĢIRTS SALNAIS

(141. turpinājums)

Jāņa Zuntaka viņete

19.

Un devītais un desmitais bauslis vēlnam ir viņa tirgus likums, viņa zelta lieloču bruģa rullis: darīt tuvākam postu un viņa mantu ar netaisnību un viltību pie sevis raut, no kā Dobeles mācītājam īpaši bijis jācieš, un tie lielie vaininieki ir žīdi, kuŗus valdīšana pārliecīgā lēnprātībā Kurzemē no leišiem ielaidusi. Tie nu būtu velna darbi, un it īpaši burvji un raganas cakli šos velna darbus darīt. Tie, kuŗi ar velnu sametas uz vienu roku, ir viņa klaušinieki, kā tas nolādētais Ermanis, kas joprojām sēd siekstās un gaida taisnīgu uguns nāvi. Burvji allaž ir lieli kaitnieki: kā cilvēkiem, tā lopiem. Tie nepelna ne saudzēšanu, ne žēlastību, arī augstai valdīšanai to vajadzētu atzīt un ar dedzināšanu steigtin steigties. Pēc seno jūdu likuma burvjus ar akmeņiem nomētāja. Mūs tā vairs nesien Vecās Derības priekšraksti, mēs burvjus sadedzinām dzīvus. Āmen."

Un tad no pagraba neizskaidrojamā kārtā pazuda cietumnieks Ermanis Spinnis. Pārāk par to brīnīties nevarēja, **jo dažu labu reizi bija atgadījies**, ka velns izpestī no posta un nelaimes savus uzticīgos kalpus, kā, piemēram, burvjus.

Tad galminieki bija ievērojuši, ka sidraba pateicības kauss vairs nestāv uz hercoga rakstāmgalda, taču hercogs par to izvairījās runāt.

Bīriņš atgriezās pēc laba laika, un daži zināja teikt, ka viņš atkal bijis poļos, bet vairāk arī neko.

Pienāca hercogam viņa brāļa prinča **Aleksandra** testaments, kuŗā bija simttūkstoš valsts dālderu liels novēlējums; bez tam vēl prinča Aleksandra kuģis pārgāja hercoga īpašumā.

Šie jueklīgie epizodi un ar tiem saistītās naudas darīšanas bija ierosinājuši saraksti starp kņazu Radzivilu un hercoga slepeno kanceleju; arī pana Jagužinska vēstules tur tapa pievienotas. Par to nebūtu jābrīnās, jo poļu muižnieki allaž izmantoja izdevību, lai piesaistītu sev kurzemniekus, īpaši galmu. Tas notika visādi: gan mākslīgi, sarežģījot tiesas procesus; gan veicinot vai kavējot ierēdņu iecelšanas; gan sūtot kukuļus no vienas uz otru pusi; jo viss Polijas valsts aparāts darbojās tikai ar kukuļu un patīgu interešu spēku.

Tā kārtojās arī prinča mantojuma lieta.

Pēc tam, kad hercoga mantojumu bija saņēmis un kuģi pārdevis, Jelgavā cavukārt atgriezās žīds Joseľs Markus, šoreiz kā lielkunga Radzivila privilēģēts aģents tirdzniecības darījumos.

Ziema tagad Zemgalē kavējās, un rudens ilga ilgumā. Daudz dīvainu zīmju bija pie debesīm, laudis domāja un brīnījās par tiem lielajiem karjem, kas bija pasaulē, par jaunā lielkunga Aleksandra nāvi un negantajiem turkiem dienvidos; bet neviens nezināja un nevarēja paredzēt, kas gan velkas un briest un milst ap Dievzemīti.

Ar krītošām zvaigznēm zvīļoja pilnas debesis, biezi tās bija divās krāsās, krita vizuļodamās, zalgumā un sārtumā mīdamās, pamezdamas aiz sevis pārpasaulīgas gaismas svītras, kas vizuļoja kā naktī nomaldījušos Saules meitu sagšu bārkstis. Un tad ziemeļblāzmas plandījās pār debesīm, pašā Jelgavā pilsoņi ar bijību tās vēroja no savu namu lieveņiem; blāzmas plīvoja, plandījās, švīkstēja un sprakšķēja debesīs ar tādu skaņu, ar kādu milzīgi Dieva karogi vējotos izplatījumā. Varbūt visi tie spēki, kuŗus kurzemnieki nesaprata, nezināja un neiespēja piejaucēt — tie dīvainie pasaules un likteņu spēki, kuŗi krustojās pār Kurzemi no ziemeļiem uz dienvidiem, no rītiem uz vakariem — tie gaisā iekarsa, iedegās un deva zīmes, kuŗas nemācēja lasīt ne kungi, ne zemnieki. Jo par tuvo un lielo Ziemeļu karu vēl nevarēja zināt neviens.

Dažkārt debesis iekrāsojās sarkanas. Tad parādījās citas krāsas: mēļas, zilas, zaļas — un blāzmas **plīvojumi** cēlās uz augšu, izlīecās kā velve, uz ziemeļu rītiem noliekdamās; — bet neviens nezināja, ka turp to liec nedzimušās Pēterburgas nākotne. Un mēness varēja spīdēt tai pašā laikā jo spoži, bet ziemeļu blāzmas gaismu tas neklīdināja.

Un tad nāca ziema, noguldama pār zemi dziļi, spēji un vienmuļīgi. Jelgava ierakās kupenās, Lielupe izzuda pavisam, ar divējām segām klāta: ar jo biezu ledus vāku un vēju sadzītiem sniega vāliem un kupenām pāri. Arī pati pils stāvēja kā augsta, žuburaina kupena pļavu sidraba klajumā. Tikai kad vakara debesis apvāršņos satumsa jo dziļi un mēļi, kad pils logos iedegās daudzkārtīgas uguņu un atspīdumu gailējošas acis, tad pilsētnieki, pirms naktij aizšāva savu namu durvis, atkal reizi palūkojās turpu ar bijību un piedomāja, ka tā nav žuburaina tumsā zūdoša kupena pļavās, bet drīzāk gan īpats un milzīgs bīšu strops, kur pārziemoja galms kā ražens spiets ar daudziem zeltaini krāšņiem traniem.

Un kamēr pils iemīļotieši savukārt redzēja rūtīs zīmējamies smalkas kristallu papardes, ziedus, strausu spalvas un citus ziemas sapņus — garlaicību palīdzēja aizdzīt kārtis un kauliņi, mūzika, mīklu minēšana, stāsti par cēliem bruņiniekiem, milētājiem kungiem, dāmām, liriskiem ganiem, par milžiem, laupītājiem un blēžiem, gariem un spokiem. Sēru dēļ bija atceltas izrādes un maskarādes — šo trūkumu dēļ rūgti garlaikojās pats hercogs un brīžiem sasirga ar pavisam savādu drūmības vainu; kad viņš bija noņēmies smaidīt un smaidu pārbaudīt spogulī, tad viņam šķita, ka viņš pats smaida, bet attēls spogulī ne; par to viņš norūpējies ieminējās galma frizierim un hercogienei pašai. Bet tās bija paša hercoga Fridricha Kazimira īpatnējas un slepenas rūpes, ar kuŗām neviens nespētu dalīties, īpaši viņa tēvs pagalam tās nebūtu saprasties, ja vēl būtu dzīvs, jo arī ziemas laiku hercogs Jēkabs būtu pavadījis tirdzniecīskos aprēķinos un korespondencē; taču Fridrichs Kazimirs palaikam sirga ar smalkām kaitēm un grūtsirdību, īpaši šai ziemā.

Turpretī Bētīnai, jaunajai galma dāmai, kuŗu par dāmu Kurzemes galmā bija palīdzējusi pārvērst junkura Bīriņa atklātie un slepenie pakalpojumi hercogam; Bētīnai viņas jaunā kārta un jaunie pienākumi šķita raženi, krāšņi un dedzīgas centības vērti. Viņa iedzīvojās ātri, galms viņai patika, atvērās kā brīnuma pasaule, daudz krāšņāka par teātrāļu un komediantu raibumu.

Tiesa, hercoga Fridricha Kazimira laikā visādi raibumi un visādas jaunas modes Kurzemi bija sasniegušas no rietumiem; un hercogvaldsti katram jaunam niekam radās sava nozīmīga noskaņa — un Bētīna apbrīnoja visu, jo tas bija viņas pirmais un vienīgais galma pārdzīvojums. Kas par to, ka Jelgavas pils bija iesnigusi, bija maza, apburta sala Lielupes pļavās. Kam tas rūpēja?

Ziema pati Bētīnai gan likās drusku par dziļu un drusku par drausmu — bet arī viņai pašai šai ziemas vienmulībā izdevās princesi un pašu hercogieni iepriecināt ar mazu eksotisku modes glaimu, ar jaunumu, par kādu varēja nobrīnīties iesnidzis Kurzemes galms.

Bētīnai bija kāda īpaša prasme. Lūk, Vācijas un austriešu zemēs, tāpat Ungārijā (un arī Prāgā, no kuŗas nāca komediantu karavāne) — liela tiesa sieviešu, jaunu meiteņu un namamāšu bija ieguvušas veiksmi vasaras rožu ziedu saglabāšanā.

Vēlās rozes, ne īsti vairs pumpurā, bet pusplaukušas — Bētīna zināja likt stiprā jo stiprā cukura sīrupā, kas vira ar rožūdeni.

Pirms došanās ceļā viņa šādas rozes bija sagatavojusi savām aktrisēm, lielu cepuru kārbu pilnu, iemērcot rožu ziedus verdošā sīrupā, pēc tam ziedlapiņas uzmanīgi atlokot izkārtojot daiļās formās un ļaujot tām sastingt. Šādā kārtā Bētīna bija cerējusi pieglaimoties savām primadonnām. Bet nu viņai, protams, aktrises vairs nerūpēja, tagad ar stingrajiem, kraukšķīgajiem saldumiem dabisku rožu veidā un ar īstu rozes dvēseli — viņa iekaroja Kurzemes princeses labvēlību. Palīgā nāca vēl viņas veiksme un izdoma augstām dāmām, kā daiļi valkāt vienmuļīgās sēru drēbes.

Tā ne vien junkura Bīriņa labvēlība un aizrunāšana, viņa pakalpojumu svars palīdzēja, bet Bētīna prata palīdzēt arī pati sev.

No aktrisēm viņa bija iemanījusies arī daiļi un glīti lasīt priekšā. Kamēr princese un hercogiene knibināja cukurā ielocītu un ieslēgtu svešas vasaras rozi, Bētīna lasīja ar aizkustinājumu, piesarkušiem vaigiem un asarām acīs.

. . . un dažiem ir tumšas dienas un gaŗas naktis. Sniegi un kupenas, sūra dzīve, mūžīgs plaujas laiks sērgām, klepum, triekai un ļaundzējiem pakrūtē; bet tiem izredzētiem ir gaiši liesmojoši kamīni, austrumu smaržas, raženi vīni un gardi augļi — tie dzīvo saules zemēs vai cēla valdnieka labvēlības lokā, jo cēls valdnieks ir tikpat kā saule. Saule ir valdnieks; un valdnieks ir tas pats, kas saule.

20.

Pans Veclavs Jagužinskis kādā savā vēstulē Bīriņam raksta:

„Varbūt nav gluži tā, ka kurzemnieki nekā nesajēdz no politikas, tikai šim vārdam jūsu Dievzemītē ir cita nozīme. Kaut kas pārdabiska brīnuma darbiem līdzīgs. Tāds brīnums ir jūsu muižnieku tiesības un priekšrocības. Tās ir karājušās gaisā, līdzsvarā, gadu simteņiem ilgi. Un tā ko Dievzemītē sauc par politiku.

Patiesībā tas ir brīnumam līdzīgs līdzsvara stāvoklis. Ņemiet pašu PRIULEGIUM SIGISMUNDI AUGUSTI. Saka, ka tā dokumenta vispār neesot. Padošanos Polijai jūsu kungi toreiz ieskatīja par glēvu nodevību pret Māras valsti un Svēto Romas ķeizaristi un lūdzās Polijas karali viņus aizbildināt, aizmest labu vārdu vācu ķeizaram, tāpēc ka šo nodevību viņi izdarījuši nāves bailēs.

Viņi raksta:

„Tā kā nu mēs Jūsu Majestātei metamies pie kājām kopā ar mūsu firstiem neizbēgamā, dziļā, neatvairāmā postā, grūtā piemeklēšanas brīdī, barbariska ienaidnieka apdraudēti, ārkārtīgās briesmās būdami, Svētās Romas vācu ķeizaristes pamesti.

Tā kā mēs paši nespējam pasargāt ne sievas, ne bērnus, ne paši savas dzīvības, tad nu mēs Jūsu Majestāti lūdzam, aizbildināt mūs pie augstā vācu ķeizara, kūrfirstiem, firstiem un brunniecības par to, ka esam padevušies Jūsu Majestātes aizsardzībā, aizbildiniet mūs. Lai mūs atklāti neizsludinātu par nodevējiem, lai mūs neaptraipītu ar citādu negodu un vēl kā mums nekaitētu."

To dokumentu no jūsu kungi daudzina. Un neviens nav redzējis oriģinālu. Tik norakstus. Neviens nav redzējis, ka jūsu privilēģijas karalis Sigismunds Augusts būtu apstiprinājis ar savu parakstu un zīmogu.

Bet jūsu kungiem ir brīvā līdzsvara stāvoklis. Hercogs ir starp debesīm un zemi kopš 1561. gada, kad beidza pastāvēt Svētās Māras valsts, kaŗi turpinājās, Vidzemi mums atņēma zviedri." (Turp. sekos)

ANNAS BRIGADERES PIEMIŅAI

Šī gada 25. jūnijā paiet 25 gadi no dižās rakstnieces Annas Brigaderes nāves dienas. Kaut gan gadi aiztecējuši, latviešu intelligence, Brigaderes cienītāji, pat visa latviešu tauta, arvien vēl nespēj aizmirst lielo zaudējumu. Reti kāds no aizsaulē aizgājušajiem latv. rakstniekiem ir tautā tik iemīļots kā Anna Brigadere, jo rakstniece savos darbos ir ielikusi tik daudz sirsnīga latviskuma, cēlas tikumības un dabas mīlestības, kas silda un veldzē mūsu sirdis vēl šodien, lai kur mēs katrs atrastos. Viņas darbus ar interesi lasa tiklab skolu jaunatne kā pieaugušie, tiklab laucinieki kā pilsētnieki, jo rakstniece labi pazīst gan lauku, gan pilsētas dzīvi, un tāpēc viņas tēlojumi ir tik dabiski un dziļi izjusti. Īpaši sieviešu tipu tēlošanā Brigadere ir lieliska meistariene. Viņas darbos sastopam gan sievietes - mātes, sirsnīgas, dziļi tikumīgas, iekšēji stipras, gan sievietes - bauditājas, vieglas, tukšas, hetēriskas. Lai atceramies tikai Ilgu, Maiju, princesi Gundegu, vai arī karalieni Jānu, Žeņu Valdmani, Antrīni un daudzus citus sieviešu tipus, gan pozitīvos, gan negatīvos. Annas Brigaderes atstātais literārais mantojums ir tik liels, ka veselas paaudzes vēl ilgi varēs tanī gremdēties.

Ja Brigadere savā mūžā būtu uzrakstījusi vienīgi triloģiju „Dievs, daba, darbs", „Skarbos vējos" un „Akmeņu sprostā", arī tad viņa pelnītu lielas rakstnieces godu, bet viņas publicēto darbu krājums aptver vairākus desmitus sējumu. Tur atrodam gan dzeju, gan prozu, gan drāmatiskus darbus. Dzejā Brigadere vairāk bija intellektuāla dzejniece sarežģītākas izteiksmes dēļ un tautā mazāk populāra, bet prozas darbos un īpaši pasaku drāmā, viņas vienkāršā valoda raiti tecēja un tēlu bagātība bija sevišķi liela.

To visu Brigadere veica ar iedzimto talantu un novērošanas spējām raibā ikdienas dzīvē. Dzimusi trūcīgu rokpeļņu ģimenē (Tērvetes pagastā, 1861. g.) Brigadere agri iepazīstas ar sūro darba dzīvi un jau no bērna dienām mācās pacietību, izturību un neatlaidību. Ganu gaitas, skola, dzīve svešās mājās pieradināja nākošo rakstnieci pie vienkāršības un pienākumu pildīšanas. Trīspadsmit gadu vecai nomira tēvs, kuŗu viņa ārkārtīgi mīlēja. Tad bija jādomā pašai par maizes pelnīšanu. Pelnījās gan kā šuvēja, pārdevēja, istabene un mājskolotāja. Ap 1892. gadu sākās viņas pirmie mēģinājumi rakstniecībā. 1893. gadā viņa saslima un veseloda-

Anna Brigadere 1929. gadā.

mās uzrakstīja savu pirmo stāstu „Slimnīcā", ko gan iespieda tikai 3 gadus vēlāk. 1897. gada vasarā ārstējās Ārensburgā, bet pēc tam pārnāca uz Rīgu pie brāļa, ar kuŗa labvēlību varēja atmest agrāko maizes pelnīšanas darbu un nodoties tikai rakstniecībai. „Baltijas Vēstnesī" un „Berga bazāra kalendārā" iespieda viņas pirmos darbus, un ar to Brigaderei pavērās ceļš uz rakstniecības pasauli. Bet pirmais ievērojamākais darbs „Spridītis" parādījās atklātībā tikai tad, kad rakstniecei bija jau 42 gadi. Visus labākos darbus Brigadere ir uzrakstījusi, kad bija jau pāri pusmūžam un pilnīgi nobriedusi sapvos uzskatos.

Par bērnību Brigadare sāka rakstīt, kad bija pāri 60 gadiem, bet ar tik dzīvu atmiņu, it kā viss tēlotais būtu tikai vakar noticis. Sava labākā prozas darba — triloģijas — pēdējo daļu „Akmeņu sprostā" viņa pabeidza tikai mūža beigās, 1933. g. sākumā. Zenta Mauriņa savā studijā par Annu Brigaderi raksta, ka pēc triloģijas nobeigšanas Brigadere viņai pietelefonējusi un sacījusi: „Nu varu mirt Galveno mūža darbu esmu veikusi", un patiešām rakstniece drīzi vien pēc tam saslima ar gripu un sirds lēkmēm. Aizbrauc kusi uz „Spridīšiem", kas viņai bija piešķirti dzimtajā pagastā, Brigadere gan drusku atspirga, bet gluži vesela vairs nekļuva. 1933. g. 22. jūnijā kopā ar brāli vēl pastaigājusies pa parku un, kā paredzēdama, runājusi par savām pēdējām mūža die-

nām, pie kam brālim izteikusies: „. . . par to es nemaz neuztraucos; tam visam es jau sen esmu pāri . . ."

Cik sūrs un grūts bija dzīves ceļš Brigaderei dzīvojot, tik viegls tas bija viņai mūžībā aizejot. Vasaras saule meta visaugstāko loku pār zemi un daba bija tērpusies viskrāšņākā zaļumā, kad 1933. g. Jāņos pie dzejnieces bija sabraukuši viņas mīļākie viesi, radi un draugi. Zāļu vakarā no apkaimes ierados arī līgotāji, kuŗus dzejniece saņēma ar īstu namamātes cieņu. Sevišķi mīļa bija pret bērniem, kuŗus visus noglāstīja un pacienāja. Līgo vakars bija vēss, tomēr dzejniece piedalījās jautro līgotāju barā. Otrā dienā ar prieku atzinusies mājiniekiem, ka tik jauki Jāņi vēl nekad Spridīšos neesot bijuši. Jāņu vakarā viņa apmierināta jau laikus devusies pie miera, lai nākošā rītā agri celtos un sāktu strādāt. Bet 25. jūnija rītā viņa nav parastajā laikā ieradusies pie kafijas galda, un saimniece Annīte gājusi viņu modināt: „Vai rakstniece šodien augšā necelsies?" — Klusums. Nobijusies Annīte saukusi pārējos mājiniekus, kas atraduši dzejnieci mierīgi, it kā dziļā miegā iegrimušu, guļam. Nekavējoties ataicināts tuvējais sanātorijas ārsts Dr. Puriņš, kuŗš varējis tikai konstatēt nāvi no sirdstriekas.

27. jūnijā Latviešu rakstnieku un žurnālistu arodbiedrība, studentu korporācijas u. c. izvadīja lielo dzejnieci no Spridīšiem vispirms uz Jelgavu, tad tālāk

(Nobeigums 8. lpp.)

Eduards Freimanis

PAPARDES ZIED

Brien vakars priecīgās pļavās —
Vēl sidrabs mākoņu krokās.
Svin Jāņus paipalas druvās . . .
Man ligsti ražena rokās.

No kalniem aizbiedēts klusums:
Klau, līgo liegani skan . . .
Sāk gaisma ziedēt ap mums —
Tu kāra lauriņa man.

Mēs grimstam medainā vālā —
Tev pretim izplaukstu maigs. —
Zied trejas papardes krēslā,
Zied gaišs tev laimīgais vaigs.

LIBERTA DARBU IZLOZE

L. Liberta mākslas cienītāju pulciņš šogad rīko Liberta darbu skati un izlozi tieši Dziesmu svētku laikā Ņujorkā, lai dotu iespēju arī ārpus Ņujorkas dzīvojošiem pulciņa dalībniekiem redzēt Liberta darbus. Izlozei nodotās gleznas līdz ar citiem mākslinieka darbiem būs izstādītas publikas apskatei 15-76-89 Road, Jamaica, N. Y. Skati atklās 4. jūlijā, pl. 3 p. p. Pēc tam sekos gleznu izloze.

Gleznas (bez ieloga) laimētāji vai to pilnvarnieki varēs saņemt pēc 60 dolaru nomaksas pulciņa valdei ne vēlāk kā mēnešu laikā pēc izlozes. Ja laimētāji vēlas, gleznas var arī pieūtīt, bet tad iesaiņošanas un sūtīšanas izdevumi jāsedz gleznas iegувējam.

LMC pulciņa valdei ir nodoms uzņemt krāsu filmā ainas no prof. Liberta dzīves un darbības, kā arī atsevišķu darbu fotografēšana. Daudzi vienreizēji darbi aizgājuši pasaulē dažādos mūzejos un privātās kollekcijās. Daudzi viņa darbi arī zuduši un nav vairs pieejami kopīgā prof. Liberta darbu pārskata sagatavošanai. Nokavētais ir jālabo. Pulciņš to veiks, fotografējot visas gleznas,kas iziet no mākslinieka darbnīcas.

Jauni dalībnieki var pieteikties pulciņā un piedalīties izlozē, samaksājot gadskārtējo dalībnieka naudu 3 dol. gadā, Mr. A. Ozoliņš, 278 — 19 St., Brooklyn, N. Y.

Lokomotīves zvans kā mūzikas instruments

Pazīstamais „Boston Pops" orķestris, kas ar labiem panākumiem viesojies arī Toronto, savai 106 instrumentu vienībai pievienojis vēl vienu — 175 mārciņu smagu tvaika lokomotīves zvanu, ko orķestrim dāvinājusi Bostonas dzelzceļnieku savienība.

„Zvana debija" — metalla instrumentu sekcijā notiks speciāli aranžētajā gabalā „I've Been Working on the Railroad".

Kā zināms, Popa orķestra koncertturnejās kā 1. cellists piedalās arī Ingus Nāruns.

Henrijs Moors

NUJORKA DIENĀ UN NAKTĪ

KO NEZINA UN NEREDZ IEBRAUCĒJS ŅUJORKĀ (1)

Neviens nevar īsti patiekt, kāpēc pasaules lielākā pilsēta Ņujorka nav vēl tik iespaidīgi aprakstīta, kā, piemēram, Dikenss notēlojis Londonu vai Zolā Parīzi. Ievērojamu autoru sacerējumi vai monografijas par Ņujorku nav devušas vairāk kā tikai nelielu nojautu par skaistāko un neglītāko, par laipnāko un cietsirdīgāko no pilsētām. Varbūt tas tādēļ, ka neviena cita pilsēta tik ātri neaug, tik ātri nemainās un tā nevīļ kā Ņujorka.

Vienādu spriedumu par šīs pilsētas daudzšķautnaino dvēseli iespēju arī ārpus Ņujorkas dzīvojošiem pulciņa dalībniekiem redzēt Liberta darbus. Izlozei nodotās gleznas līdz ar citiem mākslinieka darbiem būs izstādītas publikas apskatei 15-76-89 Road, Jamaica, N. Y. Skati atklās 4. jūlijā, pl. 3 p. p. Pēc tam sekos gleznu izloze.

Gleznas (bez ieloga) laimētāji vai to pilnvarnieki varēs saņemt pēc 60 dolaru nomaksas pulciņa valdei ne vēlāk kā mēnešu laikā pēc izlozes. Ja laimētāji vēlas, gleznas var arī pieūtīt, bet tad iesaiņošanas un sūtīšanas izdevumi jāsedz gleznas iegувējam.

LMC pulciņa valdei ir nodoms uzņemt krāsu filmā ainas no prof. Liberta dzīves un darbības, kā arī atsevišķu darbu fotografēšana. Daudzi vienreizēji darbi aizgājuši pasaulē dažādos mūzejos un privātās kollekcijās. Daudzi viņa darbi arī zuduši un nav vairs pieejami kopīgā prof. Liberta darbu pārskata sagatavošanai. Nokavētais ir jālabo. Pulciņš to veiks, fotografējot visas gleznas,kas iziet no mākslinieka darbnīcas.

Jauni dalībnieki var pieteikties pulciņā un piedalīties izlozē, samaksājot gadskārtējo dalībnieka naudu 3 dol. gadā, Mr. A. Ozoliņš, 278 — 19 St., Brooklyn, N. Y.

UGANDAS DŽUNGĻU BRIESMAS MĪĻJONU PILSĒTĀ

Latvieši, kas šeit nodzīvojuši piecus gadus vai vairāk, ir lepni, ka nekļūdīdamies var apciemot draugu Bronksā, ka apskatījuši Granta pieminekli, vai redzējuši kādu izrādi Brodvejā. Tomēr Ņujorka viņiem ir sveša un, tāpat kā daudzi ilggadīgie tās iedzīvotāji, viņi nepazīst vēl Ņujorkas apslēptos jaukumus un neredzamās briesmas.

Ņujorka patiesā vārda nozīmē var būt tikpat bīstama kā džungļi. Sākt sarunu ar svešinieku, iekāpt tā automobilī var būt tikpat bīstami kā bez ieroča ieiet Ugandas galvu mednieka būdā. Ņujorkas parki un skvēri pat dienā var būt tikpat nedroši kā Jāvas biezokņi, un kāds nevainojami ģērbts kungs pirmšķirīgā bārā — noziedznieks, ar kuŗu sallīdzinot, Zilbārdis būtu tikai nekaitīgs vistu zaglis. Kriminālā chronika, ko lasām dienas laikrakstos, ir tikai pavisam niecīga daļa vai policijas iecirkni izsniegta izziņa laikraksta pirmajai lapai, kas nespēj atspoguļot patieso ainu par pilsētu, kur katras 36 stundas notiek viena slepkaviba vai slepkavības mēģinājums.

Bet Ņujorkai ir arī patikama seja. Vajadzīga izmaņa, iedzimta pilsētnieka nojauta, kādreiz arī nauda, lai atrastu tīra prieka baudījumu šai pilsētā, kuŗu mēs dažreiz nepelnīti nozākājam par nekultūrālu tautu Bābeli. Ir gan tiesa, ka vēl vairāk par izmaņu un naudu ir vajadzīgs tas vārdos neminamais, kas tikai nedaudziem palīdz atrast brīnumu tur, kur parastais garāmgājējs redz tikai kailu mūri un logu kvadrātus.

PAKALPOJUMU BIROJI GĀDĀ PAR VISU

Nekavējoties pie informācijas, kas izlasāma katrā ceļvedi, Ņujorka, ja tā varētu teikt, ir arī visērtākā pilsēta pasaulē. Ņujorkā var dejot pat brokasta laikā (Hotel New York un Chin Lee), pieņemt svēto vakarēdienu pulksten trijos naktī (Calvary Ohurch), tai pašā nakts stundā nosūtīt visvaigākos ziedus, teikšim, uz Parīzi un pasūtināt šķīvi īstas haizivs viras kādā vecpilsētas restorānā.

Ja kādam ziņkāro, kas pašlaik pilsētā notiek, vienalga, vai tā būtu kāda izstāde, koncerts, slavenas bēres vai dūņu ciņa, jāpiezvana uz Celebrity Service, kur par zināmu atlīdzību dod laipnu izziņu pat par tādiem notikumiem, kas nebūs izziņoti nevienā laikrakstā. Iebraucējam Ņujorkā, kas grib apskatīt pilsētu diena vai naktī un kam nav ne zināšanu, ne draugu, jāzvana Your Secretary, Inc., kuŗš piegādā vajadzīgā dzimuma pavadoni ,kas būs visādi pakalpīgs. Tikpat pakalpīgi šeit ir vēl daudzi mazi izpalīdzības biroji visneiedomājamākām vajadzībām; viņu tālruņu numuri gan abonentu grāmatā nebūs atrodami, un tie iegūstami tikai labas pazīšanās ceļā.

Var vēl pieminēt, ka Ņujorkā var arī visu īrēt, ko vien var iedomāties, sākot ar minka kažoku un īstajiem briljantiem, dresētus pavadoņu suņus arī aklajiem un beidzot ar guļamvagonu. Vienīgais, ko Ņujorkā visgrūtāk noīrēt, ir dzīvoklis.

KUR NAUDA MĒTĀJAS PA ZEMI

Ja Ameriku vēl joprojām dēvē par visu iespējamību zemi, tad Ņujorka laikam devusi visvairāk šī apgalvojuma nostiprināšanai. Pirms 50 gadiem kādā lētā nēģeŗu dejas zālē pirmos panākumus guva kāds dziedonis vārdā Izi Baline, kas pats sevi pavadīja ar vienu pirkstu uz klavierēm bungādams. Tagad šis virs ir pasaulē slavenais dziesmu komponists un saucas Irvins Berlins, bet klavieres vēl vienmēr spēlējot tikai ar vienu pirkstu, jo notis nepazīstot.

Tagad, daudz gadus vēlāk, nekas nav mainījies, un nauda vēl joprojām „gul uz ielas". To varēs apliecināt arī kāds jauneklis ar pamatskolas izglītību — Elvis Preslijs, kas pelna trīs reizes vairāk nekā šīs zemes valsts prezidents, — kā amerikāņi saka, — „pārdodams seksu." Viņa iedziedātās skaņu plates, piemēram, „Salauztās sirds viesnīca" un „Zilās zamša kurpes", pārdotas jau apmēram divu miljonu eksemplāros, un viņa „mūzikas" — rock n'roll ritmā nedējas nogalē ar gandrīz histērisku nolemtību kratās tūkstošiem pusaudžu.

PILSĒTIŅAS PILSĒTĀ

Ņujorkas straujā augšana un pretešķības laikam gan būs galvenais iemesls, kādēļ tik grūti sekot šīs pilsētas milzīgajam pulsam. Kur vakar bija baznīca, šodien var būt garāža, un kur pirms nedēļas ēdām pusdienas, rīt varbūt būs apbedīšanas nams. Tādēļ varbūt ir pareizāk, ja šī mūžam mainīgā monstra vietā aplūko tikai tā atsevišķās daļas, kas nav tik daudz padotas pārmaiņām.

Ja Ņujorka vēl diezgan brīnot

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

JŪLIJA MĒNEŠA PIRMĀS PUSES ĒDIENU KARTE

Otrdien: Svaigi ceptas siļķes ar sīpolu mērci un kartupeļiem. Debess mannā ar pienu.

Trešdien: Vērša astes vira ar grūbām un kartupeļiem. Plūmju sacepums.

Ceturtdien: Teļa smadzeņu sacepums ar kartupeļiem un salātiem. Ķiršu kompots.

Piektdien: Ceptas mencas ar kartupeļiem un salātiem. Rīsu biezputra ar zemeņu mērci.

Sestdien: Makaronu sacepums ar tomātiem, augļu salāti.

Svētdien: Sautēta teļa gaļa ar rīsiem, salāti. Jāņogu ķīselis ar pienu.

Pirmdien: Vērša mēle ar mārrutku mērci, novārīti kartupeļi, sautēti zirnīši. Plūmju kompots.

Otrdien: Spinātu vira, ceptas teļa aknas ar kartupeļiem, gurķīšu salāti.

Trešdien: Pildīti tomāti ar vērša gaļu, ceptas sīpolu šķēles, kartupeļi, salāti. Zemenes ar pienu.

Ceturtdien: Ceptas šķiņķa šķēles ar vaska pupiņām, kartupeļu salāti. Avenes ar pienu.

Piektdien: Sautēta lidaka krējuma mērcē, kartupeļi un jaukti salāti. Zemeņu putas ar pienu.

Sestdien: Vērša gaļas vira ar nūdelēm. Viras gaļa ar sēņu mērci un kartupeļiem.

Svētdien: Šampiņonu vira. Vērša gaļas cepetis ar sautētām saknēm un kartupeļiem. Aveņu saldējums ar putu krējumu.

CEPTAS SMADZENES

Vērša vai teļa smadzenes nomērcē aukstā ūdenī, pēc tam liek verdošā ūdenī. Pieliek sāli, piparus, virces un sīpolus un vāra 30 minūšu, tad izņem un notecina uz sieta, apviļā miltos, iemērc sakultā olā un rīvmaizē. Liek uz pannas karstos taukos vai sviestā un cep brūnas. Izceptās smadzenes pārlej ar izkausētu sviestu un pārliek citrona šķēles.

TEĻA GAĻAS SAUTĒJUMS AR RĪSIEM

Sagriež teļa gaļu pabiezās šķēlēs, izdauza. Rīsus savāra ūdenī, pieliekot drusku sāli un sviestu. Katrā gaļas šķēlē ieliek rīsus, saveltnē, un pārsien ar diegiem. Liek uz pannas karstā sviestā un apcep brūnus no visām pusēm. Tad saliek katlā, pārlej ar pannas atvārījumu, pārlej buljonu tā, lai visa gaļa būtu segta, un sautē, kamēr gatava. Mērci pietumē, pieliek skābu krējumu un pasniedz galdā ar novārītiem kartupeļiem. Mērcei, ja vēlas, var pievienot arī 1 ēd. kar. tomātu biezeņa.

CEPTS ŠĶIŅĶIS AR OLĀM

Šķēlēs sagrieztu šķiņķi apcep sviestā, Tad izcep spoguļolas (vēršu acis) un pārliek pār šķiņķa šķēlēm. Apkārt liek tomātu šķēles.

LIDAKA AR SKĀBU KRĒJUMU UN MĀRRUTKIEM

Notīrītu lidaku sagriež gabalos, mazliet pārkaisa ar sāli un atstāj pusstundu. Uz pannas izkausē sviestu, un zivi cep no abām pusēm brūnu. Tad pieliek 1 ēd. kar. sarīvētu mārrutku, 1 glāzi skāba krējuma un noliek siltā vietā, lai mērce zivī iesūcas. Tad zivi izņem un mērci, ja vēlas, var pietumēt. Pasniedz galdā ar novāritiem kartupeļiem.

LEJASKURZEMNIECISKI GATAVOTA LĪDAKA

Notīrītu līdaku novāra ūdenī, kuŗam uz pusi pieliets etiķis. Tad liek uz pannas un apcep sviestā brūnu. Ja vēlas, var pieliet 1 glāzi baltvīna, pieliek mazliet muskata, mazliet cukura un sāli pēc vajadzības. Mērci pietumē. Ja vēlas, mērcei var pievienot sagrieztas mandeles.

Zivi pasniedz galdā sagrieztu un ar mērci pārlietu.

SAUTĒTA VĒRŠA MĒLE AR MĀRRUTKU MĒRCI

Notīrītu mēli novāra sāls ūdenī pusmīkstu, tad novelk ādu. Ieliek katliņā,pielej buljonu, pieliek piparus, sāli, šķēlītēs sagrieztu sīpolu, pētersīli, seleriju, puravu. Sautē slēgtā traukā.

Kad mēle gatava, mērci izkāš, pieliek atšķaidītus miltus, skābu krējumu, saberztu mārrutku pēc garšas un citrona sulu.

Galdā mēli pasniedz šķēlēs sagrieztu. Klāt var dot novārītus kartupeļus vai kartupeļu biezeni.

ŠAMPIŅONU VIRA

3 mārc. teļa gaļas, 2 ēd. kar. sviesta, 1½ mārc. šampiņonu, 3 ēd. kar. skāba krējuma, 1 citrona sula.

Nomazgātu teļa gaļu uzliek vārīties aukstā ūdenī. Pēc uzvārīšanās nosmalsta putas. Šampiņonus smalki sakapā un izsautē sviestā, tad pieliek miltus un viegli sasautē. Sēņu sautējumu pieliek virai. Pasniedzot galdā, pieliek skābu krējumu un citrona sulu.

ĶIRŠU KOMPOTS

2mārc. tumša ķiršu, ½ mārc. cukura, mazliet citrona mizas.

Nomazgātiem ķiršiem izņem kauliņus un novāra ūdenī. Tad izkāš. Sulai pieliek cukuru un citrona mizīņu, savāra un pārlej ķiršiem. Trauku aizvāko un atstāj, līdz kompots atdzisis. Ķiršus var arī likt šķidrumā, uzvārīt un tad atdzesēt. Garšas pastiprināšanai dažus ķiršu kauliņu kodolus pieliek kompotam.

PLŪMJU KOMPOTS

Dzeltenās plūmes nomazgā, pārgriež un izņem kauliņus. Saliek formā ar griezuma pusi uz leju, pa starpām iekaisot cukuru. Sautē krāsnī aizvākotā traukā.

ZEMENES AR PIENU VAI SALDU KRĒJUMU

Nomazgātas un notīrītas zemenes ēd ar cukuru un pienu vai saldu krējumu.

ZEMENES AR VĪNU

Izlasītām dārza vai meža zemenēm pārlej saldinātu vai saldo vīnu un noliek vēsumā līdz lietošanai.

A. Sedasdēls

JĀŅU ZVEJNIEKI

ATMIŅAS

Tolaik zemes smēlāja ķetnas vēl nebija rakņājušas skaistā Ziemeļvidzemes milža — Burtnieka ezera izteku. Kā liela mākoņu uzpildīta ieplaka tas bangoja ūdens pārpilnībā, kur kņudēja bezgala daudz kustīgas dzīvības: vai aiz katra niedru puduŗa metās rijīga līdaka, bet lēzenu vilni vērpa sudrabainais breksis. Sikās maiļītes kā spožas dzirkstis sijājās virs rāmā limeņa. Viss ņirbēja un kustējās biezajā ūdens zāļu vainagā, kas apvija krasta ielokus. Vienīgi palu laiks tālu gremdēja lēzeno pļavu plašumu: zemnieki uztraucās, sauca palīgos smēlāju. Tā vēlāk ezers atkāpās no vecā krasta.

Mums trim tā bija pēdējā vasara: pirmās cerības piepildījusi vidusskolas solā, mēs nerimām savās nākotnes iecerēs, lai rudenī turpinātu kāpienu augšup. Brīvlaika vaļībā mūs ietekmēja Burtnieka zvejnieki. Tie nebija ar parasto jūras braucēju izskatu: sausnēji, iedeguši, vētraini vai nekaunīgi savās izdarībās, novietojušies zvejnieku ciemos. Viņi paretam kaut kur mīta zemnieku mājās, kas cēlās ap Burtnieku. Viņi to to vairāk mīlēja nekā izmantoja, jo bez šīs aizrautības viņi piekopa arī amatnieka nodarbošanos. Lai dīkā nepavaditu vasaru, mēs paklausījām viņu ieteikumam — pasmelt kādu sudraba dālderi no bagātā ezera. Vai nu māņticība vai paradums, bet zvejnieki mums ieteica zveju atsākt zāļu vakarā. Tad laimējoties visu vasaru. Ne jau nu mēs bijām kādi zvejnieki, kam šī lieta veikstos. Taču bija tāda kā atvēsināšanās pēc galvā sadzito formulu, datu un dhronoloģijas karsoņa. No Riņņu kalniņa kalēja noīrējām laivu, ko vinš savās jaunības dienās laimīgi bija vadījis ezera ūdeņos, atgriezies ar krietniem lomiem. Sadabūjām nepieciešamos piederumus — ne jau tīklus, bet gaŗai auklai piestiprinātu sudraba vizuli, kas, ātri griezdamies, apskurbina līdaku, un tā ar milzīgu rijību metas virsū šim metalla māneklim. Šis zvejas paveids šķita mūsu nemākulībai piemērotāks.

Ezera rietumu pusē saule vēl paaugstu mirdzēja debesu kalnā, kad Grosts slaidā atvēzienā nostūma laivu, izspraukdamies cauri biezajam zāļu mežam. Es turēju vizuļa auklu, bet Silakaktiņš uzmanīja mūsu izdarības. Ik piecirtiens, vizulim aizķeŗoties aiz lēpu lapas vai kādas citas zemūdeņs zāles, satrauca mūsu vēl nenorūdīto zvejnieka aukstasinību. Elpu aizturējuši un kā vārdus pazaudējuši, mēs urbāmies nedzīvajā auklā, kas varēja aplaimot ar sudraba dālderi. Jāņu vakara nojautas šķita pagaisušas. Varbūt krastā jau skanēja dziesmas un meiju saldā smarža pulcēja Jaņa bērnus. Mēs tā nejutām, iegrimuši praktiskas peļņas murgā.

Jo zemāk sēdzs saule, jo nemierīgāks kļuva ezers ap Koksalu. Kā nepārredzams milzīgs vakariņu galds kustējās rāmais limenis — ūdeņu dzīvība, liela un maza, metās laukā, lai notvertu virs ezera sicošo ēsmu. Kā plakani sudraba šķīvji gaisā izlēca brekši un, satvēruši azaidu, pliukšķēdami atkrita atpakaļ. Silakaktiņš nostāja aiŗēt, lai apbrīnotu šo ūdeņu dzīvību. Mēs kļuvām nekustīgi, it kā palaidām aizmirstībā savu apņemšanos. Vai nu dažs sudraba dālderis pārveidotu jaunekļīgo iedabu? Acis un sirds priecājās ainavā ap Koksalu. Bet tur bija arī citas nianses.

Gaŗajā braucienā zāļu vakaram satumstot, mums nebija vairs ceļa nedz uz krastu, nedz dziļāk ezerā. Pietuvojāmies Koksalai. Savāda — ne koku, nedz krūmu. Kalmes, niedres, ūdens mētras, sadobtas meža pīļu ligzdojuma vietām. Pirmatnēji, bet mums patika šī savādā sauszemes svītra, ap kuŗu gan viļņoja, gan rāmu seju dusēja teiku un krāšņuma apmirdzētas Burtnieka milzis.

Silakaktiņš bija tālredzīgāks un laivas galā bija ievilcis maisu ar celmu malkas pagalēm. Bija taču zāļu vakars. Mēs izplūcām mazu oazi salā, sakrāvām malku, bet pirmo lomu apkļājām ar zālēm laivas vienā galā. Brinišķs klusums urbās debesīs, un silts mitrums paloja ap vientuļo salu. Silakaktiņš gan sūrkstījās, sapņodams par papardes zieda romantiku uz sauszemes. Bet galu galā arī viņam patika mūsu kopējā un jaukā vientuliba. Vismaz tai bija retas dažādības iekrāsojums.

Kad tikko bijām iekūruši sārtu, kas, lēnas vēsmas šūpots, kustējās kā zeltains krūms tumšizaļajā salā, sadzirdējām taktī sistus aiŗu sļakstus ezerā; tie nāca aizvien tuvāk, virzienā uz Koksalu. Varbūt kādi zvejnieki, tādi paši kā mēs? Silakaktiņam bija gaišāka nojauta — nebūsim vieni šai zāļu vakarā. Aizturētu elpu klausijāmies līdzi katram aiŗa šļakstam. Tie kļuva aizvien sadzirdamāki. Arī laivinieku čalas. Un kad burvju laiva pa ierauto spraugu cauri ūdens zāļu biezajam vainagam piestājās blakus mūsējai, ieraudzījām pulciņu svešu meiteņu, kas acīmredzot Koksalu bija izraudzījušas pieturai, lai tad dotos ligot pāri ezeram tā otrā krastā.

Zāļu vakars allaž uzbuŗ kādu saldu noslēpumu. Dziesmas virmo. Dzeguze zvana. Un visam pāri jumjas Jāņu nakts debesis. Ar zvaigznēm un zemes smaržu.

Meitenēm bija ozolu vainagi, kas, droši vien,vedami ezera otrā krastā. Bet mums to nevajadzēja. Mēs paši uzpinām vainagus no kalmēm un ūdens mētrām, kas te elpoja ar tvaniģu smaržu. Jo melnāka kļuva nakts, jo Silakaktiņš vairāk pagaļu meta Jāņu sārtā. Pavisam tuvu sasēduši lokā ap uguni, mēs cēlāmies dziesmās un pārsteidzīgā priekā, kas zāļu naktī allaž izstaro kādu nedziestošu gaismu . . . Silakaktiņam bija laba skaniga balss. Ap viņu kā samtainas kamenes līgoja svešo meiteņu balsis, un vientuļā Koksala sāka šūpoties priecīgā skaņu rakstā. Mums bija aizmirsušās zvejnieku gaitas, pirmās līdakas ar visiem sudraba dālderiem. Te bija kas varenāks mūsu jaunajām dvēselēm.

„Bet mums šonakt taču vēl jādodas pāri ezeram, uz otru krastu. Varbūt arī papardes ziedu tur redzēsim uzziedam", kāda no meitenēm iebilda. Bet viņas vārdi bez atbalss izkusa jaukajā noskaņā, kas bija sākusi šūpoties pāri vientuļajai, pirmatnēji skaistajai Koksalai, pārvērzdama to tādā pašā egļu silā, kuŗā Jāņu bērni meklē papardes ziedu un to atrod, kaut vai otrā rītā, saulei zeltojot sila galotnēs . . .

Arī mēs to sagaidījām. Divi laivas līgoja pret krastu, no kuŗa bija atīrušās svešās Jāņu meitenes. Mēs viņas pavadījām atpakaļceļā.

Braucienā mēs pat pārdomājām, vai maz vērts turpināt zevjnieka gaitas, ja Jāņu naktī sirdī iekūkojusi zelta vālodze.

LIDOJUMS

Kāds mans piedzīvojums

TLB Sestdienas skolas 7. klases pārbaudījuma darbs

Manā dzīves posmā ir bijuši daudzi piedzīvojumi, par kuŗiem es varētu daudz un dažādi rakstīt un runāt. Šim domrakstam es esmu izvēlējies rakstīt par manu pirmo braucienu lidmašīnā.

Tas notika pirms pieciem gadiem, kad vēl dzīvoju Arģentīnā, kad es dabūju zināt, ka mēs brauksim uz Kanadu, un turklāt vēl ar lidmašīnu! No sākuma es biju dikti priecīgs un uztraukts, jo no mazām dienām biju sapņojis par lidošanu. Un nu tas piepildīsies! Es jau sāku kravāties, atdalīdams mantiņas, kuŗas ņemšu, un kuŗas ne. Bet drīz vien apnika. Es sāku domāt par maniem draugiem. Ko tie darīs? Viņi taču man līdzi nebrauks! Vai es Kanadā varēšu dabūt tik labus draugus? Man kļuva žēl šķirties no viņiem, un tā nu smiekli pārvērtās par asarām, un, vēl lidmašīnā kāpjot, man tās bira.

Man draugi sauca, kad es kāpu iekšā, bet es nepaskatījos atpakaļ. Man bija kauns! Kauns, jo es raudāju. Man vairs negribējās braukt uz Kanadu, kur visi būs man svešinieki, bet bija jau par vēlu. Lidmašina jau skrēja lielā ātrumā pa skrejceļu, un vienā mirklī, kad es domāju, ka skatos vēl tikai uz zāli zibam garām, dabūju zināt, ka tie ir koki.

Mēs lidojām! Mani pārņēma jociga sajūta. Mēs bijām gaisā, mums vairs nav zeme zem kājām, bet mākoņu paklājs.

Kas, ja motors apstājas? Tādas domas mani šausmināja pirmo pusstundu, bet tad apmierinājos un sāku vērot skatus, kuŗi pavērās zem kājām: mājas izskatījās tikai kā balti plankumi, ielas tā kā aukliņas, atraisītas no kamola, lieli ezeri tā kā mazas peļķītes, un vilciens kā sliekā. Jocīgi skati!

Tad vienu nakti mēs nolaidāmies Riodežaneiro, kur es biju tik piekusis, ka negribēju iet atpakaļ lidmašīnā, kaut gan, kad biju iekšā, tad tapu diezgan mierīgs, jo tomēr iekšā vēl bija vēsāks nekā sutīgajā tropu valstī.

Tad sastapām gaisa bedres. Tās man nemaz nepatika. Man pat apmetās jocīgi ap dūšu, bet vēlāk mazliet apmierinājos un aizmigu. . .

Nākošā rītā mēs atradāmies Meksikas līcī. Tur mums parādīja, kā lietot glābjamos rīkus. Tad man pietika! Man lūpa sāka raustīties un asaraș birt kā pupas. Vai tiešām mūs piemeklēs kāda nelaime?

Bet nē!

Nolaidāmies laimīgi Ņujorkā tanī pašā naktī. Tur mēs mainījām lidmašīnas. Tad, pēc četrām stundām, ar lielu negaisu un pērkoni nolaidāmies Maltonā.

Mēs bijām Kanadā!

Andris Vasariņš

MELNĀS ROZES MEKLĒTĀJI

ČALOJUMS ROŽU ZIEDU LAIKAM TUVOJOTIES

Rozes baltās, rozes sarkanās . . . Bet ne mazāk slaveni kā zilās pukes pēdu dzinēji tomēr ir arī melnās rozes meklētāji. Ne viens vien rožu audzētājs, to starpā dažs ar valdnieka kroni, ir bijis viņai uz pēdām, bet tad īstā melnā roze atkal izgaisusi bez miņas, paredzēts tikai teiksmas. Jā, tikai teiksmas, jo daža tagad par melno rozi uzskatītā tomēr beigās izrādās tikai par stipri tumšu melnās rozes tālāku radinieci . . .

Vairāk kā tūkstoš gadu vecas ēteikas stāsta, ka melnās rozes reiz ziedējušas senajā Persijā. Teherānas dārzos tās bijušas ar ziediem krietna šķivja lielumā, kuŗi spilgtākajā saules gaismā . . . mēs jau dzīvojam laikmetā, kad arī gandrīz īstu rožu smaržu iegūst sintetiskā ceļā no prozaiskākām vielām . . . Tas nekas, jo rozes, protams, vēl zied vai visā pasaulē, taču pats lielākais rožu celms atrodas Tulonā. Tā caurmērs ir drusku vairāk par vienu metru. Šis dabas brīnums ir stādīts 1813. gadā, un ik gadus izzied apmēram 50.000 rožu ziedos. Pasaulē zināmā vecākā roze, no kuŗas stādīšanas ir jau pagājuši kādi tūkstoš gadi, zied Heidesheimas doma kapsētā Rietumvācijā, un 1818. gadā Freiburgā stādītais tējas rozes krūms ir izplēties uz 90 kvadrātmetriem, ik gadus uzziedot vismaz 10.000 ziedos.

Šādus superlātīvus pasaulē tomēr var atrast vēl šur tur, bet laikam gan pasaulē nav arī tāda dzejnieka (eksistenciālistus ieskaitot), kas nebūtu kādas rindas veltījis rozēm. Nav laikam arī daudz tādu gleznotāju, kas nav mēģinājuši rozes iemūžināt audeklos, bet par visu laiku labāko rožu zīmētāju vēl arvien ieskata 1759. gadā dzimušā franču mākslinieka Pjēra Reduta (Pierr Redoute) darbu „Les Roses", kas biezos sējumos iznācis starp 1817. un 1830. gadu. Par saviem rožu zīmējumiem viņš ļoti silta saule, un laikam visvairāk īstās rožu eļļas iegūst Bulgārijā, kur kādus 200 kilometrus austrumos no Sofijas ir viens no pasaules slavenākiem rožu audzēšanas apgabaliem. Vismaz 80 bulgāru ciemi, pārstrādājot smaržu eļļā, ik gadus izmanto aptuveni 10 miljardu nelielu baltu un sārtu rožu ziedu. Bet kuŗi spilgtākajā saules gaismā . . . mēs jau dzīvojam laikmetā, kad arī gandrīz īstu rožu smaržu iegūst sintetiskā ceļā no prozaiskākām vielām . . . Tas nekas, jo rozes, protams, vēl zied vai visā pasaulē, taču pats lielākais rožu celms atrodas Tulonā. Tā caurmērs ir drusku vairāk par vienu metru. Šis dabas brīnums ir stādīts 1813. gadā, un ik gadus izzied apmēram 50.000 rožu ziedos. Pasaulē zināmā vecākā roze, no kuŗas stādīšanas ir jau pagājuši kādi tūkstoš gadi, zied Heidesheimas doma kapsētā Rietumvācijā, un 1818. gadā Freiburgā stādītais tējas rozes krūms ir izplēties uz 90 kvadrātmetriem, ik gadus uzziedot vismaz 10.000 ziedos.

Šādus superlātīvus pasaulē tomēr var atrast vēl šur tur, bet laikam gan pasaulē nav arī tāda dzejnieka (eksistenciālistus ieskaitot), kas nebūtu kādas rindas veltījis rozēm. Nav laikam

binoša smarža, bet tā atkal izgaisusi līdz ar melnajām rozēm . . .

Rožu smarža pasaules kultūras vēsturē ir plaša nodaļa pār sevi, bet, lai iegūtu vienu litru rožu eļļas, ir vajadzīgi turpat divi miljoni rožu ziedu. Vērtīgo rožu eļļu, protams, iegūst tikai zemēs, kuŗās bez rozēm ir arī ļoti silta saule, un laikam visvairāk īstās rožu eļļas iegūst Bulgārijā, kur kādus 200 kilometrus austrumos no Sofijas ir viens no pasaules slavenākiem rožu audzēšanas apgabaliem. Vismaz 80 bulgāru ciemi, pārstrādājot smaržu eļļā, ik gadus izmanto aptuveni 10 miljardu nelielu baltu un sārtu rožu ziedu. Bet kuŗi spilgtākajā saules gaismā . . . mēs jau dzīvojam laikmetā, kad arī gandrīz īstu rožu smaržu iegūst sintetiskā ceļā no prozaiskākām vielām . . . Tas nekas, jo rozes, protams, vēl zied vai visā pasaulē, taču pats lielākais rožu celms atrodas Tulonā. Tā caurmērs ir drusku vairāk par vienu metru. Šis dabas brīnums ir stādīts 1813. gadā, un ik gadus izzied apmēram 50.000 rožu ziedos. Pasaulē zināmā vecākā roze, no kuŗas stādīšanas ir jau pagājuši kādi tūkstoš gadi, zied Heidesheimas doma kapsētā Rietumvācijā, un 1818. gadā Freiburgā stādītais tējas rozes krūms ir izplēties uz 90 kvadrātmetriem, ik gadus uzziedot vismaz 10.000 ziedos.

Šādus superlātīvus pasaulē tomēr var atrast vēl šur tur, bet laikam gan pasaulē nav arī tāda dzejnieka (eksistenciālistus ieskaitot), kas nebūtu kādas rindas veltījis rozēm. Nav laikam dus darba. Septiņus gadus vēlāk melnā roze Ferdinanda dārzā arī īsu brīdi uzziedēja, bet tas bija 1914. gads.

Pēc 1. pasaules kaŗa līdz ar Donavas monarchiju arī melnā roze bija atkal pazudusi bez miņas, bet tā bija savaldzinājusi vācu rožu audzētājus. Pēc divdesmit gadu pūliņiem vāciešiem šķitis, ka teiksmainā roze jau ir tikpat kā rokā, un 1939. gadā viņi bija pārliecināti, ka nākošajā vasarā tā beidzot uzziedēs kādā Holšteinas dārzā. Rožu audzētājiem tomēr rožu smaržu nācās apmainīt pret pulvera smaku . . .

Pēc kaŗa vāciešu sapni par melno rozi bija sabrukuši, bet ne aprakti. Tas nozīmē, ka atkal kaut kur kāds pasaulē ir nokluvis uz melnās rozes pēdām. Bet melnās rozes meklētāji ir kļuvuši noslēpumaināki ļaudis par atomzinātniekiem . . . Neviens nezina, kad un kur melnā roze atkal uzziedēs . . . Bet kamēr vien pasaule pastāvēs un vasaras tvanos rozes, būs vienmēr vēl arī melnās rozes meklētāji.

V. Aksels

Aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

PĻAVIŅU HIDROELEKTROSTACIJA

„ . . . Sakarā ar daudzajām darba ļaužu vēstulēm redakcijai, kuŗās viņi interesējas par Pļaviņu HES projektēšanu un būvi, kā arī dažu nelietpratēju rakstiem presē, kas, paužot vairāk savu emocionālo patiku vai nepatiku par kādu no projekta variantiem, radījuši nevienam nevajadzīgu knadu ap šo jautājumu, sniedzam šeit speciālista rakstu, kuŗā īsos vārdos kritiski apskatīti visi projekta varianti." („Ciņas" redakcijas piezīme 15. V. 58. g.).

„ . . . Iebildumi pret Pļaviņu HES būvi vispār saistīti ar Daugavas lejas applūdināšanu. Nav nopietna pamata iebildumieni, ka tiktu zaudētas lielas materiālas vērtības. Šie zaudējumi iesakaitīti stacijas izbūves izdevumos un ir mazi kā, salīdzinot ar stacijas kopīgo izmaksu, tā arī ar zaudējumiem, kādi radušies citās PSRS HES. No stacijas izbūves summām segs arī vēsturisko vietu pastiprinātas pētīšanas izdevumus, paredzot tam 1,4 milj. rub. Rubļos nevar novērtēt zaudējumus ekskursantiem, dabas mīļotājiem, ģeologiem, kas rodas Daugavaș leju applūdinot, jo šis izvērtējums būs individuāls . . . Šeit pakavēsimies tuvāk pie applūdinājumiem, kas radīsies, pacelot ūdenslīmeni pie Aizkraukles par 40 m. HES ūdenskrātuves gaŗums būs apm. 60 km, un tā sniegsies gaŗām Pļaviņām. Platums visumā nepārsniegs 600 m . . . Jāpārvieto būs 205 lauku viensētas ar 980 iedzīvotājiem. Šos applūdinājumus kompensēs, pārceļot uz HES būves rēķina kolchoznieku sētas uz kolchozu centriem . . . Pļaviņu pilsētā būs pājārceļ tikai neliels ēku skaits . . .

Izdevīgo apstākļu dēļ — samērā augsts kritums, mazi applūdinājumi, lēts HES tips, parocīgs darba režīms apvienotā energosistēmā. — Pļaviņu HES īpatnējā izmaksa (ap 1.500 rubļu kW) būs zemākā Padomju Savienība. . . " (J. Mazurs, LPSR ZA Enerģetikas un elektrotechnikas institūtes visparējās enerģētikas sektora vadītājs („Ciņa" 15. V. 58. g.).

Šis raksts ir vērsts pret Lit. un mākslā" 22. martā publicēto Veras Kacenas ķnadas rakstu. Pēdējā un viņas virs, „Lit. u. m," redaktors Voldemārs Kalpiņš parādījuši lielu nekaunību ar „Lit. un mākslā" 24. maijā ievietoto redakcijas rakstu „Skaidrības labad:

„Republikas presē izvērsusies domu apmaiņa par Daugavas jaunās spēkstacijas būvi. Arvien skaļāk izrunājas ļaudis, kas tikai sevi ieskata par speciālistiem un visus pārējos par nespeciālistiem. Šos nespeciālistus, tad nu godā par ekskursantiem, dabas mīļotājiem, pukšīs un zaļumu draugiem. Vārdu sakot — viņus cenšas iztēlot smieklīgus un padarīt līdzīgus tiem dzīvnieku aizsargātājiem, kas savā laikā mēģināja apraudāt mūža piemiņu ieguvušo Laiku otrā mākslīgajā zemes pavadonī. Totiež pati celtniecības problēma pēdējās dienās publicētajos rakstos izskatās vienkāršāka, nekā tā patiesībā ir. Tāds lietaș būtības apgaismojums ir apbrinojami patvarīgs, lai neteiktu vairāk . . .

Padomju Latvijā nav cilvēka, kas neapzinātos, cik nepieciešama ir jaunā spēkstacija, un kas nebūtu tās vārdā ar mieru uz lieliem, bet jāsaka, pilnīgi atklāti — vajadzīgiem un nepieciešamiem upuriem. Tie radošie darbinieki, kam pirmām kārtām rūp dabas skaistums, taču neko nekritizē. Viņai tikai lūdz projektētājus vairāk piepūlēt smadzenes un atrast izeju, kā nenoslicināt radoša cilvēka sirdi dārgās vietas. Apstiprināšanai izvirzīto projektu kritizē citu zinātnes nozaŗu pārstāvji, kas savā darbā bieži vien ir lielāki speciālisti nekā enerģētiķi un projektētāji savējā. Un viņiem ir pamats to darīt.

Pēdējos gados, īpaši Rakstnieku savienības izdevumos (žurnālā „Novij mir", laikr. „Lit. gazeta" u. c.) parādījušies pārmetumu pilni raksti par dažu HES projektētājiem un celtniekiem... Daugavas jaunās spēkstacijas problēmu kompleksa risināšana tādēļ ir mūsdienu katēgoriska prasība . . . Pašlaik taču vienīgi enerģetiķi un projektētāji aizgūtnēm slavē apstiprināšanai izvirzīto projektu, saucot to par unikālu, apbrīnojamu, lielāko Eiropā u. t. t. Citu nozaŗu speciālistu domas nav sadzirdamas, un ja tās arī atskan, tad pauž noteiktu un katēgorisku nē! . . . Ne b. Mazura, ne arī b. Ketnera vārdus plašāka sabiedrība līdz šim nav dzirdējusi sakarā ar ūdens režīma problēmām Latvijas upēs. . .

Ar drosmi, kas būtu labāka pielietojuma cienīga, Pļaviņu spēkstacijas projekta autori ņemas spriest par tādu enerģētiķiem stipri tālu nozari kā arhaiologiju.Tiek apgalvots, ka vēstures pieminekļus izpētīs trieciena tempos un pirms termiņa. Bet, cik zināms, šāda uzdevuma veikšanai vispirms mums trūkst speciālistu . . . Arheaioloģisku pieminekļu istā vērtība nav aprēķināma naudā. Laikam tādēļ Latvijā sarodas arvien vairāk cilvēku, kas to izpostīšanā nesaskata sevišķu zaudējumu. Par laimi, Daugavas senleja ir arī Krievzemes vēstures svarīgs un vēl neizpētīts avots. Daudziem no te atrodamiem objektiem oficiāli atzīta Vissavienības nozīme. Atliek vaicāt: vai par to izpostīšanas nodomiem ir informēta PSRS ZA un citas iestādes, kam te būtu kāds vārds piebilstams?

Drīzā laikā Latvija, kā dzir, saņemšot daudz dabiskās gāzes. Cerams, ka arī atomenerģija arvien jūtamāk palīdzēs iegūt elektroenerģiju. Diezin, cik ilgi HES iegūtā būs vislētākā? Bet mūs grib iepriecināt ar to, ka pie Pļaviņām būs vislielākā tāda veida stacija Eiropā. Gigantomanija tiktāl pārņēmusi senlejas likvidātorus, ka viņi pat Volgu vairs negrib pieskaitīt Eiropas upēm . . . Lietuvieši nopietni meklē iespēju samazināt dažu spēkstaciju apmērus, lai saglabātu citas vērtības, tai skaitā arī kultūras un vēstures pieminekļus. Daugavas senleja ir viens no visnozīmīgākajiem un visrūpīgāk glabājamiem pieminekļiem republikā. Kaut ko pretēju diezin vai ņemsies apgalvot pat tādi cilvēki, kas līdzīgi daiļliterātūrā jau novērotajiem varoņiem visu dzīvo radību iedala 2 daļās — ko var un ko nevar ēst . . . "

„Sovetskaja Latvija" 25. maijā šinī lietā ievietota Daugavaș izmantošanas projekta galv. inženiera M. H a n i n a raksts:

„Republika nav bagāta ar kurināmā resursiem. Vienīgais lētas enerģijas avots ir Daugava, kuŗas enerģijas masa (ap 75%) atrodas Latvijā, galvenokārt rajonā Jēkabpils - Aizkraukle. Ķeguma HES ziemā izjūt ūdens bavdu. — Vissavienības institūts „Gidroenergoprojekt" rindā gadu veicis lielus pētījuma darbus. Noskaidrots, ka Vitebskas HES būs ar lielu ūdens krātuvi. Latvijā var uzcelt 4 HES: Daugavpils, Jēkabpils, Aizkraukles un Doles tuvumā. Vitebskas, Smoļenskas, Pleskavas un Kaļiņina apgabalos atradīsies pāri par 800 kv km ūdens krātuve. Vitebskas ūdeņș krātuves sagatavošanai jālikvidē 2 rajona centri — Surāža un Usvjata un ap 250 apdzīvotu lauku punktu. Pļaviņu HES būs ārkārtīgi efektīga kopā ar Vitebskas HES, tā būs vislētākā Padomju Savienībā. Tikai diennakts vajadzībām būs ūdens krātuve, mazāk par 50 kv km. Pļaviņu HES variants izvēlēts, plaši piedaloties valsts un zinātnes organizāciju pārstāvjiem. Gultnes variants ir 2,4 reizes lētāks par derivācijas. Pļaviņu HES būve labvēlīgi iespaidos Ķeguma HES darbību, kas tagad izmanto ne vairāk par 50% notekas . . . "

PRET STIPRĀM SĀPĒM

Instantine

A PRODUCT OF BAYER

○ Ātri iedarbojas ,uz ilgāku laiku aptur sāpes, rada labsajūtu.

○ Nemiet iedarbīgu līdzekli pret galvas sāpēm, saaukstēšanos, lumbago neuralģiju, artēriju un reimatisma sāpēm.

12 tabletes 25 c
48 tabletes 75 c
120 tabletes $1.39

Trešdien, 1958. gada 25. jūnijā, 51. nrs.

PILNIGI ATMAKSĀJAS APMEKLĒT NJUJORKU - DZ

Labākie puteklu sūcēji un bonerētāji Electro Lux ASV maksā
labākais sūcējs, kas Kanadā maksā $179,50, Nujorkā dabūjams
pavalstnieki, ja Jūs esat ASV 48 stundas, Jums ir tiesības izv
bez muitas. Jūs ietaupāt apm. $80,00!!! IZMA
Paziņojiet, kur vēlaties nesaistoši apskatīt Electro Lux,
Adr.: L. J U N K E R S, 321 E 91st St., N. Y., 28, N. Y. T

LIANTA

jaunākie izdevumi

Brāļu Kaudzīšu
MĒRNIEKU LAIKI

ar Ed. Brencēna illustrācijām
un P. ĒRMAŅA piezīmēm

Divkrāsu iespiedumā, izcili grezná sējumā, 534 lp.
Cena: $5,80. — Pasūtinot apgādā līdz 15. jūlijam — $5.00.

E. Turkina
LATVISKI - ANGLISKA VĀRDNĪCA

ar fonētisku izrunu, gramatiku, īpatnējiem izteicieniem
un saīsinājumu paskaidrojumiem.

Beidzot iznākusi šī ilgi gaidītā vārdnīca ērtā, samazinātā formātā. Vārdnīcā 1062 lp. un tās pamatvārdu krājums vien, neieskaitot daudzos atvasinājumus, pārsniedz 30.000.
Iesieta: $3.90. — Pasūtinot apgādā līdz 15 jūlijam — $3.00.

Bez tam kā apgādā, tā visās latviešu grāmatnīcās krājumā vēl šādi jaunāki Imantas izdevumi:

R. Bangerskis MANA MŪŽA ATMIŅAS I. iesieta $4.80
Vald. Kroders SMINETĀJI, trīs stāsti par Rīgu, ies. $3.40
H. Hačija un V. Velss HIROŠIMAS DIENAS-GRĀMATA, ies. $2.80

Apgāda korespondences un naudas pārvedumu adrese:

IMANTA
Postbox 292, Copenhagen V., Denmark

IESVĒTIBĀM KRĀŠŅAS ZIEDU UN LATVISKU DĀVANU VELTES.

LOTUS PUĶU VEIKALĀ
802 BATHURST IELĀ, PIE BLOOR
LE 3-3884 Toronto

LOTUS

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Hggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē
Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneriskās slimībās
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Mont
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8—9 vakar

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
55 Wellington W., (tuvu pie Bay St.), Toronto, Ont. EM 6
Vecākais ceļojumu un notariāta birojas Kanadā — 35
pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariāl
kumentu, Kanadas pavalst

PILNIGI ATMAKSĀJAS APMEKLĒT **NUJORKU - DZIESMU SVĒTKOS -**

Labākie puteklu sūcēji un bonerētāji Electro Lux ASV maksā daudz lētāk nekā Kanadā (piem. labākais sūcējs, kas Kanadā maksā $179,50, Nujorkā dabūjams par $99,75 — $118,88). — Kanadas pavalstnieki, ja Jūs esat ASV 48 stundas, Jums ir tiesības izvest pirkumus par $100,- (no personas) bez muitas. Jūs ietaupāt apm. $80,00!!! IZMANTOJIET ŠO GADIJUMU!

Paziņojiet, kur vēlaties nesaistoši apskatīt Electro Lux, mēs pievedīsim Jums to klāt.

Adr.: L. J U N K E R S, 321 E 91st St., N. Y., 28, N. Y. Telefons NEW YORK TE 1-0375.

IMANTA

jaunākie izdevumi

Brāļu Kaudzīšu
MĒRNIEKU LAIKI

ar Ed. Brencēna illustrācijām
un P. ERMAŅA piezīmēm

Divkrāsu iespiedumā, izcili grezná sējumā, 534 lp.
Cena: $5,80. — Pasūtinot apgādā līdz 15. jūlijam — $5.00.

E. Turkina
LATVISKI - ANGLISKA VĀRDNĪCA

ar fonētisku izrunu, gramatiku, īpatnējiem izteicieniem un saīsinājumu paskaidrojumiem.

Beidzot iznākusi šī ilgi gaidītā vārdnīca ērtā, samazinātā formātā. Vārdnīcā 1062 lp. un tās pamatvārdu krājums vien, neieskaitot daudzos atvasinājumus, pārsniedz 30.000. Iesieta: $3.90. — Pasūtinot apgādā līdz 15 jūlijam — $3.00.

Bez tam kā apgādā, tā visās latviešu grāmatnīcās krājumā vēl šādi jaunāki Imantas izdevumi:

R. Bangerskis MANA MŪZA ATMIŅAS I. iesieta $4.80
Vald. Kroders SMINETĀJI, trīs stāsti par Rigu, ies. $3.40
H. Hačiņa un V. Velss HIROŠIMAS DIENAS-GRĀMATA, ies. $2.80

Apgāda korespondences un naudas pārvedumu adrese:

IMANTA
Postbox 292, Copenhagen V., Denmark.

Meklēju
HEINRICHU LIEPIŅU
(brāļa vārds Feliks)
no Talsiem.
Pēdējās ziņas saņemtas 1945. g. martā no Stetines.
Ja kādam būtu kas zināms, lūdz rakstīt:
MR. J. CIMMERMANIS,
64 NEWELL ST., FOOTSCRAY, VIC., AUSTRALIA.
Meklē sieva Alma un 18 g. v. meita Latvijā.

Frank Vass, BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt., 403
(College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112, Toronto.

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS — CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 Dundas St., West
(Spadina stūrī)
Zvanīt EM 8-9038, Toronto.

DĀVANA
DRAUGIEM - KANADIEŠIEM
Knuta Lesiņa
THE WINE OF ETERNITY
(stāsti)
University of Minnesota Press apgāds.
Gliti iesieta $4.25.
DV GRĀMATNICA,
123 Huron St., Toronto.

DANFORTH - LOGAN
rajonā IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba ar virtuvi.
Lūdz zvanīt HO 1-2256, Toronto

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no
DR. OETKER

Miris mūsu mīļais tēvs un vectētiņš
PĒTERIS SIMSONS
Dzimis 1882. g. 9. novembrī, Vijciema Kundziņos, miris 1958. g. 15. jūnijā Rīgā.

Tec, saulīte, pagaid mani,
Ko es tevim pasacīšu:
— Aizneņ mūsu tētiņami
Simtu labu vakariņ.

Viņu mīļā pieminā paturēs
DĒLS LATVIJĀ, GUBIŅU, OZOLU
un SIMSONU ĢIMENES

VĒRTĪGAS GRĀMATAS

K. Kundziņa redakcijā DIEVA IZREDZETI ..... ies. $3.40
K. Kundziņa LAIKI UN LIKTEŅI ..... ies. $3.00
L. Bērziņa MŪŽA RITS ..... ies. $3.40

Par atsevišķas grāmatas pārsūtīšanu pa pastu jāpiemaksā 15¢. Ja pasūtina visas trīs, tad pasta izdevumi nav jāmaksā.

DV GRĀMATNICA,
123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.

LATVIJAS AMERIKĀ
SPIESTUVE
TORONTO

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus:

laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas u. c.

Pasūtinājumus pieņem:

LA BIROJĀ, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

CEĻOŠANA
Lidmašīnas — Kuģi — Autobusi — Dzelzceļi — Preču kuģi — Tūrisma vietas — Viesnīcas. Pieteikties jau tagad 1958. g. Apkalpo visu pasauli.

APDROŠINĀŠANA
VISĀDA VEIDA APDROŠINĀJUMI: AUTOMOBIĻU - PRET UGUNI — ZADZIBĀM — NELAIMES GADIJUMIEM UN SLIMIBĀM.

ZVANIET VAI RAKSTIET — TIKSIT LABI APKALPOTI.

O. K. JOHNSON & Co. LIMITED
Travel & Insurance Agencies,
697 Bay Street, Toronto 2, Ont. EM 6-9488

KAKTIŅŠ
TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

IESVĒTĪBĀM KRĀSNAS ZIEDU UN LATVISKU DĀVANU VELTES.
LOTUS PUĶU VEIKALĀ
802 BATHURST IELĀ, PIE BLOOR
LE 3-3884 Toronto
LOTUS

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETEJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

SEKRETĀRI
meklē ārsts.
Darba laiks no pl. 2—6 p. p.
Jāprot angļu valoda un mašīnrakstīšana. Vēlama arī stenografijas prašana.
Lūdz zvanīt Dr. W. GROBINS RU 3-2655, Toronto.

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS VALSTĪM AR GAISA PASTU NOSŪTA
FARMACEITS T. KRAUMANIS
no savas aptiekas Cobourg, Ont., 22 King St., W.
Tel. FR 2-3431

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Iggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8—9 vakarā.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
55 Wellington W., (tuvu pie Bay St.), Toronto, Ont. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notariāta birojas Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski.

Bijušā kara dalībniekiem atmiņu atsvaidzināšanai par izpārdošanas cenu

A. SIŅĶA Kurzemes cietoksnis (gliti iesieta) I $1,80
" " " " II $1,80

DV GRĀMATNICA,
123 Huron St., Toronto Ont.

Plašākā latviešu grāmatnīca Kanadā piedāvā
JAUNĀKOS IZDEVUMUS

ĢEN. R.BANGERSKA Mana mūža atmiņas, I d., gl. ies. $4.80
F. ZAUERBRUCHA Mana dzīve $4.50
I. GUBIŅAS Draugam nepiemērota sieva, stāsti $2.80
K. LESIŅA Pēdējās mājas, romāns $4.00
J. KLIDZEJA CILVĒKA BĒRNS, romāns $3.75
Grāmata par Akseli Munti $3.80
DR. V. VELSA Hirošimas dienas grāmata $2.80
V. KRODEŖA Sminētāji, stāsti $3.40
R. Blaumanis, XII sējums. $3.90
L. BREIKŠA Maldugunis, romāns $3.00
ED. VIRZAS Straumēni $4.50
A. NIEDRAS Perles Majores draugs, romāns $3.40
T. ZELTIŅA Rožu gaitenis, romāns $3.40
J. BOJERA Lafotu zvejnieki, romāns $2.80
A. GAILIŠA Lēvijas kundzes grēku sūdze, romāns $3.00
PERLA BAKA Māte, romāns $3.00
L. SARMAS Negantnieki, romāns $4.00
I. VIKSNAS Es saku paldies, dzejas $2.85
R. GALENIECES Atzīšanās, dzejas $2.60

DV GRĀMATNICA,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

Pasūtinot vairākas grāmatas, pasta izdevumi nav jāmaksā.

KLAUSIETIES
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZIŅAS
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUMUS
LATVIEŠU RADIO RAIDĪJUMOS
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.
CHLO - RADIO RAIDĪTĀJĀ
VIĻŅA GAŖUMS 680
LONDON ST. THOMAS

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 584 Second St. Brooklyn 15, N. Y.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Cīņas draudzē, 5015 W. Ferdinand St.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W., Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenberga. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 803 Hazard Ave.. tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Lansing Kolledžas lut. baznīcei mēneša 1. svētdienā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Cīņas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p.p.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9,30—12,30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Minnēpoles St. Paula latviešu ev.lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave. katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mītulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-1563

Svētdien, 29. jūnijā, pl. 11,00 no rīta jaunatnes iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

29. jūnijā, plkst 3 p.p., dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā.

6. jūlijā brīvdabas dievkalpojums un jauniešu nometnes atklāšana Saulainē.

13. jūlijā, plkst. 3 p.p. Sv. Jāņa baznīcā Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu.

20. jūlijā dievkalpojums Saulainē.

27. jūlijā, plkst. 9 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

3. augustā dievkalpojums Saulainē.

10. augustā, plkst. 9 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

17. augustā dievkalpojums Saulainē.

24. augustā, plkst. 9 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trisvienības baznīcā 17 Victoria Ave., S.

Svētdien, 29. jūnijā, plkst. 7,00 vakarā dievkalpojums.

Bērnus, kas vēlētos piedalīties vasaras nometnē, lūgts pieteikt līdz 1. jūlijam. Tuvākas ziņas pie mācītāja.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūrī, telefons NO 2-7975.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. CE 2-2385.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Virdžinijfaunā svētdien, 29. jūnijā, pl. 13 anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā, 29. jūnijā, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums.

Māc Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREALA

Māc. V Sīfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

28. jūnijā, plkst. 6.30 vakarā svētvakara dievkalpojums.

Iesvētes mācības sākums 30. jūnijā, plkst. 7 vakarā mācītāja mājā.

Māc. A. Voitkus, 49 Hallowell St., Westmount, Montreal 6, P. Q. Tālr. WE 3-1867. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

29. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. dievkalpojums. Spredika temats: Enas.

Bibeles stunda.

Trešdien, 25. jūnijā, plkst. 8.00 vakarā. Temats: Evaņģelists Lūka un viņa darbs.

ST. KATARĪNĒS

Māc. J. Praulinš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

dievkalpojumi notiek svētdienās, pl. 3 p.p. un trešdien vakaros, pl. 8 — Walmer Road baznīcas telpās. Māc. R. Ekšteins.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek katru sestdienu plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Katru svētdienu, plkst. 10,45 rītā garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4213

Izmantojiet labākās ceļošanas iespējas

ar SUPER Continental un Continental

Divi vilcieni arī ik dienas — austrumu un rietumu virzienos
MONTREAL * OTTAWA * TORONTO * WINNIPEG
SASKATOON * EDMONTON * JASPER * VANCOUVER
kā arī starptautiskā satiksmē ar Continental

Bezmaksas apkalpošanai cejojot, painteresējieties par t. s. CNR's „pre - planed"

MAPLE LEAF PACKAGE TOURS

Informācijai un vietu rezervēšanai sazinieties ar Canadian National pārstāvi.

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS

VIENĪGAIS DZELZCEĻŠ, KAS APKALPO VISAS DESMIT PROVINCES

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

PRET STIPRĀM SĀPĒM
Instantine
A PRODUCT OF BAYER
● Ātri iedarbojas ,uz ilgāku laiku aptur sāpes, rada labsajūtu.
● Nemiet iedarbīgu līdzekli pret galvas sāpēm, saaukstēšanos, lumbago neuralģiju, artēriju un reimatisma sāpēm.
12 tabletes 25 c
48 tabletes 75 c
120 tabletes $1.39

SMAGS NELAIMES GADĪJUMS KANADĀ

Smags nelaimes gadījums piemeklējis Norandas un Vītaunas mazās latviešu kopas — ezerā noslīkuši divi latvieši — Pēteris Bikaunieks un Visvaldis Pādže. 15. jūnijā rītā abi izbraukuši makšķerēt vietējā „Lader Lake". To dienu bijis ļoti vētrains laiks, kas sacēlis lielus viļņus ezerā, kurā, cik domājams, abi latvieši noslīkuši. Tā kā plkst. 5.00 p. p. abi makšķernieki nebija atgriezušies, uzsākta viņu meklēšana vietējās policijas vadībā.

Līdz redaksijas slēgšanai saņemtas ziņas, ka atrasta gan laiva, zvejas piederumi un daži apģērba gabali, bet paši cietušie nav atrasti. Meklēšanā piedaloties arī ūdenslīdēji, bet minētā ezerā ūdens esot ļoti dulķains un stipri daudzas zemūdens klintis, uz kurām, domājams, laiva uzskrējusi.

Sakarā ar šo lielo nelaimes gadījumu DV Norandas nodaļa atsaukusi nolikto Jāņu sarīkojumu, kas bija paredzēts 21. jūnijā Vītaunā, bet 21. un 22. jūnijā organizēja tautiešus piedalīties nelaimīgo meklēšanā.

Pēteris Bikaunieks ir DV nodaļas biedrs un kādreizējais nodaļas valdes loceklis. Viņš atstāj 15 gadu vecu dēlu Ojāru un 13 g. v. meitu Intu. Visvaldim Pādžem palicis sieva Daina un dēli Ilmārs 5 gadi un Jānis 3 gadi vecs.

TREŠDIEN, 25. JŪNIJĀ

Diena, kad daudziem būs jāriskē. Ja esat dzimuši marta pirmajā pusē, liekat droši visu uz vienas kārts. Arī citiem šodien apdomīgums, piesardzība un pārāk liela kalkulēšana nesagādās nekādus labumus. Ļaujiet vaļu iedomai, un var gadīties, ka jūs nākat pie kādiem negaidītiem atzinumiem. Vakarā iespējami jautri brīži draugu pulkā. Jauniešiem šovakar lielu svētību dos vecāku dotā padoma ievērošana.

Laimīgais skaitlis šodienai ir 7.

CETURDIEN, 26. JŪNIJĀ

Šodien padomājiet par tiem, kas jums bijuši tuvi un tagad no jums šķirti. Varbūt, ka varat sniegt palīdzīgu roku ar materiālu atbalstu. Varbūt, ka pat tikai jūsu vēstule būs liels morāls atbalsts grūtā brīdī tiem, ar kuriem kādreiz jūsu ceļi diendienā ir krustojušies. Kas zina, varbūt, ka sarūgtinājumu var vēl izklaidēt un ar atklātiem vārdiem saliedēt pairušo draudzību un tuvību. Neslēpjiet un nemelojiet, ja tā darīsat, sagādāsit tikai sev un citiem sirdsēstus. Padomājiet jau šodien par dievnama apmeklēšanu nākamajā svētdienā. Neejiet uz dievnamu, ja domājat, ka tā būtu īstā vieta un reize, kur padižoties ar jaunām drānām. Esiet devīgi, ja jūs aicina ziedot ārtavu sabiedriskam darbam.

Laimīgais skaitlis šodienai ir 9.

PIEKTDIEN, 27. JŪNIJĀ

Diena, kad labi veiksies tiem, kas maizi pelna ar savu roku darbu. Jūsu pūles darbā šodien pienācīgi novērtēs, un iespējams, ka jau tuvākā laikā saņemat pelnītu gandarījumu. Laiks padomāt par šīs vasaras atpūtas dienu pavadīšanu. Tāpat kā visām mašīnām, arī jums nepieciešama atpūta. Nealzmirstiet, ka esat jau diezgan pavecs modelis un tādēļ šovasar mēģiniet saremontēt visas kaites, kur saule, svaigs gaiss un miers no pilsētas kņadas var labi būt ārsta vietā.

Laimīgie skaitļi šodienai ir 2 un 6.

Jūu Eiks Jēkabsons

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

11. jūlijā — vijolnieka A. Dunkeļa koncerts.

29. augustā, plkst. 8 vakarā DV dienu koncerts 22 College St.

30. augustā, plkst. 8 vak. DV dienu balle, Palace Pier zālē.

31. augustā DV dienu teātra izrāde.

HAMILTONĀ

4. oktobrī — HLB gada svētki.

18. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.

25. oktobrī — Dainas koŗa koncerts ar sekojošu deju Polish Memorial Hall telpās, 752 Barton, E.

1. novembrī — HMMK balle.

22. novembrī — 18. novembŗa svinības.

NIAGARĀ

19. jūlijā — Draudzības un jaunatnes dienu atklāšana. Koncerts un citi priekšnesumi. Svētku balle Šeraton - Broka hotelī.

20. jūlijā — Draudzības kausa izcīņa sieviešu un vīriešu volejbolā. Draudzības dienu noslēguma ar ugunskuŗa priekšnesumiem.

SPORTS

DRAUDZĪBAS KAUSU IZCIŅA VOLEJBOLĀ

Gadskārtējo draudzības un jaunatnes dienu sporta komiteja ziņo, ka šovasar „draudzības kausu" izcīņa kā vīriešu, tā sieviešu volejbolā notiks turpat kur pagājušajā gadā — Garden City līcī.

Turnīrī sāksies svētdien, 20. jūlijā, plkst. 10,00 no rīta, pēc 2 zaudējumu sistēmas un risināsies visu dienu bez pārtraukuma. Fināla spēles paredzētas laikā no plkst. 17,00 līdz 18,00. Izcīņā alus darītavas O'Keefe ceļojošās balvas. Vienības piesakāmas J. Liģerim, 2325 Dunn St., Niagara Falls, Ont. līdz 18. jūlijam. Šovasar gaidāmas sevišķi saistošas cīņas, jo piedalīsies vairākas spēcīgas ASV latviešu vīriešu un sieviešu volejbola vienības.

Līdzšinējo „draudzības kausu" uzvarētāju saraksts ir sekojošs: sieviešu volejbolā — 1955. un 1956. g. TLSK, 1957. g. Saginava, Vīriešu volejbolā: 1955. g. Toronto latviešu YMCA, 1956. g. TLSK un 1957. g. Hamiltonas „Sparta".

PASAULES MEISTARSACĪKSTES FUTBOLĀ

Zviedrija meistarsacīkšu drudzī

Pasaules meistarsacīkstes futbolā ir pašreiz ievērojamākais notikums sportā, un visas pasaules skati vērsti uz Zviedriju, kurai piekrita goda pilnais uzdevums noorganizēt šīs spēles. Jau gadiem Zviedrija uz to gatavojusies, izbūvējot un paplašinot stadionus, un šo milzīgo sarīkojumu, cerams, arī cienīgi novadīs. Pasaules meistartitula futbolā izcīņā kvalificējušās 16 valstu komandas, kas turnīrā iedalītas sekojošās grupās: I grupā — Zviedrija, Rietumvācija, Argentīna, Čechoslovakija; II grupā — Francija, Dienvidslavija, Skotija un Paragvaja; III grupā — Zviedrija, Ungārija, Velsa un Meksika; IV grupā — Brazīlija, Anglija, Pad. Savienība un Austrija. Svētdien, 8. jūnijā, notika pirmās meistarības spēles 8 dažādās vietās Zviedrijā ar sekojošiem rezultātiem:

Rietumvācija — Argentīna 3:1, Čechoslovakija — Ziemeļīrija 0:1, Francija — Paragvaja 7:3, Dienvidslavija — Skotija 1:1, Zviedrija — Meksika 3:0, Ungārija — Velsa 1:1, Austrija — Brazilija 0:3, Anglija — Pad. Savienība 2:2.

Lielākā sensācija bija R. Vācijas uzvara pār Argentīnu, kas briljantā spēlē cienīgi apliecināja savu pašreizējo pasaules meistartitulu.

11./12. jūnijā notika 2. kārtas spēles ar sekojošiem rezultātiem:

Rietumvācija — Čechoslovakija 2:2; Argentīna — Ziemeļīrija 3:1; Paragvaja — Skotija 3:2; Francija — Dienvidslavija 2:3; Meksika — Velsa 1:1; Zviedrija — Ungārija 2:1; Brazīlija — Anglija 0:0, Pad. Savienība — Austrija 2:0.

15. jūnijā 3. spēļu kārtā rezultāti bija sekojoši:

Rietumvācija — Ziemeļīrija 2:2; Argentīna — Čechoslovakija 1:6; Francija — Skotija 2:1; Paragvaja — Dienvidslavija 3:3; Zviedrija — Velsa 0:0; Ungārija — Meksika 4:0; Brazīlija — Pad. Savienība 2:0; Anglija — Austrija 2:2.

Pārsteidzošo spēļu rezultātā ceturtdaļfinālām kvalificējušās vienīgi Rietumvācija, Francija, Dienvidslavija, Zviedrija un Brazilija. Pārspēlēm jānotiek starp Čechoslovākiju un Ziemeļīriju, Ungāriju un Velsu, Pad. Savienību un Angliju, kuŗu uzvarētāji varēs turpināt cīnīties ceturtdaļfinālā. No meistarības ir jau izkritušas Argentīna, Paragvaja, Skotija, Meksika un Austrija. Šim pēdējām pievienosies tās valstu vienības, kuŗas zaudēs minētās pārspēlēs.

Šo pasaules meistarspēļu futbolā galvenā iezīme ir ļoti asās spēles vienību starpā, kur dominē pretspēlētāju savainošana, grūšana un citi neatļauti paņēmieni. Tas viss prasa no spēlētājiem — turnīra dalībniekiem lielu izturību un meistarīgu techniku, lai gūtu labus rezultātus. Jā, sporta žurnālisti pat vaicā, vai meistarsacīkšu finālā, 29. jūnijā atliks kāds pāri fināla spēlei?

Par 1,5 miljona kronām tika iegūtas tiesības spēles pārraidīt arī televīzijā visai Eiropai resp. 13 Rietumeiropas valstīm. Miljoniem futbola cienītāju tā var noskatīties šīs meistarsacīkstes, pirmā šāda veida kolosālā aranžējumā ar līdz šim dārgāko maksu.

Ir ienācis jau arī pirmais protests par spēļu norisi. Čechoslovakija protestējusi FIFA (Starptautiskā futbola federācijā), ka spēlē pret Rietumvāciju bumba vienos no tiesneša atzītajos vārtos neesot bijusi pāri vārtu līnijai. Šis protests, cik paredzams, tiks noraidīts.

Pasaules meistarsacīkstes futbolā prasa milzu organizāciju. Meistarsacīkstēs ieradušies 2.100 ārzemju preses ļaudis, un šis skaitlis vien liecina par šī sarīkojuma nozīmīgumu un lielumu. Spēles paredzētas uzņemt 100 kilometru garā filmā, un 250 kopijas jau pasūtinājušas dažādas televīzijas sabiedrības. Spēļu tiesnešu skaits ir tuvu simtam, un vienlaicīgi Stokholmā notiek arī FIF'as kongress.

Tā visu jūnija mēnesi Zviedrija dzīvo futbola drudzī, pulcējoties pārpildītajos stadionos 8 pilsētās vai arī sekojot līdz spēlēm televizijā. Interese kāpinās arvien vairāk, jo Zviedrijas vienībai laimīgā kārtā izdevies noturēties līdz ceturtdaļfinālam, un tas daudz nozīmē visa sarīkojuma laimīgam turpinājumam. Mūsu lasītājus un sporta draugus par spēļu gaitām informēsim arī turpmāk.

E. Everts

SPORTA KALENDĀRS

TORONTO

Kontinentālligas futbolspēles maija un jūnija mēnešos Ligas spēlē

Pirmdien, 30. jūnijā, plkst 8.30 DV — Golden Mile.

☆

Trešdienas spēles notiek YMCA's laukumā, 275 Broadview Ave. Pārējās dienās — Milton stadionā

BRIGADERE . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

uz Rīgu. 28. jūnijā, piedaloties vairāk kā 40 organizācijām un tūkstošiem pavadītāju, dižā latviete tika guldīta Meža kapos.

Šis piemiņas raksts nebūtu pilnīgs, ja neatzīmētu arī Brigaderes lielo patriotismu. Latvijas likteņgaitām viņa ar visu sirdi dzīvoja līdzi, un laiku maiņās tautai sistās brūces viņai dziļi sāpēja. „Kvēlošā lokā" viņa jūsmo par tautas varoņiem un dziļi tic, ka latvju tauta no senos cilšu tikumiem un darbiem izaugs dižena un reiz sagaidīs nākotnes sauli. Viņa nīst brutālo varu, varmācību un ilgojas pēc pasaules miera. Ženēvā izdotajā starptautiskā bērnu palīdzības žurnālā, viņa kopā ar Tomasu Mannu, Zelmu Lagerlefu u. c. aicina Eiropas tautas uz mieru. Tur, starp citu, lasām šādus laikmetīgus vārdus: „Lielvalstu interesēm saduroties, mūsu tauta, kā vecās Krievijas tautu sastāvdaļa, pret savu gribu tika ierauta pasaules karā. Karš izdzīna mūs no mūsu mājvietām, samina un izpostīja mūsu ziedošo zemi. Visas iznīcības šausmas gāja mums pāri. Kā lai mēs nenolādētu karu? . . . Mēs vislabāk pazīstam tās bailes kuŗās nebeidz drebēt cilvēce, jo mēs stāvam vārtos, kuŗus abās pusēs apdraud pacelti zobeni. Šis bailes ir novedušas Eiropas tautas bezizejas strupceļā. Ko palīdz daudzās sanāksmēs laipnām sejām runāt par savstarpējo uzticību un uzticēšanos, ja zem tām glūn asi trīti asmeņi? Prom ar tiem! Ļaujiet atkal brīvi uzelpot mātēm - dzemdētājām, ļaujiet gaišā nākotnes cerībā atplaiksnīties bērnu sejām. Jauns laiks prasa jaunus atrisinājumus. Savstarpējo uzticību un uzticēšanos nākotnei kaŗš ir apracis kapā. Noveliet akmeni no šī kapa, cilvēces labdaŗi! Celiet augšā jaunu ticību tautu brāļigai sadarbībai, jo tikai atziņas izvedīs mūs no tagadējās rēgu miĝlas uz jaunu atdzimšanu."

Vai šie vārdi, kas rakstīti pirms tik daudz gadiem, nav piemēroti arī mūsu dienām? Te mēs redzam Brigaderi arī kā cīnītāju par savu tautu, par pasaules mieru un vispārīgo labklājību. Tas ir raksturīgs vilciens dižās dzejnieces garīgajā sejā. Jo vairāk mēs iedziļināmies Brigaderes darbos un dzīvē, jo miļāka un diženāka viņa paceļas mūsu acu priekšā.

Raits Rituma.

Zirgāu Montreālā piešķirta „parkošanas tikete"

Montreālā, 18. jūnijā, piena izvadātāja zirgs Tonijs izpelnījies tiketi par nepareizu „noparkošanos" — St. James ielā, pilsētas centrā.

Piena izvadātājs Džems Rozons stāsta, ka viņš tikko ticējis pats savām acīm, kad, iznācot no kāda nama, kur atstājis piena pudeles, ieraudzījis Toniju pazemīgi stāvot ielas malā ar $5,- tiketi rūpīgi piestiprinātu pie iejūga.

Mūsu laikraksta pārstāvis ANGLIJĀ

G. ZARIŅŠ,

11 Alexandra Gdns,

London, N. 10. Tel. TUD 0871,

pieņem un sniedz informāciju, pieņem jaunus abonentus, kā arī abonementu pagarinājumus

LATVIEŠU SKAUTU UN GAIDU LIELĀ NOMETNE „BRĪVĪBAS SAULE"

Katram latvietim viņa līdzekļu un laika noguldījumam vislielākos procentus nes latvju jaunatne, tādēļ laipni lūdzu jūs ieguldīt šeit visu, ko nepaspējāt noguldīt gaužām zemus procentus maksājošās bankās . . .

Visi nometnes priekšdarbi ir paveikti, un 7. lielā Kanadas skautu nometne, Latvijas dibināšanas atcerei par godu, varēs sākties jau šīs nedēļas nogalē.

Nometnes dalībnieki, kuŗu lielais vairums savu tēvzemi nav redzējuši, pulcēsies lielajā sanāksmē, lai atcerētos, godinātu un daudzinātu Latvijas valsts tapšanu un brīvības gadus. Nometnes iekārta, nodarbības un uguskuŗi, sacensības un brīvlaika darbi būs veltīti Latvijai.

Visi nometnes dalībnieki saņems vienveidīgus pārtikas līdzekļus, kuŗu labai un pareizai izlietošanai padomus dos piedzīvojis pavārs pirmajā nometnes avīzē.

Lielā nometnotāju skaita pabarošana nav nieka lieta, un nometnes saimniekam jau laikus jāsarunā pārtikas piegādātājs. Šeronas apkaimē nav pārtikas tirgotāju, kādēļ visizdevīgāki ir to vest no Toronto. Tādēļ nometnes saimnieks izvēlējās latviešu firmu, kas ik rītus piegādās svaigu pārtiku no Toronto pilsētas. Ir jauki, ka latviešu bērni, Latvijas atceres nometnē lietos latviešu piegādātus pārtikas līdzekļus, kas, cita starpā, būs arī latviešu gatavoti.

Bez materiālā atbalsta mūsu jauniešiem nepieciešama arī sabiedrības aktīva piedalīšanās, apmeklējot nometni, ugunskuŗus, parādes un dievkalpojumus. Jācer, ka latviešu sabiedrība iepriecinās un uzmudinās smaidošos zēnus un meitenes viņu tālākās gaitās, kas vienmēr ies tēvzemes godināšanas ceļu.

Tautiešiem, kas domā nometni apmeklēt, ieteicams to darīt šādos laikos: nometnes atklāšana notiks 28 jūnijā, plkst. 2.00. Svētdien, 29. jūnijā, plkst 11.00 nometnes dievkalpojums, ko noturēs skautu mācītājs A. Lūsis. Pēc dievkalpojuma būs parāde, bet vakarā lielais ugunskurs. 5. jūlijā sekos 5.30 nometnes apskate un vakarā lielais ugunskurs. Svētdien, 6. jūlijā, plkst. 3.30 nometnes slēgšanas ceremonija.

Uz redzēšanos Brīvības Saules nometnē!

Kīvīte.

P.S. Saņemts redakciju slēdzot:

Sakarā ar latviešu Dziesmu svētkiem Ņujorkā, ASV dzīvojošie skauti un gaidas ir ļoti aizņemti šo svētku priekšdarbos, kā arī veiks daudzus pienākumus svētku laikā. Lai tomēr ASV latvieši būtu reprezentēti Kanadas 7. lielajā nomtenē, tanī ieradīsies grupa Klīvlendas lielgaidu.

CEĻVEDIS UZ „BRĪVĪBAS SAULES" NOMETNI

Sākšu no ielu krustojuma St. Claire un Yonge. No šī krustojuma jābrauc uz ziemeļiem pa Yonge ielu līdz 401. autoceļam. Pa šo ceļu jābrauc uz austrumiem līdz Woodbine Ave., kur jānogriežas uz ziemeļiem un jābrauc līdz ceļa krustojumam ar uzrakstiem: Holland Landing un Mount Olbert. Brauciet pāri šim krustojumam un pēc apm. 3/4 jūdzes ceļa malā būs uzraksts „Bērzaine". Tas būs pie pirmās ceļa krustojuma zīmes pa labi. Tālāko ceļu, kuŗš vairs nav garš, rādīs Bērzaines un nometnes zīmes.

Kīvīte.

MŪS NEKAVĒ NEKAS...

Skautu un gaidu vadītāju sagatavišanas kursi

Kalamazū (Mich.) V. Z. — Latviešu skautu ASV jendas 3. novads no 29. maija līdz 1. jūnijam rīkoja skautu un gaidu vadītāju sagatavošanas kursus. Kursu saimniecību uzņēmās 775. Jelgavas skautu vienība Kalamazū un kursi notika Camp Rota Kiwanis, Kalamazū apkaimē. Kursos piedalījās 28. dalībnieki no Kalamazū, Grand Rapidiem, Saginavas, Detroitas, Klīvlendas un Čikāgas, un tos vadīja vad. V. Klētnieks un vad. L. Klētniece ar palīgiem Lsp. vad. A. Grigoru, vad. A. Kangaru, vad. E. Avotu un vad. J. Ķesteri. Kursanti dzīvoja teltīs, gatavoja paši sev ēdienu un piedzīvoja visādus laika apstākļus, gan sauli, gan lietu, bet pilnā mērā attaisnoja skautu dziesmas vārdus: „Lai līst, lai snieg, lai krusa, Mūs nekavē nekas . . ." Kursu programma bija ļoti plaša un dauzpusīga, un kursanti iepazinās ne tikai ar dažādām speciālām skautu un gaidu mākām visās darbības pakāpēs, bet arī izņēma un iztirzāja vispārējas dabas jautājumus. Apmācības risinājās gan teorētiski, gan praktiski. Apliecības par kursu beigšanu izsniedza vad. V Klētnieks 1. jūnijā, kad nometni slēdza un labākās sekmes novēlēja vienības jaunajiem vaditāju vietniekiem.

4. NACIONĀLĀ LIETUVIEŠU SKAUTU DŽAMBOREJA MIČIGENĀ

Ielūgti arī latviešu skauti

Grand Rapidi (Mich.) 4. nacionālā lietuviešu skautu džamboreja un lietuviešu skautu kustības 40 gadu atcere šinī vasarā, laikā no 16. — 30. augustam, tiks rīkota Hailand Recreation parkā, netālu no Poniak pilsētas, Mičigenā. Latviešu skautu priekšnieks saņēmis ielūgumu un aicinājumu piedalīties šajā jubilejas džamborejā ar diviem kopiem. Šo reprezentējošo kopu noorganizēšana tiks uzdota ASV jendai, un, paredzams, ka pamata kontingentu sastādīs 3. novads.

Kārta nu melnajiem basiem un maskijiem

Vēl dažas dienas, un tieši 28. jūnijā sezona sākas mazai zivij ar lauvas sirdi — melnajam basam. Tajā pašā dienā taupīšanas laiks izbeidzas arī ūdeņu tīģerim — maskijam. Tā nu makšķernieki pēc sirds patikas varēs tagad ķert visas lieliskās sporta zivis, bet ja tās nesadarbosies, vienmēr varēs papeldināt slieku, lai tiktu no Jāņiem laukā ar kādu pamuļķi — sakeri.

Lai aiztaupītu vienam otram makšķernieku tautas augstskolas pirmā kursa studentam nepatikšanas, atļaujos atgādināt, ka līdakas, pikreles un melnos basus var makšķerēt sešas dienā, pie kam gaŗums nav ierobežots; ezera foreles — 5 dienā, bet Simko ezerā tikai 2; maskījus atļauts pieveikt tikai 2 katru dienu un ne īsākus par 28 collām no deguna līdz astei; Kamloops un varavīksnes foreles var dienā makšķerēt 5 pa abām sugām kopā, brūnās foreles un Aurora foreles — 5 no katras sugas, bet raibās foreles — 1 un vēl 14 katru dienu, pie kam tās 14 kopsvarā nedrīkst pārsniegt 10 mārc. Splake foreles atļauts izvilkt tikai 3 dienā. Visām forelēm noteikts minimālais gaŗums 7 collas.

Pagājušā nedēļā no slepeniem un atklātiem ziņotājiem iegūtā informācija rāda, ka mūsu makšķerniekiem ķērās labi, bet aizvadītās 7 dienas nav producējušas nekādas baigi lielās zivis, nedz arī kādus notikumus, ko makšķernieku vēsturē būtu jāieraksta ar zelta burtiem. Daži saimnieciski darbinieki ierosinājuši ierāmētu diplomu pasniegšanu šī gada sekmīgākajiem makšķerniekiem. Viņi izteikuši arī gatavību katras klases sekmīgākajam vīram sagādāt pa balvai. Jāpadomā, jāaprunājas, un droši vien kaut kas arī sanāks. Mans draugs A. Kalniņš gan ir pavisam aizdomīgs un saka, ka aiz šīs sekmīgāko makšķernieku godalgošanas slēpjoties pavisam vienkārša lieta: tie balvu dāvinātāji gribot dabūt dienas gaismā informāciju, kur un kā ķeramas vislielākās zivis. Patiesību sakot arī es gribētu dabūt zināt, un varbūt arī jūs. Bet Augusts jau vienmēr ir zvērināts opozicionārs.

Šellaks un smukas bildes

Esmu dzirdējis, ka Muskokā pie Black River kāds vācietis par 50 centiem uz 15 minūtēm katram viņa kabiņu īrētājam aizdodot fotografēšanās vajadzībām apm. pāri par 20 mārc. smagu līdaku. Līdakas īrētāju netrūkstot. Vācietis reizi nedēļā lielo, bet izbāzto līdaku pārlaižot ar šellaku, lai labi spīdētu.

Šīs dienas uzņēmumā mūsu pašu līdaku karalis Žanis Bērziņš kopā ar draugu H. Stefaniju redzams ar pāris pavisam īstām „ne pārāk lielām mammām." Emmijas Stefanijas labie panākumi nav likuši mieru pavisam jaunās paaudzes makšķerniekiem un makšķerniecēm. Viens latviešu puika Notavasagā dabūjis 6 mārciņu līdaku. Uldis ir 9 gadus vecs jaunietis, un zivs viņam būtu pasprukusi, ja palīgā nepiesteigtos 43 gadus vecs jaunietis, viņa tēvs. Ka mazie piparīņi var kādreiz taisīt brīnumus, par to ziņo kanadiešu prese. Piecus gadus veca meitene tepat ziemeļos izvilkusi 10 mārciņu lielu līdaku. Pēc tam, kad vizulis bijis no dižlīdakas mutes izņemts un makšķeres aukla tāpat pāri laivas malai iekritusi ūdenī, tūliņ pieķērusies 10,5 mārc. smaga pikrele.

Līdaku karalis Ž. Bērziņš ar vicekarali H. Stefaniju pie ezera, kam nav vārda, ar dažām „maziņām līdaciņām".

***

Kā pasargāties no apmaldīšanās svešā mežā, ir tema, pie kuŗas labprāt atgriežamies. Šoreiz mans jaunais draugs, vientuļais reindžers indiāņu ielenktajā Kirklandlake apkārtnē, kimasabi T. Muchs, nav žēlojis laiku, tinti un pastmarku, lai pastāstītu:

„Apmēram pirms gada sarunāju ar vienu veckaņadieti iet medībās. Izbraucām sestdienas rītā. Prasu šim: „Vai tu šo apvidu pazīsti?" — „Jā, kā savu kabatu!" šis atbild. Labi, tad nav ko gaidīt uz ūdens kustēšanos. Šaujamies mežā iekšā, bet pēc kādas stundas iešanas nonākam tādā biezoknī, ko kanadieši sauc „moose meaple". Krūmi un koki līdzīgi mūsu lazdām, ne resnāki par 1½ collām, bet gaŗums kādas 8 pēdas. Tādos džungļos iebrienot redz tikai debesis, šī džunģļu platība bija kādas pāris pūrvietas, bet mans draugs saka: „Nu esam trubā." Bija ap pl. 10 vakarā, tumšs kā nēģeŗa vēderā. Īsi un skaidri — nomaldījāmies vairāk kā četras dienas. Bijām šķērsojuši četru vietējo pagastu mežus. To vietu, kur tai postā iekļuvām, sauc par Gogoma, t. i. starp Gogoma, Matachevan un Timminsu. Lai gan saka, ka šejienes vilki cilvēkiem neuzbrūkot, tad es tomēr varu godīgi teikt, ka, ja noguris klejotājs dziļi meža biezoknī redz naktī vilku spožās acis, tad visi mati uz galvas ir stāvus gaisā, un uz muguras tāda sajūta, ka nupat tur sākuši jauni mati augt.

Pēc šitās maldīšanās mans padoms ir visiem tiem, kam patīkšana mežos klejot, ievērot, ka bez kartes, kompasa, sērkociņiem (ūdens drošā kastītē) un laba mednieka naža un cirvja dziļi mežā neiet. Ja esi apmaldījies, tad mazie cirvīši nekur neder. Ja nakts, kurini labu uguni. Un medīt ejiet vienmēr pa divi kopā. Nekad nesakiet: Janka, ej tu tur, un es iešu šite" Tā ir likteņa izaicināšana šeit, ziemeļos. Pa divi kopā, ja iet uz bukiem, vienam lai būtu šautene, bet otram jānes mazkalibra šautene. Ja apmaldīsities, tad ar lielo šautēni jau putnus nešausit. Mežā ko ēst vienmēr ir pietiekami. Bet, ja abiem būs lielā kalibra šautenes, cik tad to patronu? Katrs paņem ap 20, bet mazai plintītei var viegli paņemt 200 šāviņus. Tā, pa diviem kopā, var dzivot pa mežiem kaut vai līdz nākošajiem Jāņiem — badā nenomirsi.

Jā tev iznāk apmaldīties, tad nelamājies. Mierīgi apsēdies, uzpīpē, pārdomā savu līdzšinējo dzīvi un padomā, vai vispār vērts no meža ārā nākt. Ja ir vērts, tad sāc rīkoties un uztaisi labi lielu sārtu. Dienā, lai dūmo — naktī, lai liesmo. Solo vienmēr lēnām. Par visām lietām nesāc skriet kā Antiņš, varbūt, ka sieva tevi nemaz mājā vairs negaida. Un kur tie ātrie vispār tikuši." **A. Pelčāns.**

PIRMAIS LATVIEŠU VEIKALS BOSTONĀ

Reinberga maiznica - konditorejā „Luna". V. Grāvīša foto